

OPENBARE VERGADERING VAN 30 mei 2018

Voorzitter: de heer P.E.J. den Oudsten
 Plv. voorzitter: de heer B.N. Benjamins (*agendapunt 8a t/m 8d*)

Aanwezig: de dames K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), W. Paulusma (D66), F. Woudstra (D66), M. van Duin (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), C. Bloemhoff (PvdA), S.M. Brouwer (PvdA), P. Brouwer (GroenLinks), G. Chakor (GroenLinks), E. Akkerman (VVD), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), A.M.J. Riemersma (Stad en Ommeland) en de heren B.N. Benjamins (D66), J.H. Luhoff (D66), T. Rustebiel (D66), C. Schimmel (D66), A.J. Wonink (D66), E. Zirkzee (D66), D. Brandenburg (SP), J.P. Dijk (SP), B. de Greef (SP), W.H. Koks (SP), M. van der Laan (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), D.J. van der Meide (PvdA), D.S. Ruddijs (PvdA), M. van der Glas (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), M.D. Blom (VVD), J.R. Honkoop (VVD), A. Sijbolts (Stad en Ommeland), R. Bolle (CDA), R.F.M. Lamers (CDA), H.P. Ubbens (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), A.P.M. Banach (Student en Stad), R.J. Lammers (Student en Stad), G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Afwezig m.k.: mevrouw M.E. Woldhuis (100% Groningen)

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer P.J.L.M. Teesink

Wethouders: de heren P.S. de Rook (D66) (*vanaf agendapunt 8b*), T. Schroor (D66), J.M. van Keulen (VVD), R. van der Schaaf (PvdA) en M.T. Gijsbertsen (GroenLinks)

1. Opening, mededelingen, vaststelling agenda en verslagen

De VOORZITTER: De vergadering is geopend. Ik heb een paar mededelingen vooraf: mevrouw Woldhuis heeft zich afgemeld voor vanavond. Zij is ziek. Ik heb een kwartier voor deze vergadering een gesprek gehad met de Bomenridders. Die hebben mij een petitie aangeboden. We zullen zorgen dat de woordvoerders die petitie krijgen. Zij ligt op de tafels inmiddels, zie ik, dus dat is goed gekomen en zij kan betrokken worden bij de behandeling van agendapunt 7d.

Dan is wethouder De Rook nu onderweg hiernaartoe, dus hij is iets later, maar hij komt wel. En u weet ongetwijfeld dat wij gisterenavond weer een prachtige prestatie van Donar gezien hebben. De huldiging is vanavond. Wij zullen dat voor een deel samen laten lopen met de eetpauze, die daardoor een half uurtje later is dan normaal. Die begint om 19.00 uur. Ikzelf zal na achten nog in MartiniPlaza het publiek dat aan het feesten is, toespreken. Dus afhankelijk van de uitgebreidheid van de punten die u nog wilt behandelen, ben ik wel of niet op tijd terug om de laatste klap erop te geven. Ik zal in ieder geval de felicitaties van de gehele raad overbrengen.

1.a: Vaststelling agenda

De VOORZITTER: Dan hebben wij nog de agenda zelf. Daarbij moet ik u even meenemen naar punt 7b. Dat wordt 6h en gaat naar de hamerstukken. Dan hebben wij nog 8c. Dat discussiestuk kan binnen de 1 minuut-marges worden behandeld en gaat naar 7i. En 7h gaat van de agenda. Hebt u het allemaal een beetje op een rij?

1.b: Vaststelling verslag 18 april 2018

De VOORZITTER: Dan stel ik u voor om eerst de verslagen goed te keuren en de agenda vast te stellen.

2. Benoemingen (n.v.t.)

3. Rondvraag en interpellaties (n.v.t.)

4. Initiatiefvoorstellen (n.v.t.)

5. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de ingekomen stukken. Dit gaat over de bekrachtiging van de geheimhouding. Geen opmerkingen hierover? Dan besluiten wij conform.

5.a: Bekrachtiging geheimhouding collegebrief 24 mei 2018 (6931445) op grond van ex art. 25 Gemeentewet

De VOORZITTER: Op de overige stukken ook.

5.b: Ingekomen collegebrieven

Nr. raad	Onderwerp	Ontvangen d.d.	afhandeling	cie. datum
1	Doorontwikkeling Kinderburgemeester en Raad van Kinderen	19-4-2018	via cie. O&W	9-5-2018
2	Founded in Groningen	19-4-2018	via cie. W&I	16-5-2018
3	Parkeer- en verkeersmaatregelen Helperplein en Verlengde Hereweg (wensen en bedenkingen)	19-4-2018	via cie. B&V	16-5-2018
4	Informeren mbt de bestedingprogramma's voor erfgoed en archeologie 2018	19-4-2018	via cie. R&W	9-5-2018
5	Burgerparticipatie en zeggenschap bij Stichting WIJ Groningen	19-4-2018	via cie. O&W	9-5-2018
6	Voorontwerp uitwerkingsplan De Meeuwen	19-4-2018	via cie. R&W	9-5-2018
7	Voorontwerp uitwerkingsplan Westerwal Van Heemskerckstraat	19-4-2018	via cie. R&W	9-5-2018
8	Positionering GGD Groningen	19-4-2018	via cie. O&W	9-5-2018
9	Bijdrage stad en provincie Groningen aan LF2018	19-4-2018	via cie. O&W	9-5-2018
10	Ontwerp-actieplan wegverkeerslawaaï 2018-2023 gemeente Groningen (wensen en bedenkingen)	19-4-2018	via cie. B&V	16-5-2018
11	Evaluatie boombeheer en actualisatie nota Bladgoud 2018	25-4-2018	via cie. B&V	16-5-2018
12	Internetconsultatie wijziging Mijnbouwwet	26-4-2018	via cie. F&V	9-5-2018
13	Actieplan sociale huur	26-4-2018	via cie. R&W	6-6-2018
14	Begroting Openbaar Onderwijs Groningen en stichting OPOS	26-4-2018	via cie. O&W	6-6-2018
15	Stand van zaken overleg Groningen Bovengronds	3-5-2018	via cie. F&V	9-5-2018
16	Groningen de onderwijsinnovatiestad van Nederland	9-5-2018	via cie. O&W	6-6-2018
17	OV-bureau Ontwerp hoofdlijnen Dienstregeling bus 2019 en Trendmonitor 2017	9-5-2018	via cie. B&V	13-6-2018
18	Shortlist duurzame warmtebron Noordwest	9-5-2018	via cie. B&V	23-5-2018
19	Zienswijze begroting 2019 Omgevingsdienst Groningen	9-5-2018	via cie. B&V	13-6-2018
20	ARCG ontwerpbegroting 2019	9-5-2018	via cie. B&V	13-6-2018

21	Stand van zaken efficiencymaatregelen handhaving openbare ruimte	17-5-2018	via cie. F&V	6-6-2018
22	Talentontwikkeling	17-5-2018	via cie. O&W	6-6-2018
23	Stand van zaken toekomstvisie warenmarkt	17-5-2018	via cie. W&I	13-6-2018
24	Begroting GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe 2019	17-5-2018	via cie. O&W	6-6-2018
25	Beantwoording motie werkgelegenheid vliegveld Eelde	17-5-2018	via cie. W&I	13-6-2018
26	Financiële jaarstukken Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z)	18-5-2018	via cie. O&W	6-6-2018
27	Martiniplaza vastgoed en governance (wensen en bedenkingen) en jaarrekening 2017	18-5-2018	via cie. O&W	6-6-2018
28	Brief van het Audit Committee over besluitpunten audit committee 9 mei 2018	22-5-2018	via cie. F&V	6-6-2018
29	Grip op risico's meerjarenkoers Veiligheidsregio Groningen	23-5-2018	via cie. F&V	6-6-2018
30	Realisatie en actuele ontwikkelingen afspraakbanen	23-5-2018	via cie. W&I	13-6-2018
31	Wijziging project fietspad Noordelijke Ringweg	24-5-2018	via cie. B&V	13-6-2018
32	WK Wielrennen 2020	24-5-2018	via cie. W&I	13-6-2018
33	Overnachtingenmarkt	24-5-2018	via cie. W&I	13-6-2018
34	Personen met verward gedrag	24-5-2018	Veeg-commissie	20-6-2018
35	Herinrichting Binnenstad West, diverse onderwerpen	24-5-2018	via cie. B&V	13-6-2018
36	Terugblik en vooruitblik ondersteuning aan jongeren met multiproblematiek in Campus Diep	24-5-2018	Veeg-commissie	20-6-2018
37	Collegiebrief GEHEIMHOUDING EX ART 25 GEMEENTEWET	24-5-2018	Veeg-commissie	20-6-2018
38	Ontwerpbestemmingsplan De Mérodelaan	25-5-2018	Veeg-commissie	20-6-2018
39	Voorontwerp bestemmingsplan herziening bestemmingsregels Wonen 2	25-5-2018	Veeg-commissie	20-6-2018
40	Ontwikkelingen gaswinningsdossier	29-5-2018	Veeg-commissie	20-6-2018

5.c: Ingekomen overige stukken

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
1.	Omgevingsdienst Groningen	Brief Jaarstukken 2017	16-4-2018	Tkn.
2.	Meerschop Paterswolde	Toezending voorlopige jaarrekening 2017 en ontwerpbegroting 2019	16-4-2018	Via cie. O&W 9-5-18
3.	Burger	Struisvogelpolitiek Meeuwerderweg 62	18-4-2018	Tkn.
4.	Méér Muziek in de klas	Oproep formerende gemeenteraden	17-4-2018	Tkn.
5.	Onafhankelijke Raadsman 2017	Jaarrapportage 2017	18-4-2018	Tkn.

6.	Burger	NS ongeschikt als verbindende partij Noord-Nederland overig Nederland	19-4-2018	Tkn.
7.	Gemeente Appingedam	Aangenomen motie Versterking moet doorgaan	19-4-2018	Tkn.
8.	Pharos	Investeren in gelijke gezondheidskansen	19-4-2018	Tkn.
9.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Aanbod en verzoek Actieprogramma Versterking Democratie en Bestuur	20-4-2018	Tkn.
10.	Burger	Waterstof Niedersachsen	20-4-2018	Tkn.
11.	FNV Zorgactiepunt Groningen	Kanttekeningen bij college voorstel "Aanbesteding Gebiedsondersteuning Netwerk"	20-4-2018	Tkn.
12.	Burger uit Amersfoort	Vragen t.a.v. houtstook	20-4-2018	Tkn.
13.	Nederlandse Bridge Bond	Het coalitieakkoord	23-4-2018	Tkn.
14.	Stedenband San Carlos	Jaarverslag 2017	23-4-2018	Tkn.
15.	Burger uit Amersfoort	Houtstook	23-4-2018	Tkn.
16.	Stichting Leven met de Aarde	Uitnodiging om in de toekomst meer aandacht te besteden aan Wereldaardedag op 22 april, bijvoorbeeld in Spirit Parks	23-4-2018	Tkn.
17.	Groninger Forum	Jaarverslag 2017	23-4-2018	Tkn.
18.	Burger	Duisternis in Park Selwerd, onveilige situatie	24-4-2018	Tkn, <i>Ter afhandeling college</i>
19.	Anonieme Groninger	Hoge vergoedingen voor leden raad van toezicht O2G2	24-4-2018	Tkn.
20.	Burger uit Amsterdam	Universele verklaring	24-4-2018	Tkn.
21.	Burger	Grotere Markt	24-4-2018	Tkn.
22.	Milieudefensie	Energietransitie (verzoek tot agendering)	25-4-2018	Tkn.
23.	Platform Cultureel Erfgoed Groningen	Afschrift van zienswijze ontwerp omgevingsvisie Next City aan college van B&W	26-4-2018	Tkn.
24.	Gemeentelijke Ombudsman	Rapport klachtenonderzoek	30-4-2018	Tkn.
25.	Burger	Ontwerp omgevingsvisie gemeente Groningen, impact op de regio	1-5-2018	Tkn.
26.	Burger	Hogesnelheidsverbinding via Noord-Nederland gemeenschappelijk economische noodzaak	1-5-2018	Tkn.
27.	Burger	HOV visie blijkt vast te lopen dus herijking nodig	1-5-2018	Tkn.
28.	Burger	Binnenhavens, vaarwegen bereikbaarheid economische centra via de vaarwegen (binnenvaart & recreatievaart)	1-5-2018	Tkn.
29.	JohanMeijering Stichting	Dinsdag 1 mei a.s. TV-uitzending Oplichting over valse Ploegkunst	1-5-2018	Tkn.
30.	Bewoners Eemskanaal NZ	Inspraakreactie Stad aan het water, ontwikkelstrategie Eemskanaalzone	1-5-2018	Tkn.

31.	Stichting Dierenlot	Uitkomsten onderzoek toekenning vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners	3-5-2018	Tkn.
32.	Burger	Nationale Luchtvaartafel positie Groningen Airport Eelde (luchthaven Noord-Nederland)	3-5-2018	Tkn.
33.	Burger	TEN-T niet alleen Connecting Europe Facility maar ook de primaire TEN-T spoorverbindingen	3-5-2018	Tkn.
34.	Burger	Bundesverkehrswegeplan 2030 geen Friesenbrücke noch Groningen-Bremen benoemd in 2016	3-5-2018	Tkn.
35.	Burger	De mogelijkheden een bijzondere MIRT voor Groningen af te dwingen bij het Rijk	3-5-2018	Tkn.
36.	Bloemen Mozaiek Paddepoel	Mediation	3-5-2018	Cie. W&I
37.	Burger uit Limburg	Compliment over Koningsdagviering op tv	3-5-2018	Tkn.
38.	Platform Cultureel Erfgoed Groningen	Reactie over raadsbesluit projectbesluit Verklaring van geen bezwaar	3-5-2018	<i>Via cie. R&W 9-5, punt A4d</i>
39.	Burger	Recente nota evaluatie boombeheer en besluit B&W	7-5-2018	Tkn.
40.	Burger	MIRT Kop van Noord-Nederland benchmark voor Groningen gasdossier en economisch perspectief	7-5-2018	Tkn.
41.	Burger	Onderzoek KIM over stedelijke bereikbaar	7-5-2018	Tkn.
42.	Burger	Bevrijd maar waartoe	7-5-2018	Tkn.
43.	Stichting DierenLot	Vergoedingen voor lokale dierenhulpverleners	8-5-2018	Tkn.
44.	Burgers	Klacht programmering Nationale feestdagen	8-5-2018	Tkn.
45.	Burger	Klacht over bevrijdingsfestival	9-5-2018	Tkn.
46.	Burger Waverveen	Noordzee vervangt Gronings gas	3-5-2018	Tkn.
47.	Amnesty International, Defence for children, Stichting INLIA, Kerk in Actie, PAX, Save the children, Stichting LOS, Unicef NL, VluchtelingenWerk NL	Brandbrief verzoek bescherming Afgaanse vluchtelingen in Nederland	14-5-2018	Tkn.
48.	Burger	Uitstoot van particulieren	14-5-2018	Tkn.
49.	Burger	Hebben jullie nog wel voeling met wat de burgers willen en gaan jullie niet te snel?	14-5-2018	Tkn.
50.	Burger	Teloor gaan van technische opleidingen in het openbaar voortgezet onderwijs	14-5-2018	Tkn.
51.	Winkelier	Paddepoel	14-5-2018	Tkn.
52.	Burger	Groningen Airport Eelde hoort ook als alternatief voor Lelystad bij het Rijk op het netvlies te staan	14-5-2018	Tkn.

53.	Maag Lever Darm Stichting	Meer openbare en opengestelde toiletten, dat lucht op!	14-5-2018	Tkn.
54.	VNG	Brief en rapport Lenferink over kinderen in de maatschappelijke en vrouwenopvang	14-5-2018	Tkn.
55.	Johan Meijering Stichting	Uitzending Groninger Forum maandagavond 21 mei SBS6 om 21.30 uur	14-5-2018	Tkn.
56.	Clëntenraad	Advies tot aanpassing meerkostenregeling 2018	14-5-2018	Via cie. W&I 16-5, punt B2
57.	Gedeputeerde Staten Provincie Groningen	Goedkeuring raadsbesluiten 21 februari en 28 maart 2018	15-5-2018	Tkn.
58.	Bedrijvenpark Rengers	Opheffing GR Rengers	15-5-2018	Tkn.
59.	Straatnaamcommissie gemeente Groningen	Afschrift beantwoording ingekomen bericht burger over suggestie vernoeming	15-5-2018	Tkn.
60.	CVvE Paddepoel	Verklaring	15-5-2018	Via actualiteiten-debat 16-5
61.	Winkelier Paddepoel	Reactie op de brief van CVvE	15-5-2018	Via actualiteiten-debat 16-5
62.	FNV	Zorgen over de privacy bij beroep op meerkostenregeling	16-5-2018	Via cie. W&I 16-5, punt B2
63.	Bewonersorganisatie Oosterpark	Einde overleg Bewonersorganisatie Oosterpark over Oosterhamriktracé	16-5-2018	Tkn.
64.	Burger	Reacties over OV in de binnenstad	16-5-2018	Via cie. B&V 16-5, punt B3
65.	Stichting Rioned	Riool en raad	18-5-2018	Tkn.
66.	Clëntenraad	Advies tot aanpassing meerkostenregeling 2018	18-5-2018	Tkn.
67.	NLVOW	Aanbiedingsbrief toolkit	18-5-2018	Tkn.
68.	Burger	Maai beleid Lewenborg	18-5-2018	Ter afhandeling college
69.	Buurtvereniging Het A-Kwartier	Notitie en inspreekverzoek Parkeervisie 2018-2025	22-5-2018	Via cie. B&V 23-5, punt B2
70.	Burger	Vaarweg Lemmer-Delfzijl	22-5-2018	Tkn.
71.	Buurtoverleg Professorenbuurt Oost, Woonschepen Oosterhamrikkanaal	Afschrift van brief aan wethouders mbt Rol UMCG bij plannen Oosterhamriktracé	22-5-2018	Tkn.
72.	Burger	Hinterland infrastructuur voor zeehavens	22-5-2018	Tkn.
73.	Kunstraad Groningen	Jaarverslag 2017	22-5-2018	Tkn.
74.	Buurtvereniging Het A-Kwartier	Inspraak Parkeervisie 2018	23-5-2018	Via cie. B&V 23-5, punt B2
75.	Burger	Recente onderzoeken Mobiliteit en mobiliteitsbeleid publicaties mei 2018	24-5-2018	Tkn.
76.	Gemeente Appingedam	Aangenomen motie van treurnis Versterkingsopgave aardbevingsgebied Groningen	24-5-2018	Tkn.

77.	Sportpartij	Brief Sporthal de Wijert	28-5-2018	<i>Te betrekken bij raad 30-5, punt 7g</i>
78.	Gemeente Velsen	Aangenomen Motie 'Verhoging BTW van 6 naar 9 procent op gezond voedsel' en afschrift brief aan Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	28-5-2018	Tkn.
79.	Fietsersbond	Reactie Maatregelen verkeersveiligheid	28-5-2018	<i>Te betrekken bij raad 30-5, punt 8c</i>
80.	Burger	Sporthal de Wijert	28-5-2018	<i>Te betrekken bij raad 30-5, punt 7g</i>
81.	Stichting Bomenridders Groningen	Boombeheerbeleid	29-5-2018	<i>Te betrekken bij raad 30-5, punt 7d</i>
82.	Veiligheidsregio Groningen	Zienswijzentermijn meerjarenkoers	29-5-2018	Tkn.
83.	Coördinator en Commissie Behoud van Sporthal de Wijert	Sporthal de Wijert	30-5-2018	<i>Te betrekken bij raad 30-5, punt 7g</i>

6. Conformstukken

De VOORZITTER: Ik wil graag van u in een keer de stemverklaringen, voor zover u daar behoefte aan hebt. Wie mag ik het woord geven? Geen stemverklaringen? Dan gaat het om de volgende conformstukken:

6.a: Opheffen geheimhouding (raadsvoorstel 20 april 2018, 6913071) geheimhouding ex art. 25 Gemeentewet

6.b: Subsidie Platform GRAS 2018-2020 (raadsvoorstel 18 april 2018, 6908477)

6.c: Jaarstukken Regio Groningen Assen en regionaal woondocument (raadsvoorstel 19 april 2018, 6909922)

6.d: Aanvullend uitvoeringskrediet Groningen Spoorzone (raadsvoorstel 18 april 2018, 6908568)

6.e: Voorbereidingskrediet vervanging sportvelden 2019 (raadsvoorstel 26 april 2018, 6925037)

6.f: Martinitoren (raadsvoorstel 29 maart 2018, 6876461)

6.g: Kredietaanvraag vervanging betaalterminals parkeerautomaten (raadsvoorstel 26 april 2018, 6925099)

6.h: Projectenlijst Verklaring van geen bedenkingen (gewijzigd raadsvoorstel 24 mei 2018, 6974300)

De VOORZITTER: Ik stel u voor om in één keer over al deze stukken conform te besluiten.

7. 1-minuutinterventies

7.a: Burgerparticipatie en zeggenschap bij Stichting WIJ Groningen (collegebrief 19 april 2018)

De VOORZITTER: De heer Banach heeft het woord.

De heer BANACH (Student en Stad): Ja, dank u wel, voorzitter. Stichting WIJ speelt een belangrijke rol in de transitie van de zorg en om te zorgen dat WIJ ook daadwerkelijk wordt gevonden door alle doelgroepen, bespreken we de burgerparticipatie en de zeggenschap. De collegebrief stelt dat het van belang is dat deze participatie in zeggenschap rond WIJ Groningen vanaf het begin goed vormgegeven wordt. Dit gebeurt in samenspel met de bewoners en organisaties in de wijken.

Wij krijgen echter het signaal dat jongeren en studenten niet de weg naar WIJ weten te vinden. Ook uit het gesprek dat wij met WIJ Binnenstad hebben gevoerd, konden wij niet concluderen dat de student ook daadwerkelijk bij WIJ binnenloopt. Wat ons betreft is het van belang dat iedereen deelneemt aan een participatieproces dat vorm geeft aan WIJ. In andere participatieprocessen hebben wij ook gemerkt dat het lastig is om juist deze jongeren mee te krijgen, terwijl deze jongeren ook baat hebben bij de diensten

van WIJ. Voorzitter, toen wij dit aandachtspunt in de commissie aankaarten, vertelde de wethouder dat studenten al in meer of mindere mate worden meegenomen door WIJS. Dat sterkte ons eigenlijk in de gedachte dat het zeer zinvol is dat we de doelgroep jongeren actief gaan betrekken binnen het participatieproces, want WIJS heeft onzes inziens helemaal niets te maken met zorg, maar juist met onderwijs. Toevallig organiseerden wij vorige week samen met Vindicat, Albertus en SOG een theaterstuk over studiedruk. De kleine zaal van de Oosterpoort zat helemaal vol met jongeren en studenten die te kampen hebben met studiestress, tegen een burn-out aan zitten, maar geen idee hebben waar ze naartoe kunnen om hierover te praten.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Ja dank, voorzitter. Ik heb in de commissie daar ook vragen over gesteld en ik was eigenlijk benieuwd naar twee dingen: hebt u ook aan studenten gevraagd of zij mee willen doen? U doet een beetje alsof het een heel vergeten doelgroep is, die heel veel tijd over heeft en graag iets bij de WIJ wil doen. En als we dit gaan doen voor studenten, voor welke doelgroep gaan we dan nog meer een uitzondering maken?

De heer BANACH (Student en Stad): Vraag 1, willen ze meedoen? Uiteraard. Daar kom ik zo meteen nog op, maar daartoe roept ook de motie op. Zal ik eerst vraag 2 beantwoorden?

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank u wel. Maar hebben we daar nu net niet WIJS voor?

De heer BANACH (Student en Stad): Nou, we hebben het hier over de zorg en daar over het onderwijs en volgens mij zijn dat twee aparte verhalen. Het gaat hier over meepraten over de opzet van WIJS als systeem en volgens mij gaat WIJS juist over het onderwijs of het verbinden van Stadgers met een bepaalde hulpvraag aan jongeren, die een bepaalde expertise hebben, die studeren in een bepaalde richting. Ik leg dan eigenlijk de vragen bij u neer: in welke mate ziet u die verbinding?

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Ja, we hebben steeds deze heel interessante discussie, want als studenten en wie dan ook in deze stad een zorgvraag hebben die acuut behandeld moet worden, dan hoop ik dat mensen naar de huisarts gaan. En WIJS is er juist voor om te zorgen dat die participatie ook in de wijk met uw doelgroep op gang komt.

De heer BANACH (Student en Stad): Oké, dat ben ik in zekere mate met u eens. Maar wat wel het geval is, is dat het aantal jongeren of studenten dat participeert in WIJS nog ontzettend beperkt is en dat WIJ op dit moment stadsbreed wordt uitgerold en dat het ontzettend interessant is om daar juist, als je het hebt over die participatie, over dat betrekken van alle burgers, in te zorgen dat die studenten daarin worden meegenomen. En als wij dan rondvragen in onze netwerken in onze achterban, krijgen wij te horen dat heel veel mensen nog nooit van Stichting WIJ hebben gehoord. En dat sterkt ons wel in de gedachte dat daar nog winst te behalen valt. Ik neem aan dat u dat in ieder geval wel met mij eens bent en dat we het niet alleen maar af kunnen schuiven op WIJS en verder niet.

De VOORZITTER: Ik zie mevrouw Paulusma nu hartgrondig nee knikken. Dus dat zegt wel iets. Maar zullen we het hierbij laten? Akkoord.

De heer BANACH (Student en Stad): Nou, ik had het over dat theaterstuk en dat dit ons ook sterkt in de gedachte dat het goed is dat we daar aandacht aan geven en dat WIJ hierin ook een uitkomst kan bieden, maar dan moet de stichting wel bekend zijn.

Het slot: Met die gedachte lijkt het ons zinvol om extra aandacht te besteden aan het betrekken van deze doelgroep bij de vormgeving van WIJ. Om deze focus te bewerkstelligen, is Student en Stad van mening dat jongeren en studenten, maar ook studentenorganisaties en verenigingen, betrokken kunnen worden bij burgerparticipatie en de zeggenschap van Stichting WIJ. En daartoe dienen wij dan ook een motie in.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma nog.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank u, voorzitter. Ik had nog wel een tweede vraag en daar zou u op terugkomen.

De heer BANACH (Student en Stad): En de tweede vraag was?

Mevrouw PAULUSMA (D66): Welke doelgroepen we dan nu nog meer apart gaan definiëren om te betrekken op een manier zoals u dat nu voorstelt met studenten.

De heer BANACH (Student en Stad): Nou, dit is geen pleidooi om een specifieke doelgroep te gaan inrichten voor WIJ. Maar wat we wel zien is dat WIJ een orgaan is voor de hele stad, voor alle doelgroepen en dat juist blijkt dat die doelgroepen jongeren en studenten op dit moment nog heel moeilijk de weg naar WIJ weten te vinden. En dan vragen wij: kunnen wij daar niet wat extra aandacht op zetten, bijvoorbeeld door wat ik net noemde, de studentenorganisaties, verenigingen erbij te betrekken die er ook voor openstaan om dat gesprek aan te gaan, maar op dit moment nog helemaal geen weet hebben van Stichting WIJ? En volgens mij is dat niet zoveel gevraagd.

De VOORZITTER: Mevrouw Bloemhoff.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Ja, dank u. U spreekt over de burgerparticipatie in WIJ en studenten zijn toch ook burgers? Ze zijn toch ook gewoon inwoners van de stad? Waarom maakt u nu specifiek een onderscheid voor deze doelgroep? Laaggeletterden worden ook moeilijk bereikt, zzp'ers die ineens in armoede vervallen weten ook de regelingen niet te vinden. Dus waarom moet het nu juist voor studenten gebeuren?

De heer BANACH (Student en Stad): Allereerst, mevrouw Bloemhoff, omdat het in het verleden al is gebleken dat het ontzettend lastig is om die participatie te krijgen en omdat we het hier wel hebben over burgers van onze stad die ook bepaalde problemen krijgen, waar juist WIJ een belangrijke rol in kan spelen.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Voorzitter, maar inderdaad zijn het burgers van de stad. Je moet toch alle burgers betrekken? Dat is toch evident? Waarom licht u nou juist dit er alleen uit? Dat is het punt dat ik probeer te maken.

De heer BANACH (Student en Stad): Ik zie niet in waarom het een probleem is om aandacht te vragen voor een bepaalde doelgroep, die wellicht via andere kanalen bereikt moet worden en die er heel veel baat van kan hebben. Ik wil ze niet voortrekken of zo, op deze manier, maar ik vraag er ook aandacht voor, omdat ik zie dat die doelgroep achterblijft bij WIJ en ze spelen een belangrijke rol en ze komen in mindere mate over de drempel bij WIJ. Dus dan zeg ik: dan kunnen we daar extra aandacht aan besteden.

De VOORZITTER: Zullen wij eens even overgaan tot het echt indienen van de motie?

Motie 1: Dat is toch uit de tijd meid, je kunt 't ook bij WIJ kwijt (Student en Stad)

constaterende dat:

- stichting WIJ een belangrijke spil vormt in het sociale domein;
- de opdracht aan WIJ Groningen is dat er samen met de bewoners vorm wordt gegeven aan zeggenschap en participatie;
- jongeren en studenten niet tot nauwelijks op de hoogte zijn van het bestaan van WIJ;

overwegende dat:

- de burgerparticipatie en zeggenschap bij WIJ Groningen als doel heeft om alle doelgroepen in de stad te betrekken bij de vormgeving van WIJ;
- bij burgerparticipatie en zeggenschap bij WIJ Groningen in de collegebrief geen aandacht uitgaat naar jongeren en studenten;
- stichting WIJ oog zou moeten hebben voor de belangen van de jongeren- en studentendoelgroep en het leggen van verbindingen met studentenorganisaties;
- dit zou kunnen bijdragen aan de bekendheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van WIJ onder jongeren en studenten;

verzoekt het college:

- de doelgroep jongeren en studenten actief te betrekken binnen de burgerparticipatie en zeggenschap binnen stichting WIJ;
  - dit mee te nemen in de brede ontwikkeling van de betrokkenheid van Stichting WIJ;
- en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wie mag ik het woord geven? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Ja, voorzitter, wij zullen tegen die motie stemmen vanwege twee redenen. Op de eerste plaats hebben we samen met D66 – wanneer was het? – december 2017 een motie ingediend waarin we erop gewezen hebben dat de informatievoorziening over WIJ met name op buurtniveau beter geregeld moet worden. Daar krijgen we nog een antwoord op. En op de tweede plaats zijn jongeren en studenten allemaal inwoners van onze stad, dus ze kunnen in gelijke mate met gelijke rechten gebruikmaken van de diensten van Stichting WIJ, als ze dat nodig hebben.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank, voorzitter. Ja het zal de warmte wel zijn, maar ik sluit mij aan bij de woordvoering van de heer Koks van de SP. Dank u wel.

De VOORZITTER: Geen anderen meer? Ja, gaat uw gang. Mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Even richting Student en Stad: het is voor iedereen een heel nieuwe ontwikkeling die plaatsvindt. Er zullen allerlei groepen in de stad eerst moeite hebben om de weg te vinden, dat geldt zeker voor allerlei andere mensen. Juist van studenten kun je wel verwachten dat die proactief op zoek gaan naar voorzieningen die er voor hen zijn. Dus wij zien het helemaal niet zitten om die motie te gaan steunen.

Verder vonden we het raadsvoorstel behoorlijk helder en duidelijk en het scheidt ook een hoop verwachtingen bij ons, vooral de voorgestelde huis-aan-huisbezoeken om de hulp op te vragen bij mensen. Ik hoop dat er heel veel nieuwe mensen worden bereikt daardoor.

Even kijken. Ik geloof dat ik nu eigenlijk alles al heb gezegd. Ja, dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Koopmans.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Dank u, voorzitter. Alleen een stemverklaring bij de motie van Student en Stad, waarbij ik me ook wil aansluiten bij de woordvoering van de heer Koks.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Honkoop.

De heer HONKOOP (VVD): Het wordt wat eentonig en ik wil er ook geen gewoonte van maken, maar wij sluiten ons ook aan bij de woorden van de SP.

De VOORZITTER: Het woord is aan de wethouder.

Wethouder SCHROOR: Nou, ik ook, voorzitter. In alle serieuheid: eigenlijk is dat ook wat ik vind, maar een paar woorden nog daaraan toevoegend: wij maken geen expliciet doelgroepenbeleid bij WIJ. Burgerparticipatie had wat mij betreft ook gewoon inwonersparticipatie kunnen heten en dat geldt voor alle inwoners, dus ook voor studenten. Ook in de communicatie vanuit WIJ voor het werven van bijvoorbeeld mensen in de WIJ-raad, waar ook een rol is voor medezeggenschap, maar ook in de campagnes, bij de gebiedsteams, wat er zich allemaal in zo'n wijk afspeelt, wat je kunt vinden bij WIJ en wat je kunt betekenen voor mede-inwoners geldt dat. Dus die communicatie gaat breed naar alle inwoners. Die komt dus ook via sociale media, maar ook via de normale manier, de post bij iedereen door de brievenbus. Ik zou het van harte toejuichen dat studenten daar ook een rol in pakken, dat vind ik alleen maar een plus voor onze inwoners. Ze vertegenwoordigen een bepaalde doelgroep, een bepaalde levensfase die wij natuurlijk heel graag betrokken hebben bij WIJ. Maar om daar nou apart campagne op te voeren, dat staat niet in uw motie overigens, dat zijn we niet van plan. Dus wij zullen die communicatie breed blijven voeren naar al onze inwoners, maar het zou zeker een plus zijn wanneer u uw achterban ook motiveert om werkelijk actief te worden bijvoorbeeld in zo'n WIJ-raad of in projecten die er lopen. Dan vinden we elkaar vast en zeker.

En WIJS is natuurlijk wel een heel mooi programma waarin studenten met hun kwaliteiten en achtergrond in aanraking komen met hulpbehoevende mensen in de wijken. Dat gaan we nu verder uitbouwen met elkaar, dat hebben we ook besloten. Dus in die zin denk ik dat er voldoende platform is, ook voor de studenten, om kennis te maken met WIJ.

De VOORZITTER: De heer Banach.

De heer BANACH (Student en Stad): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan de wethouder volgen in wat hij zegt. Eigenlijk is het heel simpel: via de normale kanalen, social media, huis-aan-huis, worden alle burgers benaderd. Alleen, wat blijkt is dat juist de doelgroep van jongeren, studenten, die ook veel baat hebben bij WIJ, in mindere mate op die manier wordt bereikt. En de enige oproep die wij hier dan doen, is: kijk eens op welke manier die slimmer bereikt kan worden, dus bijvoorbeeld via de verenigingen. Daarin vinden wij WIJS wat te beperkt, want daarmee bereik je niet de hele studentenpopulatie. Je bereikt veel meer mensen als je het doet via verenigingen. Dus op het moment dat de wethouder misschien een toezegging kan doen, van: we zullen ook kijken of we wellicht via verenigingen wat kunnen doen, dan is die motie ook haast overbodig, want dat is eigenlijk waar wij een beetje naartoe willen.

Wethouder SCHROOR: Voorzitter, in mijn ogen is de motie al overbodig ook zonder die toezegging. We zijn al op al onze inwoners gericht en we maken geen onderscheid naar studenten. En dat wilde ik eigenlijk maar volhouden.

De VOORZITTER: Ik heb de indruk dat we het onderwerp voldoende hebben behandeld en ik wou eigenlijk overgaan tot het in stemming brengen van de motie. Is er behoefte aan stemverklaringen? Niet? Dan gaan we stemmen.

3 voor, 30 tegen. De motie is verworpen.

Wat is aan de hand? Mensen, we gaan het even opnieuw doen, om elk misverstand uit de weg te ruimen.

Er zijn er nog steeds 3 voor, maar inmiddels 35 tegen. Volgens mij correspondeert dat met het aanwezige aantal raadsleden. De motie is verworpen.

7.b: *(is 6h geworden)*

7.c: Windbeleidskader (raadsvoorstel 6 april 2018, 6887037)

De VOORZITTER: De heer Ubbens heeft het woord.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank u, voorzitter. Soms lijkt het alsof de discussie over windenergie bestaat uit voor- en tegenstanders. Je bent dan voor windmolens rond de stad of tegen, maar het is natuurlijk een stuk ingewikkelder. De CDA-fractie is voor windenergie op land, op plekken waar de overlast gering is een waar direct omwonenden kunnen meeprofiteren, bijvoorbeeld van de energie die daar wordt geproduceerd. Maar het wordt natuurlijk een stuk problematischer als het aantal omwonenden heel groot is, zoals in Groningen het geval is op een aantal plekken, als je daar windmolens zou plaatsen. Ook willen we zorgvuldig omgaan met het landschap en de landschappelijke waarde rond onze stad.

Dit windkader richt zich in eerste instantie op plekken waarvan ook wij denken dat ze geschikt zijn voor windenergie op land. De vervolgstappen, daar begint het dan te knijpen. Als de plekken waar we nu naar kijken vol zijn, waar gaan we dan naartoe? In de commissie hebben wij aandacht gevraagd voor een bredere visie op windenergie, inclusief wind op zee. Energieneutraal betekent niet per se dat wij al onze energie binnen onze gemeentegrenzen moeten opwekken, maar alleen dat we duurzame energiebronnen gebruiken. We willen graag dat er gekeken wordt naar wind op zee en welke bijdrage wind op zee kan leveren aan onze duurzame stad.

We dienen daarom samen met een groot aantal partijen een motie in om samen met andere overheden te kijken of we kunnen investeren in wind op zee en ook om te kijken of betrokkenheid van energiecoöperaties mogelijk is, zodat ook gewoon de inwoners kunnen mee-investeren en ook klanten van de energiecoöperaties kunnen meeprofiteren.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Ja, dank, voorzitter. Is het voor het CDA dan en/en? En de ambities die we voor stad en nabije omgeving hebben uitgesproken, en de ambitie van wind op zee?

De heer UBBENS (CDA): Niet volledig, denk ik. Als je kijkt naar die 70 MW, wordt het gewoon heel moeilijk om dat rond de stad te realiseren. Maar misschien kun je op andere plekken in de gemeente, als je dat met de inwoners kunt bespreken, ik denk dan bijvoorbeeld aan sommige dorpen in het buitengebied, als die gezamenlijk een grote windmolen willen plaatsen en daar een ruime meerderheid voor is, daar denk ik best over praten.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Maar als blijkt uit onderzoek, want u vraagt ook om onderzoek, dat zowel stad en omgeving en zee beide nodig zijn om onze doelstelling te behalen, dan bent u daarvoor?

De heer UBBENS (CDA): Ja, dan ben ik niet tegen wind op land nee.

Motie 2: Samen ook voor wind op zee (CDA, D66, PvdA, Stad en Ommeland, Student en Stad, ChristenUnie)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Windbeleidskader,

constaterende dat:

- de gemeente Groningen meer mogelijkheden wil ontwikkelen voor windenergie rond de stad;
- de gemeente Groningen een zeer ambitieuze doelstelling heeft om in 2035 energieneutraal te zijn;
- windenergie een belangrijke bijdrage zal moeten leveren aan de duurzame energievoorziening in 2035;
- het college in het windbeleidskader constateert dat het lastig zal worden de benodigde 70 MW aan windenergie rond de stad te realiseren;

overwegende dat:

- wind op zee volgens diverse media berichten van begin dit jaar nu al zonder subsidie kan worden gerealiseerd¹;
- de Noordzee een enorme oppervlakte heeft, waar in potentie genoeg windenergie voor ons hele land kan worden geproduceerd;
- bijvoorbeeld een bedrijf als Shell in de projecties van de energiemix in 2050 vooral inzet op wind op zee;
- om energieneutraal te worden niet alle energie ook lokaal hoeft te worden geproduceerd;
- in samenwerking met de provincies, andere gemeenten en het Rijk gezamenlijk geïnvesteerd kan worden in wind op zee;
- energiecoöperaties erin slagen de samenleving te betrekken bij de energietransitie en mensen in staat stelt ook mee te investeren;

verzoekt het college:

- samen met Provincie, Rijk en andere gemeenten in Groningen te bezien of gezamenlijk investeren in wind op zee mogelijk is;
- te onderzoeken of hierin ook de participatie van inwoners mogelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door samen te werken met bestaande energiecoöperaties;

en gaat over tot de orde van de dag.

¹ <https://www.trouw.nl/groen/Nederland-heeft-wereldprimeur-een-windmolenpark-zonder-subsidie-a59bcd35/>
<https://www.NRC.nl/nieuws/2017/12/16/Nuon-windpark-in-zee-zonder-subsidie-a1585204>

De VOORZITTER: Ik dank u. Wie mag ik het woord geven? De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben twee weken geleden uitgebreid over dit onderwerp gesproken. De SP is er groot voorstander van dat we een deel van het rendement van de molens die we gaan bouwen, gebruiken voor meer investeringen in het vergroenen van onze stad. Allereerst in de directe omgeving van de windmolens en ten tweede ook aan andere vergroeningsprojecten in de stad. Woningcorporaties kunnen bijvoorbeeld nog wel een extra handje gebruiken, gezien de verhuurdersheffing waar ze nu onder gebukt gaan.

Ten tweede is de SP fel tegenstander van koehandel in aandelen van de windmolens. Onze windmolens zijn niet bedoeld om winsten te maximaliseren, maar om meer groene energie op te wekken in onze stad en onze inwoners daar vervolgens van mee te laten profiteren. Daarom willen wij dat de aandelen via de gemeente worden verhandeld. Het financiële voordeel zit hem in het rendement van de investering, niet in

de koop en verkoop van de aandelen. Vandaar de motie over aftoppen van het rendement en het amendement over verhandeling via de gemeente. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u.

Motie 3: Windmolens als groen vliegwiel (SP)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Windbeleidskader,

constaterende dat:

- in het voorgestelde kader wordt gesteld dat lusten en lasten eerlijk verdeeld moeten worden;
- het rendement van investeringen in een gezond windproject op 10%-20% wordt geschat, met als voorbeeld voor een 100 m hoge molen van 2,5 MW 11%;

overwegende dat:

- windmolens een vliegwiel kunnen vormen voor verdere groene investeringen;
- de directe omgeving van de te bouwen windmolens de meeste overlast zal ervaren en het daarom wenselijk is daar ook voor lusten te zorgen;
- niet alle bewoners in staat zijn financieel te investeren in windmolens;

verzoekt het college:

- in het windbeleidskader mee te nemen dat rendement op eigen vermogen van de investering in de windmolens op maximaal 5% wordt vastgezet;
- extra rendement, hoger dan 5% in eerste instantie te bestemmen voor isolatie van woningen en voor zonnepanelen van direct omwonenden die op enigerlei wijze overlast ondervinden van het project;
- een dan nog resterend restant te bestemmen voor CO₂-reducerende maatregelen ten behoeve van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag.

Amendement 1: Handel in aandelen windmolens via gemeente (SP)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Windbeleidskader,

constaterende dat:

- in het document voor windkracht Groningen staat het volgende bij punt 21 op pag. 44 “Participaties dienen, eventueel na een beperkte lock-inperiode van maximaal twee jaar, verhandelbaar te zijn”;

overwegende dat:

- windkracht Groningen een Gronings project is, voor en door Groningers;
- het onwenselijk is dat investeerders van buiten de stad (en regio) onze windmolens (in meerderheid) in bezit krijgen, want we willen lokaal voor en door inwoners en bedrijven energie opwekken;

besluit:

- aan het raadsbesluit toe te voegen:
  - o “... met dien verstande dat aan punt 21 op pag. 44 wordt toegevoegd dat na de lock-inperiode van twee jaar handel in aandelen via de gemeente geschiedt, via vastgestelde prijzen”;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u. Wie mag ik het woord geven? De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren is zeker niet tegen windenergie, maar dieren mogen niet het slachtoffer worden van onze energietransitie. Bij windmolens is dat geheel afhankelijk van hun locatie en positionering. In het windbeleidskader en de bijlages daarbij wordt slechts summier over vogels en vleermuizen gesproken. Bij de locaties die afgevallen zijn, worden vogelgebieden wel genoemd als reden daarvoor, maar bij Stainkoeln en Westpoort is er niets over vogels te lezen. Aangezien deze locaties wel tegen Leekstermeergebied en het Zuidlaardermeergebied aan liggen, lijkt het ons noodzakelijk om de vliegroutes hier helder te krijgen. Ook zouden we het waardevol vinden als de gemeente naast de gevoerde gesprekken met onder andere Greenpeace en Natuur en Milieu ook het

gesprek aan zou willen gaan met de Vogelbescherming, in de volgende planfase. Hiertoe dienen wij dan ook een motie in. Dank u wel.

Motie 4: Beter tien vogels in de lucht dan een op de wieken (Partij voor de Dieren)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Windbeleidskader (raadsvoorstel 6 april 2018),

constaterende dat:

- in het Windbeleidskader Windkracht Groningen niet expliciet gesproken wordt over vogels of het dierenleven;
- in de bijlages bij het Windbeleidskader enkel gesproken wordt over vogels bij de gebieden die na de gebiedenafweging terecht zijn afgevallen;
- er bij de locaties Stainkoeln, dicht bij het Zuidlaardermeergebied, en Westpoort, dicht bij het Leekstermeergebied, ook een aanzienlijke kans is dat deze gebieden veelgebruikte vliegroutes van vogels zijn;

overwegende dat:

- windmolenparken door aanvaringen directe sterfte kunnen veroorzaken onder vogels en vleermuizen;
- windmolenparken het leefgebied van vogels kunnen inperken en een barrièrewerking kunnen hebben;
- hierbij de locatie en opstelling van de windmolens van groot belang is;
- er onderzoek voor nodig is om te zien of dit bij de beoogde locaties van Stainkoeln en Westpoort zo is;
- dit onderzoek een deel kan uitmaken van de Verkenningfase;

verzoekt het college:

- bij de Verkenningfase van de locaties Stainkoeln en Westpoort in het Windbeleidskader ook expliciet een verkenning op te nemen naar het vogel- en vleermuizenleven en de mogelijke vliegroutes in deze gebieden, en deze uit te voeren;
- te kijken naar de mogelijkheden om in het vervolg naast de NWEA, Greenpeace, Natuur & Milieu, en de Natuur & Milieufederaties, ook de Vogelbescherming te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag.

<https://www.vogelbescherming.nl/over-ons/standpunten/standpunt-windenergie>
http://www.altwym.nl/uploads/file/328_1284127347.pdf

De VOORZITTER: Wie mag het woord geven? Ja, de heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Dank u wel, voorzitter. De VVD is altijd kritisch geweest over de haalbaarheid van windmolens in de stad, want wij vinden de stad nou niet de meest geëigende plek om wind op te vangen. We zijn wel voorstander van het inschakelen van de kennis die er in de stad is op scholen, maar ook in bedrijven, want we zien wel de potentie van windenergie, aangezien het op het platteland en zeker ook op zee nogal eens waait. Het is goed om de stad er uitgebreid bij te betrekken, want zonder draagvlak is het wat ons betreft kansloos. Laat Stadjsers meedenken en ook vooral meeprofiteren, want zeker dat laatste helpt in acceptatie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank, voorzitter. De urgentie, als het gaat om energietransitie, is wat D66 betreft groter dan ooit. Ook als het gaat om energie uit wind. Zeker, of wellicht wel des te meer, en we benoemden het ook al in de commissie, omdat de gaswinning stopt per 2030 en onze energieneutraaldoelstellingen op 2035 liggen. Wat D66 betreft moeten we versnellen, moeten de ambities omhoog. En ook als het gaat om wind, wat betekent dat we als stad eigenlijk niet zouden moeten wachten op de provincie.

Voorzitter, we steunen daarom ook de motie van het CDA met de toezegging van de heer Ubbens dat het en/en is voor wind op zee, omdat de urgentie niet anders toelaat. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Voorzitter, ik had nog een vraag aan mevrouw Paulusma. Het werd mij zo even niet duidelijk met de vraag die zij stelde aan de heer Ubbens: we gaan dus met zijn allen kijken of windenergie in deze stad mogelijk is. Dat doen we in samenspraak met bewoners. Maar stelt u zich eens voor dat de inwoners van deze stad geen windenergie willen en dat er ook geen plek is. Hoe kijkt D66 er dan tegenaan? Gaat u dan toch plaatsen? Hoe moet ik dat dan zien?

Mevrouw PAULUSMA (D66): Voorzitter, stelt de heer Loopstra deze vraag in het verlengde van 'de wind is van iedereen'?

De heer LOOPSTRA (PvdA): Ik stel hier een vraag en u niet.

De VOORZITTER: Nou nee, nee. Sorry, u moet even serieus antwoord geven.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Nee, dat ben ik niet met u eens, burgemeester.

De VOORZITTER: Dat hoeft ook niet.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Het gaat erom dat mij wordt gevraagd of dit in het verlengde ligt van 'de wind is van iedereen', maar daar heb ik het niet over. Ik vraag of D66 windmolens wil plaatsen in deze stad, ook als de inwoners dat niet willen in totaliteit.

De VOORZITTER: Ik hoor u dit herhalen. Laten we er geen principiële zaak van maken, maar als u een vraag gesteld wordt, dan moet u ook een serieus antwoord geven en als u als antwoord geeft ...

De heer LOOPSTRA (PvdA): Ik geef antwoord! Ik zeg nee.

De VOORZITTER: Dat antwoord krijgt u, daar zal ik voor zorgen. Maar als u op een vraag die u wordt gesteld zegt: "Ik stel hier de vragen" of woorden van die strekking, dan grijp ik in.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Deze wedervraag, burgemeester, was niet in het verlengde van mijn vraag.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank u, voorzitter. Ik zal antwoord geven op de vraag van de heer Loopstra. Wij baseren ons verhaal op twee zaken. Ten eerste dat de urgentie heel groot is. We kunnen wel doen alsof die urgentie er niet is, maar dat moeilijke gesprek wil ik voeren met onze bewoners en dat geldt voor onze hele fractie. En wij baseren dit verhaal ook op alle inzet die de gemeente al gedaan heeft met bewoners en juist het feit dat er al draagvlak is in stad en omgeving. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ik heb nog een vraag aan mevrouw Paulusma. Als u zegt: wij willen de doelstelling naar 2030 brengen, zo snel mogelijk, bent u dan niet bang dat u dit continu boven mensen hun hoofden hangt? Zo van: we moeten dit doen, daarom hebben we eigenlijk geen keus, we moeten wel windmolens plaatsen. Bent u niet bang dat u ook draagvlak ondermijnt? Zeker in een land waar nationaal pas de doelstelling op 2050 is gelegd.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank, voorzitter. Daarom steunt mijn fractie ook van harte uw motie voor wind op zee, omdat wij ons ook realiseren dat om draagvlak te behouden, we ook uit moeten wijken naar andere locaties. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Voor mijn bijdrage, voorzitter. Wat mijn fractie betreft hebben windmolens op land niet zo sterk de voorkeur. We kennen allemaal de problemen in de provincie, waar het gaat om windmolens. De wethouder heeft desondanks natuurlijk wel toegezegd in de commissie dat

het in nauwe samenspraak moet met de omgeving waar zo'n windmolen gepland staat. Daarom staan wij ook op de motie van het CDA 'Samen ook voor wind op zee'. Daar gaat onze voorkeur naar uit en niet zozeer naar wind op land, tenzij er breed draagvlak is, maar dat zullen wij per situatie beoordelen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u, voorzitter. Wind is onderdeel van een hele transitie in energie en ook de ambities die we hebben om duurzamer te worden in deze stad. Dat kunnen we niet alleen afwentelen op anderen. Ik vind ook dat we daar zelf iets aan moeten doen.

De twee zoekgebieden die het college aandraagt, Westpoort en Stainkoeln, Roodehaan zijn natuurlijk nog wel zoekgebied. Daar hebben we eigenlijk twee voorwaarden bij: het moet wel ten goede komen aan de omgeving en ook in overleg met de omgeving. Het kan niet zo zijn dat er zomaar iets verrijst waar mensen geen idee van hebben. Een mooi voorbeeld van wat al gaande is, is het molentje dat bij Dorkwerd geplaatst wordt, dat vanuit Paddepoel Energiek is opgericht. Dat is een heel mooi voorbeeld van een samenwerking die geslaagd valt te noemen.

Wat wij ook niet willen is dat bedrijven er met de poen vandoor gaan, maar dat is iets anders dan een sluitende businesscase, want uiteraard moet er ook geïnvesteerd worden.

En als laatste punt: de motie van het CDA beantwoordt helemaal aan het punt van: wat we als stad doen, dat kunnen we doen, maar we kunnen niet alles invullen. Dus de rest gezamenlijk als regio en als land. Dat is een heel goede zet.

De VOORZITTER: De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Als we de doelstelling Energieneutraal 2035 serieus nemen, en GroenLinks doet dat, dan moet er ook geïnvesteerd worden in wind op land. Volgens mijn fractie is dat goed mogelijk. Uiteraard moet de keuze van de locatie op een zorgvuldige manier plaatsvinden, waarbij omwonenden nauw betrokken worden. Mijn fractie is blij met het voorstel om de revenuen van de molens ten goede te laten komen aan de Stadjes en niet aan een enkele ontwikkelaar of grondbezitter.

Naast wind op land is natuurlijk ook wind op zee een optie. Uit de brief lees ik dat dit voor de korte termijn niet voldoende oplossing biedt, maar wellicht op de lange termijn wel. We vinden de motie van het CDA om onderzoek te doen naar gemeentelijke windmolens op zee een interessante, maar wat GroenLinks betreft doet dit niets af aan de noodzaak om ook op korte termijn windmolens op land te realiseren. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dank u, voorzitter. Dan had ik nog een vraag aan de heer Van der Glas. Iedereen praat steeds over draagvlak en: "We gaan praten met inwoners", maar stelt u zich nou voor dat de inwoners van deze gemeente geen windmolens willen. Dan is er dus geen draagvlak. Hoe kijkt GroenLinks dan aan tegen de windmolens in onze gemeente?

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Voorzitter, ik heb vertrouwen in het participatieproces dat de gemeente ingaat. Ik wil die eerste gesprekken afwachten, voordat ik een oordeel ga vellen over wel of niet plaatsen van windmolens, al naargelang er weerstand is in een gebied.

De VOORZITTER: De heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Dank u, voorzitter. Voorzitter, in de commissie hebben we ons al positief uitgelaten over dit beleidskader. We hebben toen aangegeven dat wij in eerste instantie nog wel huiverig waren over waarom er nou in de stad windmolens moesten komen, terwijl de Noordzee zo'n uitgestrekte vlakte is, waar dat ook zou kunnen. Maar wij zijn overtuigd van de meerwaarde die het heeft om ook binnen de stadsgrenzen onze energie op te wekken met windmolens. We blijven echter nog heel benieuwd naar de mogelijkheid om ook als gemeente die zee te gebruiken, vandaar dat we ook op de motie staan van het CDA die daarover gaat.

Dan, voorzitter, wil ik ingaan op de twee moties van de SP. Als eerste de motie 'Windmolens als groen vliegwieltje'. Vooropgesteld: wij zijn niet tegen het maximaliseren van het uitkeerbare rendement, zodat een

deel van het rendement gebruikt kan worden voor verdere verduurzaming van de stad. Wij hebben echter het idee dat dit rendement van nogal veel factoren kan afhangen. Wordt de energie tegen een marktconforme prijs verkocht of gaan we de inwoners de energie goedkoper aanbieden? Wordt energie lokaal verkocht of moeten we haar ook transporteren? Hoeveel waait het in Groningen? Hoe lang duurt het voordat de molens beginnen met het leveren van stroom? En wat is uiteindelijk het risico-rendementsprofiel van het project? Want laten we niet vergeten dat we ook net een geothermieproject hebben moeten stopzetten. In die zin zien wij in deze motie een nogal harde lijn ingezet worden van die 5%. We zouden graag eerst zien dat er een sluitende businesscase komt, waarin duidelijk wordt hoeveel rendement behaald kan worden en dat er dan door de raad een beslissing kan worden genomen over hoeveel procent rendement wij willen uitkeren of niet. En hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de tweede motie, waarin wordt gesteld dat er tegen een vastgestelde prijs gehandeld moet worden in de aandelen van de molens. Ook hier zouden wij eerst graag zien dat de businesscase wordt voorgelegd, dat duidelijk wordt wat voor producten er überhaupt worden aangeboden aan inwoners, en dat we dan gaan kijken hoe we speculatie zouden kunnen voorkomen.

Als laatste de motie van de Partij voor de Dieren over de vogels. Ja, in eerste instantie zou je misschien denken: we plaatsen toch windmolens om de aarde te redden en moeten we dan ook over de vogels en vleermuizen nadenken? Maar er is genoeg wetenschappelijk onderzoek dat aantoonde dat zeker vogels wel enorm beïnvloed worden door de plaatsing van windmolens. Nu zeggen wij niet dat wij die windmolens sowieso niet zouden plaatsen als ze invloed hebben op vogels, maar met deze motie kan het in ieder geval inzichtelijk worden voor de raad welke beslissing we nemen. Daarom steunen we die motie.

Ik denk dat ik dan alles heb gehad, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Anderen nog? De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dank u, voorzitter. De fractie van de PvdA is blij met het raadsvoorstel Windbeleidskader. Wij onderschrijven dat windenergie op land de komende tientallen jaren nodig is in ons streven naar energieneutraliteit. Maar de toekomst is windenergie op zee en daar gaat het om. Daarom staan wij ook op de motie het CDA.

En wat betreft de motie van de Partij voor de Dieren volg ik het verhaal van Student en Stad, maar wij zijn nog even benieuwd wat de wethouder ervan vindt. We kunnen ons voorstellen dat dit al beleid is, maar we horen graag de wethouder hierover en dan kom ik daar in een stemverklaring nog wel even op terug.

De VOORZITTER: Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen?

De VOORZITTER: Natuurlijk.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Loopstra van de Partij van de Arbeid en stel nou dat blijkt dat wind op zee niet afdoende is en dat we ook op land aan de slag moeten, dus dat de combinatie moet. Is de Partij van de Arbeid dan voor?

De heer LOOPSTRA (PvdA): Wij denken dat windenergie op land in onze gemeente alleen maar kan als er draagvlak is onder de inwoners van de gemeente.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dank, voorzitter. Dus dan is het antwoord ja.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dan hebt u mij verkeerd begrepen. Ik heb gezegd dat er alleen maar windmolens kunnen komen in onze gemeente, als er op een of andere manier draagvlak is onder de inwoners, waar dan ook.

De VOORZITTER: Het woord is aan de wethouder.

Wethouder GIJSBERTSEN: Dank, voorzitter. Dank ook aan de raad voor het debat. Op zichzelf is het mooi om te zien dat de discussie over windenergie, die toch op veel plekken in Nederland op hoge toon gevoerd wordt, hier op een heel prettige manier plaats kan vinden. Ik denk dat het goed is om nogmaals te onderstrepen hoe enorm de opgave rondom de energietransitie is. We zien natuurlijk veel dat de

bewegingen die worden gemaakt, of het nu is op het gebied van wind of zon of op aardwarmte, grote discussies opleveren. D66 noemt een datum van 2030, maar ook als wij hier in Groningen 2035 willen, is het echt een ongelofelijke klus die we met elkaar te klaren hebben. Dan gaat het echt over een grootschalige verandering in onze energievoorziening. Dan zeg ik het direct alle partijen na die zeggen: wind op zee is van belang. Zeker is dat zo. Ik heb in de commissie ook aangegeven dat wind op zee ook een van de belangrijkste componenten is van het zogeheten Gronings Bod, dus het regionale energietransitieplan van deze regio, waarin wij zeggen: je zou grootschalig wind op zee moeten organiseren, waarbij je die energie kunt gebruiken en om kunt zetten, wellicht in waterstof, en vervolgens vanuit het noorden ook de rest van Nederland in energiebehoefte kunt voorzien. Dan gaat het echt over een orde van grootte van 23 GW. Daar heb je het dan over, op zee. Echt enorme aantallen. Dus zeker is dat iets waar wij ook in onze lobbyactiviteiten zeer sterk op alle mogelijke niveaus op inzetten. Laat dat volstrekt helder zijn. De huidige inzichten zijn echter dat, als je kijkt naar het totale potentieel van de Noordzee en naar de behoefte van de Noordzeelanden – want niet de hele Noordzee is van ons, zeg ik maar even – we dan toch ook op zee tekortkomen. En dan houd je nog niet eens rekening met vaarroutes, met ecologische zones, met defensie terreinen, et cetera. Zoals het er nu naar uitziet, heb je ook werkelijk wind op land nodig, op zijn minst op de wat kortere termijn.

Dan komen we ook bij onze opgave in de stad uit, waarbij we hebben gezegd: als je dan wind op land wilt, en je wilt ook als stad het goede voorbeeld geven en naar energieneutraal gaan, dan betekent dat ook dat je in de stad misschien locaties hebt waarvan het aangezicht niet zozeer geschaad wordt als ergens anders, om zo'n windplan ook te starten. Daarbij hebben we ook vanaf het begin gezegd, dat is natuurlijk de kern van het hele kader dat nu bij u voorligt, dat we dat niet willen doen vanuit een taakstelling, maar vanuit een gesprek met onze bevolking. Daar hebben we de eerste stappen in gezet en juist de resultaten van die exercitie leidden ertoe dat we hebben gezegd: wij kunnen ook de volgende stap zetten en dit beleidskader voorleggen.

Ik ga gauw in op de moties die zijn ingediend. In de eerste plaats, aangezien ik er al iets over heb gezegd, de CDA-motie over wind op zee. Ja, die sluit dus nauw aan bij de ambitie die wij al hebben, dus in die zin kan ik het oordeel aan de raad laten. Ook is het goed om aan te geven dat in de verfijning van de routekaart die wij nu maken, de verwachting niet is dat wij de totale opgave op ons eigen grondgebied zullen oplossen. Dus er zal sowieso een verbinding zijn met de regio op verschillende manieren en de suggestie die u hiervoor doet, is ook uitstekend. Het oordeel is aan de raad.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Dank u, voorzitter. Ja, ik wil graag even onder de aandacht brengen bij de wethouder dat wij ook vragen om mogelijkheden te scheppen voor burgers om hierin te participeren. Omdat je ziet bij wind op zee dat het vaak de grote multinationals zijn, die dan grote orders daarin binnenslepen, door juist te kijken of energiecorporaties die we willen hebben daar ook een rol in kunnen spelen.

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, dat heeft het college gelezen. Oordeel aan de raad.

Dan, voorzitter, de motie van de Partij voor de Dieren over vogels. Ik heb ook in de commissie al aangegeven dat al in de planning zit voor de verkenning om dit ook aandacht te geven. Dus in die zin doen wij dat al. Als u vraagt: “betrek ook de vogelbescherming erbij”, is dat prima. Dat kunnen we doen. Dus oordeel aan de raad.

Dan de SP-motie en het amendement. Eerlijk gezegd heeft Student en Stad net wel aardig de positie van het college samengevat, in die zin dat de gedachte erachter heel begrijpelijk is, maar dat het wel even de vraag is wanneer je welke discussie voert, omdat wij nu echt met een kader bezig zijn. Als ik kijk naar het aandelenrendement bijvoorbeeld, dan heeft zoiets als dit opnemen eigenlijk geen enkele kracht in dit kader. Wat we met elkaar eerst zouden moeten doen, is een discussie hebben op het moment dat we überhaupt weten, na een positieve verkenning, dat wij in zo'n gebied verder willen, wie wij die windenergie willen laten exploiteren. Laten we dat aan de markt over of doen we dat als overheid zelf? Dat is een heel belangrijke component. Vervolgens is ook de vraag wat dit dan betekent voor bijvoorbeeld een discussie rondom aandelenhandel. Is dit misschien een reden om het dan zelf te gaan doen of zijn er garanties te verkrijgen, zodat je het aan de markt overlaat en het toch op een of andere manier beheerst? Volgens mij moet je dat gesprek voeren in die setting. Hetzelfde geldt voor de discussie over het rendement. Het is nu natuurlijk nog heel moeilijk te zeggen wat het rendement precies zal zijn. Dat is van heel veel factoren afhankelijk. Je wilt wel graag dat er een goede businesscase te maken is. Het is ook nog even de vraag, nogmaals, of je wilt dat de markt een businesscase maakt, want dan moet je anders naar

het rendement gaan kijken dan wanneer de overheid zo'n businesscase zou moeten maken. En ook daarvoor geldt dat wij als eigenaar van gronden, en ook in de discussie die we met elkaar hebben, nog gewoon aan tafel zitten om die discussie met elkaar te hebben. Dus de moties hebben in de uitvoering juridisch nog geen effect en je kunt de discussies op een later moment nog heel goed met elkaar hebben. Dus mijn advies zou zijn om dat nu niet te doen, dus ik ontraad de motie en het amendement.

De VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Dank u wel, voorzitter. Het mag helder zijn dat de SP van mening is dat wij zoveel mogelijk die projecten in eigen hand moeten houden. We kunnen toch ook nu die discussie houden over wat voor voorwaarden we stellen? Of wij het nou aan de markt overlaten of bij onszelf houden, dat wij boven een bepaald rendement geld willen gebruiken om nog meer in de stad te vergroenen, dat kunnen we toch nu wel vastleggen?

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, voor zover we dat op dit moment op een zinvolle manier kunnen doen, doen we dat ook. We zetten een minimum. En we zitten als eigenaar aan tafel om ervoor te zorgen dat het uiteindelijke rendement van een specifiek project in verhouding staat tot de gebiedsgerichte afdracht die we willen doen, waar mensen van profiteren. Maar omdat je nu nog niet precies weet wie de projectontwikkelaar is en wat een redelijk rendement is en wat het rendement zal zijn, is het heel ingewikkeld om nu al een percentage vast te maken aan die discussie. Vandaar dat ik zeg: die komt wat te vroeg. De gedachte zit al in de nota: een minimum, en wij aan tafel voor een redelijk percentage, maar wat het precies zou moeten zijn, dat is nu nog iets te vroeg om te zeggen.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij de beraadslagingen sluiten en overgaan tot het in stemming brengen van het amendement en de moties. Zullen wij proberen om als u behoefte hebt aan stemverklaringen, dat in een keer te doen? Is er nog behoefte aan stemverklaringen? Mevrouw Paulusma.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Ja, dank u, voorzitter. Met de toelichting van het college kan D66 voor de motie van de Partij voor de Dieren stemmen.

De VOORZITTER: De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Wij volgen de strekking van de motie en het amendement van de SP, maar we snappen de conclusie die het college eruit getrokken heeft. Daarom zullen wij tegen deze twee stemmen.

De VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij willen graag de motie van het CDA steunen, vooral ook omdat ze gericht is op participatie van inwoners en we de grote energiebedrijven buiten de deur willen houden. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dank u, voorzitter. Het amendement en de motie van de SP vinden wij erg sympathiek, maar wij vinden ze op dit moment nog voorbarig. Dit is een kadernota, we gaan nog verder praten over de uitvoering. En we hebben het hier ook over gehad tijdens de commissievergadering en toen was de wethouder er ook heel duidelijk over, dus die kunnen we niet steunen.

En voor de rest, zoals ik in mijn woordvoering al zei, vinden wij de motie van de Partij voor de Dieren erg sympathiek. Gezien ook het antwoord van de wethouder gaan wij die motie steunen.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Amendement 1 zullen wij steunen. Motie 3 zullen wij niet steunen, want dat is wat ons betreft nu te veel in detail uitgewerkt. We vinden haar wel sympathiek, maar we zullen haar dus niet steunen.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u, voorzitter. Ook wij willen zoveel mogelijk windmolens en als er ook op zee de mogelijkheid is, dan ook graag. We zullen wel instemmen met de motie, maar dan ook uiteindelijk kritisch zijn op wat we in onze eigen motie noemden: wordt er rekening gehouden met de aanvliegroutes en dergelijke.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet? Dan breng ik het amendement eerst in stemming: ‘Handel in aandelen via de gemeente’, dat is de titel. 9 voor, 29 tegen. Het amendement is verworpen.

Dan breng ik in stemming de motie ‘Samen ook voor wind op zee’. Motie 2.

38 voor, 0 tegen. De motie is aanvaard.

Motie 3, ‘Windmolens als groen vliegwieltje’. 7 voor, 31 tegen. De motie is verworpen.

Motie 4, ‘Beter 10 vogels in de lucht dan 1 op de wieken’. 32 voor, 6 tegen. De motie is aanvaard.

Dan breng ik in stemming het voorstel zelf. Pardon, kunt u nog even wachten? De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. De SP zal tegen dit voorstel als geheel stemmen, omdat wij op dit moment te weinig vergroening zien in de rest van de samenleving en dat de rest van de raad blijkbaar niet de windmolens wil gebruiken om de rest van de stad te vergroenen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik dank u. Anderen nog? Niet? Dan gaan we stemmen. 32 voor, 6 tegen. Het voorstel is aanvaard.

7.d: Evaluatie boombeheer en actualisatie nota Bladgoud 2018 (collegebrief 25 april 2018)

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dank u, voorzitter. In de commissie waren twee discussiepunten uitgebreid op tafel gekomen. Het is namelijk de vraag hoe het nu echt gaat met het aantal bomen in Groningen. Daar bleef onduidelijkheid in de discussie over en de vraag was: hoe transparant is de gemeente Groningen als het om het kappen van bomen gaat? Hoe eenvoudig is het voor burgers om daarover informatie te vinden? Bijvoorbeeld als het gaat om waarom bepaalde bomen in hun wijk of buurt worden gekapt. Wij dienen samen met een groot aantal partijen een motie in, om in de komende plannen voor groen en klimaatadaptatie aandacht te besteden aan transparantie, als het gaat om kapbeleid.

Het andere discussiepunt was hoe het nu staat met het aantal bomen in de stad. De GroenLinks-fractie onder andere suggereerde om te komen tot een boom voor elke inwoner. Natuurlijk is dit een heel goed streven, maar het lijkt ons wel lastig dit te realiseren op het moment dat wij niet weten hoeveel bomen er in de stad zijn. In de Groentool kunnen straks alle bomen onder gemeentelijk beheer worden opgenomen, maar we denken dat het ook mogelijk moet zijn voor betrokken Stadjeers om bijvoorbeeld zelf bomen aan te melden, zodat we beter in kaart krijgen hoeveel bomen er zijn. Ik denk zelf dat bijvoorbeeld de Bomenridders of andere bomenenthousiastelingen het belangrijk genoeg vinden om hier wat tijd in te stoppen en een dergelijke inventarisatie uit te voeren. Als je dan een onlinetool hebt, moet dat heel gemakkelijk zijn. We komen in het najaar hopelijk op dit onderwerp terug, dan wellicht met meer concrete maatregelen om het aantal bomen in de stad daadwerkelijk te laten toenemen.

Motie 5: Transparant kapbeleid (CDA, GroenLinks, D66, SP, Student en Stad, Partij voor de Dieren, Stad en Ommeland, ChristenUnie)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering, bijeen op 30 mei 2018, besprekende de collegebrief Evaluatie boombeheer en actualisatie nota Bladgoud 2018,

constaterende dat:

- de bomenstructuurvisie ‘Sterke Stammen’, vastgesteld in 2014, onder andere tot doel had de burgerbetrokkenheid bij het bomenbeleid te verbeteren en erin staat: *“Wij willen de bewoners van Groningen nadrukkelijk betrekken bij de implementatie van de bomenstructuurvisie. Daarom nodigen wij bewoners uit om op buurtniveau mee te denken in het bepalen van de gewenste bomenstructuur. Dit doen we omdat we geloven dat bewoners goed weten wat het beste is voor hun directe leefomgeving.”*;
- op basis van ‘Sterke Stammen’ en in samenspraak met de buurt bomenbeheerplannen worden opgesteld;

overwegende dat:

- het in de praktijk voor buurtbewoners vaak niet eenvoudig is om informatie te verkrijgen over de uitvoering van het bomenbeheerplan;
  - er vele gevallen zijn waarbij wordt afgeweken van het bomenbeheerplan;
  - wijk-/buurtbewoners soms alleen informatie kunnen krijgen in het geval ze als ‘belanghebbend’ worden aangemerkt;
  - transparantie over de uitvoering van plannen, zeker wanneer deze in samenspraak met de buurt of wijk zijn opgesteld, van groot belang is voor de toekomstige bereidheid van burgers om hieraan bij te dragen;
  - er een Groentool wordt ontwikkeld, daarin zouden inwoners eenvoudig kunnen inzien met welke reden een boom wordt gekapt en waarom eventueel van het beheersplan en de bomenstructuur wordt afgeweken;
  - de Groentool wellicht mogelijkheden biedt voor de inventarisatie van alle bomen in de gemeente;
- verzoekt het college:
- in de verdere uitwerking van het klimaat en groenbeleid te onderzoeken op welke manier de transparantie naar inwoners over het kapbeleid kan worden verbeterd;
  - te bezien of de Groentool hierin een rol kan spelen;
- en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik zal hier niet onze woordvoering uit de commissie herhalen, maar de wethouder gaf toen wel aan dat veel onderwerpen waar wij vragen over hebben en verbeterpunten bij zien, aan het eind van het jaar aan bod komen, als we de groenvisie van de gemeente bespreken. Toch willen we enkele punten nu al aankaarten. Ten eerste de transparantie en burgerparticipatie rondom bomenkap. Daarom staan we ook op de motie van het CDA.

Het tweede is de herplant. Ambtelijke navraag leert ons dat alle herplantcijfers uit de evaluatie van het bomenbeleid herplant is die is opgelegd vanuit de omgevingsvergunningen. Niet de daadwerkelijke herplant van bomen dus. Ook blijkt dat er bij projectmatige aanpak een lange tijd kan zitten tussen kap en herplant en dat er op herplant niet wordt gehandhaafd. Dat vinden wij kwalijk en daarom dienen wij hier nu al een motie voor in, omdat hiermee nog een halfjaar wachten niet wenselijk is. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Voorzitter, de Partij voor de Dieren maakt zich dan zorgen over het aantal bomen in de stad, maar de wethouder heeft ook al gezegd dat in tal van nieuwbouwprojecten in deze stad particulieren gewoon bomen planten in hun tuin. En ik heb vanmiddag voor de grap even zelf op mijn balkon naar beneden gekeken en dan zie ik zo al twintig bomen. Mijn vrouw, kan ik u zeggen, heeft onlangs, dus de laatste drie jaar, vier bomen geplant in onze tuin. Dus die ongerustheid begrijp ik niet helemaal.

De heer KELDER (PvdD): Als ik uw vrouw als graadmeter neem voor deze stad, weet ik niet of het dan goedkomt. Maar wat u zegt is eigenlijk wel treffend, want het is juist dat er in de particuliere sector geen verplichtingen zijn voor herplant. Dus iemand kan in de particuliere sector, als hij geen monumentale boom heeft, eigenlijk gewoon zijn gang gaan, zonder dat er echt toezicht op is. Dus wat ik vraag is eigenlijk nog niet eens genoeg.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Ja, maar de suggestie dat er sowieso minder bomen zijn in de stad, omdat er te weinig wordt herplant, is volgens mij niet waar, omdat particulieren veelal bomen planten in hun tuin. En u hoeft niet bang te zijn dat het er op een bepaald moment te weinig zijn.

De heer KELDER (PvdD): Ik heb altijd geleerd om SMART te formuleren en ‘veelal’ vind ik geen SMARTe opmerking. Eigenlijk kan ik ook zeggen dat er veelal juist niet wordt bijgeplant. Uit de cijfers die ik heb, blijkt juist dat heel veel burgers niet planten. Het is niet verplicht. En daar gaat deze motie helemaal niet over, die gaat erover dat wij graag willen dat er binnen een jaar herplant wordt, waar mogelijk. En als dat niet kan, dat de gemeente dan motiveert waarom het langer duurt. Daar gaat deze motie over, dus uw interruptie is niet echt van toepassing op onze motie.

Motie 6: Herplant binnen afzienbare tijd (Partij voor de Dieren, CDA, SP)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende de collegebrief Evaluatie boombeheer en actualisatie nota Bladgoud 2018 (collegebrief 25 april 2018),

constaterende dat:

- bij gemeentelijke kapaanvragen in principe een herplantplicht wordt opgelegd: “In beginsel wordt een herplantplicht van een-op-een opgelegd bij kapaanvragen. Het is echter niet altijd mogelijk om een nieuwe boom op dezelfde plek te planten. (...) Wanneer geen herplant mogelijk is, motiveren we dat”;
- in de praktijk deze herplant meerdere jaren kan duren in afwachting op een projectmatige aanpak van het betreffende gebied;
- de getallen over herplant in de collegebrief gaan over opgelegde herplantplicht, niet over de daadwerkelijk uitgevoerde herplant;
- er niet wordt gehandhaafd op de herplantplicht;

overwegende dat:

- het kappen van gemeentelijke bomen zonder zekerheid over nieuwe aanplant veel onbegrip oproept bij buurtbewoners;
- het voor omwonenden niet acceptabel is om na kap jarenlang op een kale stomp of kaal stuk grond uit te kijken;
- een tijdige herplant goed past binnen de groenambities van de gemeente Groningen en bijdraagt aan de energietransitie en klimaatadaptatie;
- het voor de stedelijke natuur van belang is dat bomen tijdig worden herplant;

verzoekt het college:

- bij gemeentelijke kap waar een herplantplicht wordt opgelegd, hierbij een streeftermijn in te stellen van een jaar;
- te handhaven op de herplantplicht en deze herplanttermijn;
- mocht aan het bovenstaande niet voldaan kunnen worden, de raad hiervan gemotiveerd op de hoogte te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, door onder andere de grote projecten die op dit moment in uitvoering zijn, is de gemeente in de knel gekomen. Dat is een van de punten die ik ook in de petitie teruglees, die we net hebben gekregen. Dat is een probleem, aangezien bomen van groot belang zijn voor de gezondheid, voor de verkoeling, de ecologie, de recreatie, et cetera, et cetera. Het groencompensatiefonds is een waardevol instrument, omdat het aangeeft dat een boom een waarde vertegenwoordigt. Daarom moet het uitgangspunt wat GroenLinks betreft zijn dat een boom blijft staan, tenzij dit echt niet anders kan. Als het niet anders kan, verdienen inwoners het om tekst en uitleg te krijgen over de noodzaak. Simpelweg een mededeling doen volstaat dan niet. Dat moet wat mijn fractie betreft zeer zorgvuldig en transparant gebeuren, daarom staan wij ook op de motie van het CDA.

GroenLinks heeft in het verleden aan de wieg gestaan van meer groen in de stad. Ik denk dan aan het Zuiderpark, de Diepenring, bijna 4 miljoen euro compensatiegeld voor Eelde, voor vergroening van de binnenstad. Tijdens de begrotingsbehandeling hebben wij ook een motie ingediend ‘Meer bomen voor de Stadjes’. Nou, over een paar maanden ontvangt deze raad de visie op het versterken van het groen. Mijn fractie gaat ervan uit dat in deze visie een substantiële versterking van het aantal bomen komt. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, dank u wel. Ik wou me graag aansluiten bij de woordvoering van de Partij voor de Dieren en ook van het CDA. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik kijk nog even rond. De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja dank u wel, voorzitter. In de raadscommissie benadrukten wij en een aantal andere partijen het belang van betere communicatie en meer inzicht in het bomenbeleid. We spraken ook onze zorgen uit over de afname van het aantal particuliere bomen. De stad bestaat voor 70% uit particulier oppervlak en als we klimaatneutraal willen worden, dan moeten we ook dat particuliere

oppervlak goed in kaart hebben. Daarom zouden we het college willen vragen of er bij het verstrekken van een kapvergunning – soms kan het gewoon niet anders dan dat je als particulier een boom kapt – informatie kan komen voor compensatie. Stadgers hebben misschien geen ruimte voor herplant van bomen en misschien hebben ze ook niet altijd het besef van de grote opgave die wij hebben op het gebied van klimaatverandering. Misschien zouden we informatie kunnen doen toekomen over de soort beplanting die ze zouden kunnen herplanten om daar wel aan tegemoet te komen.

De VOORZITTER: Wethouder Van Keulen.

Wethouder VAN KEULEN: Dank u wel. Ik heb twee moties, waarvan er een in elk geval voor mij een dictum heeft dat ik nog niet kende, en de andere kende ik al wel. Laat ik beginnen met een motie van het CDA over transparant kapbeleid. Ik denk dat het erg belangrijk is dat we als overheid in zijn algemeenheid, maar ook de gemeente natuurlijk, zo transparant mogelijk zijn over alles wat we doen, dus ook over dit kapbeleid. Ik denk dat het goed is om een tool in welke vorm dan ook daarvoor te gebruiken, dus ik zou deze motie in dat kader zeker aan het oordeel van de raad willen overlaten.

Hetzelfde geldt voor communicatie in zijn algemeenheid. Ik meen dat de heer Rustebiel daar het een en ander over vroeg. Ik denk dat we goed moeten onderzoeken dat wij twee dingen kunnen doen: aan de ene kant aan de kapvergunning die wij aan particulieren verstrekken een paragraaf toevoegen over het belang van bomen en dat het belangrijk is ze terug te plaatsen, en het tweede wat ik daarover wil zeggen, is dat, in tegenstelling tot wat de heer Kelder zojuist zei, er wel degelijk behoorlijk vaak een herplant bij particulieren wordt opgelegd. Dat doen we niet standaard, omdat het soms echt niet kan, maar waar het mogelijk is, doen we dat ook en dat staat ook in de stukken zoals we die hebben voorgesteld. Dus het is echt niet zo dat je, zodra je een kapvergunning hebt, per definitie geen herplantplicht hebt. Dat even ter correctie.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Maar klopt het dan wel daar niet op gehandhaafd wordt? Of in ieder geval nauwelijks een handhaving plaatsvindt of die boom wel herplant wordt?

Wethouder VAN KEULEN: Dat klopt. We kiezen voor andere prioriteiten daarin. Het lijkt me goed om, zoals velen van u al hebben aangegeven, hierop terug te komen bij de nieuwe groenvisie die wij aan het schrijven zijn. Zo'n Groentool lijkt me prima, dus ik zou deze motie gewoon aan het oordeel van de raad willen laten. Transparantie en goed communiceren, daar kun je nooit heel erg op tegen zijn.

De motie 'Herplant binnen afzienbare tijd', "... een streeftermijn bij projecten van een jaar in te stellen". Ik snap een streeftermijn. Dat is wat minder dan een keiharde termijn. Dat je ernaar streeft om hem binnen een jaar terug te leggen, daar kan ik me iets bij voorstellen, maar ik geef u wel aan: bij projecten lukt dat meestal niet en daar zijn twee redenen voor. Aan de ene kant omdat er nog een bezwaar- en beroepstermijn na het verstrekken van de vergunning volgt en die kan tot een halfjaar duren. Die tijd zijn we dan dus al kwijt. Vervolgens hebben we ook nog te maken met plantseizoenen en soms moeten we ook wachten met kappen omdat we in een broedseizoen zitten. Dus deze termijn is niet werkbaar. Ik zou dus ook willen voorstellen om deze motie te ontraden. Op het punt van de handhaving zou ik dus willen terugkomen bij de visie, zoals we die aan het ontwikkelen zijn.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Voorzitter, het gaat er juist om in onze motie dat wij zien dat het vaak te lang duurt, soms wel vijf jaar, voordat een boom wordt herplant. En ook vaak op andere plekken. Ik snap precies wat u zegt; broedseizoenen en dergelijke. Daarom denken we ook aan een jaar. Het gaat in vanaf het moment dat de boom gekapt wordt, dan willen we graag dat binnen een jaar weer een herplant plaatsvindt en kan dat niet, dat gemotiveerd wordt waarom niet. Dat is eigenlijk wat we vragen.

Wethouder VAN KEULEN: Voorzitter, ik heb hierover gezegd wat ik heb gezegd. We blijven bij het feit dat het gewoon af en toe erg ingewikkeld is om die termijn van een jaar te halen. We streven ernaar om het zo snel mogelijk te doen, maar neem een project Zuidelijke Ringweg. Daar gaan we kappen en dan duurt het echt een paar jaar voordat die bomen terug zijn. Dan kunnen we wel roepen dat er een streeftermijn is, maar het is niet haalbaar. Bovendien, in andere gevallen kan het er ook toe leiden dat het juist langer duurt voordat bomen worden herplant. Dus ik zou de motie echt willen ontraden.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat we overgaan tot het in stemming brengen van de beide moties. Is er behoefte aan stemverklaringen? De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Ja, ik wil graag een stemverklaring afleggen over motie 6. We snappen dat bijvoorbeeld in het geval van de Kranenweg waar stormschade was en herinrichting plaatsvond, het langer heeft geduurd. Toch wil de fractie van GroenLinks voor deze motie stemmen en dat zit hem in het feit dat wij vinden dat het erg belangrijk is dat de herplant er komt en in een afzienbare tijd en dat het streven in ieder geval voorop moet staan. Dank u wel.

De VOORZITTER: Een stemverklaring? De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Wij zullen motie 6 steunen. Wij delen deze zorg en ondanks de uitleg van de wethouder vinden wij het laatste verzoekpunt als een boom boven water staan. Dus daarom zullen wij deze motie steunen.

De VOORZITTER: Verder niet? Dan gaan wij stemmen. Motie 5, 'Transparant kapbeleid'. 38 voor, 0 tegen. De motie is aanvaard.

Dan hebben we motie 6, 'Herplant binnen afzienbare tijd'. 16 voor, 22 tegen. De motie is verworpen.

7.e: Herinrichting Zernikelaan, aansluiting Noordelijke Ringweg en fietspad Penningsdijk (raadsvoorstel 19 april 2018, 6910358)

De VOORZITTER: Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. We behandelen hier vandaag de herinrichting Zernikelaan, aansluiting Noordelijke Ringweg en plotseling kwam daar ook het zinnetje 'fietspad Penningsdijk' bij. Voor mijn fractie en ik denk voor de meeste fracties was dat fietspad een beetje onbekend. En plotseling was het er. We hebben het geagendeerd, we hebben het besproken en wat de fractie van GroenLinks betreft, is het van belang dat er zoveel mogelijk aan wordt gedaan dat het tijdelijke fietspad Penningsdijk ook echt tijdelijk zal worden gebruikt, omdat het op een plek is waar het fietspad de stedelijke ecologische structuur doorkruist.

Nou hebben we achtergrondinformatie gekregen en nou bleek dat er toch best veel studies waren gedaan over welke andere alternatieven er waren geweest, anders dan door het zuidelijke deel van het gebied rondom de Paddepoelsterweg te gaan en die Penningsdijk te gaan gebruiken als fietspad voor de fietsers van park Selwerd naar Zernike. Toch heeft mijn fractie er behoefte aan dat er nog maximaal wordt gekeken hoe de duur van het gebruik van het tijdelijke fietspad verkort kan worden, hoe ervoor kan worden gezorgd dat, als het fietspad niet meer nodig is, dan zoveel mogelijk fietsers de andere route gaan en vooral dat we gaan kijken naar de mogelijkheden voor compensatie in het gebied. Daarom heeft mijn fractie een motie opgesteld. Normaal gesproken leest de voorzitter de verzoekpunten voor, maar ik ben een beetje uitgeschoten met het aantal punten. De meeste mensen kennen de motie wel, maar de voorzitter moet zelf maar zien hoeveel van de verzoekpunten hij voorleest. Dat was het, voorzitter.

Motie 7: Compensatie en inperking duur gebruik tijdelijke Fietsroute Penningsdijk (GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren, SP, PvdA, CDA)

De raad van Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekend het raadsvoorstel Herinrichting Zernikelaan, aansluiting Noordelijke Ringweg en Fietspad Penningsdijk,

constaterende dat:

- het zuidelijke gedeelte van de Paddepoelsterweg intensiever door fietsers gebruikt gaat worden na afsluiting van de doorgang tussen Crematoriumlaan - Nijenborg als gevolg van de voorziene nieuwbouw van de Feringaborg;
- het tijdelijke gebruik van de Penningsdijk niet gepaard gaat met bomenkap, maar dat er wel sprake kan zijn van verstoring binnen de Stedelijke Ecologische Structuur, doordat deze route een belangrijke fietsroute zal worden van en naar Zernike;
- het college onderzoek heeft gedaan naar de alternatieve routes voor fietsers uit de richting van Park Selwerd, maar die om allerlei redenen afvielen;

overwegende dat:

- de bovengenoemde afsluiting gedurende vele jaren zal duren, maar dat over de nieuwbouw van de Feringaborg door de RUG nog geen finaal besluit is genomen en dat mogelijk plannen nog aangepast kunnen worden waardoor de duur van de afsluiting beperkt kan worden;
- het wenselijk is de afsluiting van de oostelijke fietsroute vanaf de slimme fietsroute door Park Selwerd naar het Zerniketerrein zo kort mogelijk te laten duren om de verstoring van de rust in de Stedelijke Ecologische Structuur beperkt te laten zijn;
- er sprake is van plaatsen van (vleermuisvriendelijke) verlichting langs de route, maar dat de verlichting ook voor andere fauna zo min mogelijk verstoord zou moeten worden;
- het wenselijk is te bezien of compensatie in de vorm van dicht struweel en/of bosstroken mogelijk is;
- bij de plannen voor de bouw van het gebouw voor Levenswetenschappen compenserende maatregelen genomen zijn in de vorm van de aanleg in de omgeving van bosstroken en dicht struweel;

spreekt uit dat:

- het wenselijk is dat het gebruik van de fietsroute over de Penningsdijk tijdelijk is, en dat de Penningsdijk zo snel als mogelijk gedowngraded wordt tot rustige, recreatieve route;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de verstoring van de rust in de Stedelijke Ecologische Structuur verder te beperken en waar mogelijk te compenseren, en daarbij te denken aan:
    - o het zo kort mogelijk afsluiten van de Nijenborg voor fietsverkeer;
    - o het bevorderen dat de aanpak van de Zernikelaan dusdanig gepland wordt dat de route Crematoriumlaan - Zernikelaan zo uitgevoerd wordt dat die kan functioneren als tijdelijke route van de Slimme Route door Park Selwerd naar Zernike;
    - o op of bij het Zerniketerrein te zoeken naar compenserende ecologische maatregelen;
    - o de inrichting van de tijdelijke fietsroute over de Penningsdijk dusdanig aan te pakken dat na de heropening van de route langs Nijenborg het gebruik van de Penningsdijk voor het verkeer van en naar Zernike wordt ontmoedigd;
    - o beperken van lichthinder bij de aanleg van nieuwe verlichting langs het fietspad Penningsdijk;
  - de raad hierover na de zomer te informeren;
- en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Ik houd het kort, voorzitter. Ik wil me graag aansluiten bij GroenLinks.

De VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u, voorzitter. De PvdA staat ook op de motie. We sluiten ons aan bij GroenLinks.

De VOORZITTER: Het woord is aan de wethouder.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, dank. Misschien is het wel goed om nog even te onderstrepen wat de grootte en het formaat zijn van het besluit dat wij nemen met dit voorstel. Herinrichting van de Zernikelaan, echt een plek in de stad waar we wat aan moeten doen en dat doen we hiermee dus ook. Het wordt een groene boulevard die echt recht doet aan de uitstraling die wij willen hebben voor onze Zernike-campus. In die zin is het ook mooi dat we het daarover met elkaar eens zijn dat deze discussie zich beperkt tot het fietspad over de Penningsdijk. In het raadsvoorstel staan daarover ongeveer drie zinnen. Daarmee is de motie, die over die drie zinnen gaat, ongeveer vier keer zo lang als het stukje in het raadsvoorstel, voorzitter, maar dat is misschien ook wel een van de onderliggende redenen waarom wij nu nog met deze discussie zitten. Omdat de onderbouwing van wat hier precies gebeurde, het hoe en het waarom, natuurlijk wat summier was en dat het ook niet gek is dat er op basis daarvan een aantal vragen vanuit de raad komt. De heer Leemhuis vraagt in zijn motie een aantal waarborgen van het college. Nou, ik zou daarvan kunnen zeggen dat we dat sowieso al wel van plan waren, maar dit geeft misschien iets meer nadruk op wat er allemaal zou kunnen gebeuren aan compenserende maatregelen, aan inzet om de afsluiting die daar geplaatst is, zo kort mogelijk te laten zijn. Misschien is het wel goed om nog even te

zeggen dat de aansluiting natuurlijk wel permanent is, maar de functie van ontsluiting van het Zernike-terrein vanuit de slimme route, tijdelijk is. En daar richt deze motie zich volgens mij ook op. Dus we gaan ermee aan de slag en ik kan de motie aan het oordeel van de raad overlaten.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan stel ik voor over te gaan tot het in stemming brengen van de motie en het voorstel zelf. Ik geef u de gelegenheid om stemverklaringen af te leggen, als u dat wilt. Ik kijk even rond. Er is geen behoefte aan, dan gaan wij de ingediende motie in stemming brengen.

38 voor, 0 tegen. De motie is aanvaard.

Dan breng ik in stemming het voorstel zelf. Is er behoefte aan stemverklaringen over het voorstel zelf? Niet? Dan gaan we stemmen. 38 voor, 0 tegen. Het voorstel is aanvaard.

7.f: OV-bureau Ontwerp Begroting 2019, Jaarstukken 2017, bedieningsvarianten Ulgersmaborg Oosterhoogbrug en dienstregeling lijn 8 en 12 (collegebrief 12 april 2018)

De VOORZITTER: Wie mag ik daarover het woord geven? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Dank u wel, voorzitter. Commissiebreed is de loftrumpet gestoken over de niet-aflatende goede resultaten van het busvervoer in onze stad en regio. Vooral is er grote tevredenheid van de buspassagiers. Dat succes is voor de SP-fractie vooral te danken aan de buschauffeurs. De invoering van het HOV-systeem, de eeuwige wegwerkzaamheden, een vernieuwd bussempark, de gastheer/gastvrouwfunctie van de chauffeurs, publiek vervoer, enzovoorts: de ene na de andere verandering heeft dankzij de flexibele en professionele inzet van de chauffeurs succes opgeleverd. Tevredenheid onder de chauffeurs is voor ons voorwaarde om de uitdagingen in de toekomst verder vorm te geven. Voorzitter, de chauffeurs zijn al maanden in strijd met hun werkgevers voor betere werkomstandigheden en arbeidsvoorwaarden. In het licht van de prestaties die geleverd zijn en nog verwacht worden van de chauffeurs, is het wrang dat er geen overeenstemming bereikt wordt. In de motie die wij met de PvdA, Stad en Ommeland en de Partij voor de Dieren indienen, roepen wij de werkgevers op tot overeenstemming te komen met de bonden. Het kan zijn dat achter deze oproep extra kosten vandaan komen. De verwachte verhoging van de kostendekkendheid van het busvervoer biedt daar ruimte voor. Dank u wel.

Motie 8: Oproep gemeenteraad Groningen Waardering voor de buschauffeurs (SP, PvdA, Partij voor de Dieren, Stad en Ommeland)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2018, besprekende de collegebrief OV Bureau Ontwerp Begroting 2019,

constaterende dat:

- de gemeente Groningen een van de drie deelnemers is in het bestuur van het OV-bureau, dat als opdrachtgever optreedt voor het busvervoer in de provincies Groningen en Drenthe;
- het bestuur van het OV-bureau op 5 juli 2018 bij elkaar komt;

overwegende dat:

- professioneel werkende en gemotiveerde buschauffeurs een bepalende factor zijn in het succesvol functionerende OV-systeem in Groningen en Drenthe;
- het OV in Groningen en Drenthe steeds populairder wordt (aantal reizigerskilometers is in 2017 met ruim 8% is gestegen en naar verwachting zet die stijging zich de komende jaren voort);
- de klanttevredenheid onverminderd hoog is;
- er arbeidsonrust heerst onder buschauffeurs vanwege te korte rusttijden, te hoge werkdruk en te beperkte loonstijgingen;
- verdere verbeteringen en modernisering in het busvervoer alleen bereikt kunnen worden met gemotiveerd personeel;
- onrust in de arbeidsverhoudingen kostenverhogend werkt en de kwaliteit van het busvervoer onder druk zet;
- door het economisch herstel alom gesteld wordt dat er ruimte is voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het personeel;
- roept de werkgevers in het busvervoer op in het overleg met de vakbonden op de kortst mogelijke termijn een opstelling in te nemen die leidt tot overeenstemming omtrent de arbeidsvoorwaarden van de buschauffeurs;

verzoekt het college:

- deze oproep van de gemeenteraad van Groningen in te brengen in de bestuursvergadering van het OV-bureau op 5 juli 2018;
  - de raad te informeren over de reactie van het bestuur;
- en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Is er nog behoefte om in deze termijn het woord te voeren vanuit de raad? De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja dank u wel, voorzitter. De motie, waar wij ook op staan, spreekt voor zich. Ik wil nog even zeggen dat ik blij ben met de toezegging van de wethouder om nog in gesprek te gaan met de bewonersvereniging in Ulgersmaborg Oosterhoogebrug, omdat we in juni nog een discussie hebben over de bediening Ulgersmaborg Oosterhoogebrug en die dienstregeling lijn 8 en 12. En ik was in de commissie vergeten, en dat wil ik de wethouder graag nog even meegeven, om ook de ondernemers van het bedrijventerrein Ulgersmaborg daarbij te betrekken, als daar nog tijd voor is. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja, dank u, voorzitter. Namens de Partij van de Arbeid wil ik ook wat woorden vuil maken aan de situatie van de busstaking. Vroeger hadden we een gemeentelijk vervoerbedrijf. Nu hebben we het anders georganiseerd, maar dat laat onverlet dat wij als overheid de verantwoordelijkheid hebben voor goed openbaar vervoer. Daar zijn de buschauffeurs een heel wezenlijk onderdeel van. We maken ons grote zorgen dat die staking maar voortduurt. Het kan niet zo zijn dat wij ons afzijdig houden, dus we steunen van harte de oproep dat er gezocht moet worden naar een oplossing voor goede arbeidsvoorwaarden en goede werkomstandigheden voor de buschauffeurs. Vandaar dat wij op de motie staan.

De VOORZITTER: De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben zelf de kaders vastgesteld waarbinnen het openbaar vervoer moet functioneren: duurzaamheid en netwerkdichtheid, klantgerichtheid. Dat zijn allemaal keuzes die wij gemaakt hebben. En ja, dit is een potentiële investering die ten koste gaat van een van die andere dingen, wellicht. Dus wat is dan uw voorkeur?

De heer KOKS (SP): Ik heb een vraag.

De VOORZITTER: Ja, maar eerst wordt de vraag gesteld. En u hebt net gemerkt hoe dat uit de hand kan lopen, als er weer tussenvragen komen. Dus ik ga eerst even naar de heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja, een korte interpellatie. Een vraag aan D66. U gaat er dus kennelijk van uit dat het een ten koste van het ander zal gaan, maar die discussie hebben we nog helemaal niet gehad. Het kan toch zo zijn dat we het maatschappelijk belang van goed openbaar vervoer zo belangrijk vinden, dat we én voor een goede bediening van de wijken én voor duurzaamheid én voor goede arbeidsvoorwaarden gaan?

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Oké. Voorzitter, we zijn nu bezig met de nieuwe aanbestedingsronde voor het openbaar vervoer. De biedingen liggen daar. Als wij met zijn allen uitspreken dat onderdeel van die biedingen moet zijn een fatsoenlijke cao, waarin de wensen van de chauffeurs verwerkt zijn, dan is dat een onderdeel van de aanbesteding. Simpel. Bent u het daar met mij over eens?

De VOORZITTER: Er wordt geëindigd met een vraag. Aan de heer Rustebiel. Ja, dat is heel goed. We lossen het met elkaar wel op. De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, wij zijn erg tevreden over de resultaten van het openbaar vervoer, maar goed, zoals ik net in mijn vraagstelling eigenlijk ook al zei, als reactie op de motie: we zetten zelf die

kaders neer voor het openbaar vervoer en als we dan extra eisen gaan stellen, terwijl we met elkaar bezig zijn, dan moeten we ook keuzes maken in waar we dat ten koste van willen laten gaan.

De VOORZITTER: Ik beschouw dit debatje eigenlijk nu als geëindigd. U mag nog een laatste opmerking maken.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ik wil graag een herkansing. Dat van mij was een vraag aan D66. D66 zegt net: "Er zit een strikje omheen", het een gaat ten koste van het ander. Ik hoor de heer Rustebiel dat herhalen. Maar zou hij kunnen reageren op de vraag: waarom zit er een strikje omheen en zou het een ten koste van het ander moeten gaan? Waarom die aanname?

De VOORZITTER: U hebt die vraag net ook al gesteld en naar mijn mening een antwoord gekregen daarop. Gaat uw gang, u mag nog een keer.

De heer RUSTEBIEL (D66): Nou, er kan natuurlijk altijd meer. Alleen moeten wij dan ook meer water bij de wijn doen en bijvoorbeeld meer geld beschikbaar stellen voor het openbaar vervoer. En die keuze hebben wij nu niet gemaakt.

De VOORZITTER: Oké, ik beschouw dit rondje even als beëindigd. Is er nog iemand die zijn woordvoering wil doen in de eerste termijn? De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u, voorzitter. We hebben in de commissie al goed naar voren laten komen dat het goed gaat met het OV. Dat is natuurlijk niet mogelijk zonder onze buschauffeurs. Daarom staan we op de motie van de SP en wil ik mij ook aansluiten bij hun woordvoering.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet? Dan gaan we naar de wethouder.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, dank. Het college deelt ook de trots en blijdschap over de resultaten die de afgelopen jaren geboekt zijn in het openbaar vervoer. We gaan een spannende periode tegemoet. We hopen deze zomer de uitslag te hebben van de aanbesteding en we hebben dan ook een veel beter beeld bij wat het financiële kader voor de komende jaren zal zijn. We kunnen dan ook pas goede uitspraken doen over hoe dat beeld zich nou meer jaren gaat ontwikkelen en welke ruimte er is om ons tijdelijke OV-netwerk verder uit te breiden, verder te versterken. Dan heb ik het niet alleen over de forensenlijnen, die op dit moment heel goed lopen, maar ook – en dat sluit een beetje aan bij het pleidooi dat de heer Sijbolts in de commissie daarover hield – over onze wijken goed bereikbaar hebben en houden. Tussen de wijken en de binnenstad, maar ook binnen de wijken. Er ligt een opgave bij deze gemeente en we hopen daar op korte termijn meer duidelijkheid over te hebben.

Wie voorwaardelijk zijn voor het succes van het openbaar vervoer, dat is precies wat de heer Koks ook zei, zijn de mensen die dag in dag uit op die bussen rijden, die de mensen van A naar B brengen, die zorgen dat mensen in beweging zijn, maar die ook zorgen voor de klantvriendelijkheid die mensen ervaren en die heel belangrijk wordt gevonden in het openbaar vervoer. Dat doen onze buschauffeurs. Dus een heel groot deel van het succes staat of valt ook met de manier waarop die buschauffeurs hun werk doen. En het is natuurlijk belangrijk dat zij voor dat werk eerlijk betaald worden. Dat ze ook beloond worden in een periode waarin sprake is van groei in het openbaar vervoer, dat dit ook voor het personeel iets mag uitmaken, dat is volstrekt duidelijk.

Het college deelt ook met de indieners van de motie dat het wenselijk is voor alle belanghebbenden dat er zo snel mogelijk tot een akkoord wordt gekomen tussen de werkgevers en de werknemers, omdat dit ertoe leidt dat de reiziger niet de dupe wordt van verdere stakingen, bijvoorbeeld. Maar ook dat werkgevers die op dit moment in onzekerheid zitten over hoe hun toekomstige bestedingen eruitzien, daar meer duidelijkheid over gaan krijgen. Moet je je dan mengen in die discussie? Dat is natuurlijk de vraag die daar een beetje onder ligt. Wij hebben afgesproken dat wij de cao betalen, in het programma van eisen hebben wij dat aangegeven, eigenlijk los van hoe hoog die cao is. We hebben gewoon gezegd: we volgen de cao. Als die cao 20% is op het huidige niveau, dan volgen we die cao en als die cao 1% boven het huidige niveau is, dan volgen we die ook. Dat zegt niet dat wij geen mening hebben over die discussie, maar het zegt iets over waar wij vinden dat die discussie thuishoort, namelijk tussen de werkgevers en de werknemers. Wat ik niet wil, is dat dat wij de werkgevers een argument geven om deze discussie te gebruiken om naar de moederorganisatie en opdrachtgevers toe te gaan en te zeggen: "Kunnen wij dan even vangen? Want als u graag wilt dat het personeel meer betaald krijgt, is dat prima; als u ons meer

betaalt, geven wij het voordeel zo door.” Dat betekent dat wij dan moeten gaan kiezen: willen wij het geld dan daaraan uitgeven of aan de duurzaamheidsambities die wij hebben of aan de verschillende ritten? Dus ik heb er begrip voor dat de raad een oproep doet aan de onderhandelende partijen om tot een oplossing te komen, maar op het moment dat het college gevraagd wordt om het in te brengen in het DB van het OV-bureau en het ter sprake te brengen met alle andere partijen, dan moeten we als opdrachtgever zeggen: ja, wij vinden dat daar meer beloond moet worden. En dan zullen de werkgevers tegen de opdrachtgever zeggen: prima, maar daar moet u dan zelf ook voor betalen. Daar hebben wij volgens mij geen belang bij. Waar wij wel belang bij hebben, is dat werkgevers het maximale doen om hun personeel eerlijk te gaan betalen. Daar moeten we ze toe oproepen. Deze motie gaat wat verder, dus ik zal die motie ontraden, maar ik heb wel veel begrip voor de oproep van de partijen die zeggen: laten we snel tot een oplossing komen, want deze onzekerheid is voor niemand goed.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Voorzitter, is de wethouder het met mij eens dat aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan om openbaar vervoer goed te laten zijn, waaronder goed materiaal, duurzaamheid, van alles en nog wat? En dat arbeidsvoorwaarden daar een wezenlijk onderdeel van zijn? Als er dus kostenverhogingen plaatsvinden, dan is dat wat ons betreft vergelijkbaar met een kostenverhoging voor eventueel investeren in duurzaamheid, investeren in uitbreiding van het netwerk of investeren in personeel dat de zaak draaiende houdt. Bent u het met ons eens dat in die zin het tegen elkaar uitspelen van personeelskosten, duurzaamheid en al die andere verbeteringen die u wilt, eigenlijk niet aan de orde zou moeten zijn?

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, dat belang wordt wel degelijk erkend, maar volgens mij is het nog steeds zo dat elke euro maar eenmaal kan worden uitgegeven. Ik heb u ook onderbouwd, in de commissie, dat een belangrijk deel, ongeveer 60%, van de OV-kosten wordt betaald aan personeelskosten. Dus als die personeelskosten omhooggaan, betekent het dat dit ten koste zal gaan van andere dingen, zeker als wij dat tot onze discussie rekenen. Op het moment dat wij zeggen: laat de werkgevers vooral zelf kijken of zij bijvoorbeeld in hun overheid kunnen snijden, waardoor er ruimte ontstaat om hun personeel beter te betalen, is het volgens mij prima. Maar als wij nu zeggen: wij vinden dat het personeel meer betaald moet worden, dan moeten wij ook aangeven wat wij dan vinden dat er minder moet gebeuren in het OV. Of er moet geld bij. En die varianten zie ik niet in deze motie terugkomen, dus vandaar dit oordeel van het college.

De VOORZITTER: Een laatste punt.

De heer KOKS (SP): Voor de duidelijkheid: het gaat dus niet alleen om de arbeidsvoorwaarden in de zin van loonhoogte, maar het gaat ook om de werktijden en rusttijdenregelingen, waarbij de fameuze plaspauzes natuurlijk al veel voor het voetlicht zijn geweest. En daar vragen wij ook aandacht voor.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, dat is inderdaad iets anders. Het is goed dat de heer Koks die nuancering nog maakt. Daarbij hebben natuurlijk ook de buschauffeurs en het OV-bureau wel echt een gelijklopend belang. Op het moment dat chauffeurs door hun werktijden en hun rusttijden in staat worden gesteld om hun werk goed te doen, is het te verwachten dat daardoor de klanttevredenheid ook toeneemt en daar hebben wij als opdrachtgever ook belang bij. Dus als het gaat over dat soort dingen, dat we die netjes doen, dat we die op een goede manier doen en dat het ook haalbaar is en werkbaar voor de buschauffeurs, dan staan wij daar helemaal achter en ik zie ook geen enkele belemmering om dat in te brengen in het dagelijks bestuur en aan de onderhandelende partijen door te geven.

De VOORZITTER: Ik dank u. De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Voorzitter, ik had nog de vraag gesteld of de wethouder in de gesprekken die nog worden gevoerd met de bewonersorganisaties, ook de ondernemers van de bedrijven wil betrekken.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, ik heb twee dingen afgesproken met de heer Sijbolts in de commissie. Het ene is dat dit soort punten van de bereikbaarheid van wijken op langere termijn een algemene stedelijke discussie is. En het andere was concreet: laten we nog eens kijken wat we voor deze mensen

specifiek kunnen doen. De suggestie om daar ook anderen bij te betrekken, is volgens mij prima, dus laten we dat proberen te regelen.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dat wij de beraadslagingen sluiten. Er ligt geen stuk voor waar wij een specifiek besluit over moeten nemen. We brengen alleen de motie in stemming. Is er behoefte aan een stemverklaring? De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Ja, ik wil graag een stemverklaring afleggen.

De VOORZITTER: Ja, gaat uw gang.

De heer BLOM (VVD): Wij willen ons niet mengen in cao's, werktijden en pauzeregelingen. We gaan ervan uit dat die gewoon nagevolgd worden en daarom zullen we tegen de motie stemmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Anderen nog voor een stemverklaring? De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie heeft getwijfeld over deze motie. Laat vooropstaan: het is belangrijk voor iedereen dat er een oplossing komt. Voor werkgevers, voor werknemers en voor de OV-reizigers. We hebben ook wel wat twijfels of we ons er tijdens de onderhandelingen mee moeten bemoeien en we weten ook niet zo goed wat het college en het OV-bureau kunnen doen. Maar wij zien deze motie vooral als een steun aan de werknemers in het OV om duidelijk te maken dat wat zij doen, ook belangrijk is en met die uitleg zullen wij voor de motie stemmen.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Dank u, voorzitter. Ja, eigenlijk met dezelfde uitleg als GroenLinks maakt, kiezen wij er uiteindelijk voor om deze motie niet te steunen. Ik denk dat, als dat de intentie had moeten zijn, steun uit te spreken als raad, dit dan de tekst van de motie had moeten zijn. Eigenlijk met de afweging die de VVD ook heeft gemaakt, stemmen wij tegen deze motie.

De VOORZITTER: Geen anderen? Dan gaan we stemmen.

19 voor, 19 tegen. De stemmen staken. Over een maand komt dit terug.

7.g: Realisatie Multifunctionele Accommodatie (MFA) De Wijert (gewijzigd raadsvoorstel 19 april 2018, 6912750)

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman heeft het woord.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, dank u wel. Multifunctionele accommodatie in De Wijert: wij staan hier een beetje als een gespleten persoonlijkheid. Dat wil zeggen: wij zijn voor een deel heel erg blij met wat hier voor ons ligt en met een deel wat minder blij. Laat ik eerst even aangeven waar we erg blij mee zijn. We hebben jarenlang gepleit voor behoud van de bibliotheek in De Wijert, met een mooie nieuwe voorziening, want het dak was daar regelmatig lek. Er werd heel veel gebruik van gemaakt in het zuidelijke stadsdeel, dus dat is heel mooi. Ook de school heeft jarenlang gevraagd om een betere accommodatie om alle kinderen die daar wonen op een fatsoenlijke manier te huisvesten. Daar zijn we erg blij mee. We zijn ook blij met de kinderopvang die daar vorm kan krijgen en die drie functies die er zijn, kunnen elkaar ook heel mooi kruisbestuiven, zoals vanmorgen gezegd werd door de heer Nijdam van het Forum, want ook het Forum heeft in de bibliotheekfunctie prachtige ideeën voor de wijk om bewoners te betrekken, elkaar meer te laten ontmoeten. Tot zover het blij gedeelte van onze fractie.

Maar nu dan het minder blij gedeelte. Ik ga het toch even toelichten. We hebben hier heel veel debatten gevoerd over sporthal De Wijert. We hebben hier vaak gestaan in een discussie over de sportcarrousel en wat die betekende voor de zuidelijke wijken. Op een gegeven moment is hier het besluit genomen voor de vorige tekeningen die we gezien hebben, waarbij de spelhal, zoals hij toen is gaan heten, in het gebouw geïntegreerd werd. Toen hebben we allemaal ook nog gestreden voor het behoud van die sporthal. Dat is allemaal niet gelukt. Maar vandaag staan we voor een nieuw feit, dat wil zeggen: we hebben het over een hoofdgebouw en we hebben het over een spelhal. Die spelhal zat eerst in het gebouw en wordt nu door het college voorgesteld buiten het gebouw. Daarom halen wij de discussie uit het verleden graag weer terug. Dat wil zeggen: nu er een nieuwe situatie is, willen wij graag terug naar de aloude discussie voor

het behoud van sporthal De Wijert. Zou het niet mooi zijn als we de spelhal die nu voor wordt gesteld, met een extra bijdrage, weliswaar leggen we ook veel geld toe op deze voorziening, ook kunnen accorderen op deze manier? Waardoor je voor de hele Wijert en alle zuidelijke wijken op een prachtige manier sport bereikbaar houdt, ook als je bedenkt dat De Aanloop dichtgaat in de toekomst, dat de sporthal van het Gomarus al behoorlijk bezet is en dat sporthal Europapark toch wel erg ver is als je met je kinderen naar een sportvoorziening toe wilt.

Alles samenvattend hebben wij twaalf constatering met zes partijen opgeschreven, in een motie verwoord, waarmee we aan het college willen vragen: college, zou u alstublieft opnieuw onderzoek willen doen naar die bouw van een sporthal, in plaats van die spelhal, zodat, als we dan weten wat het gaat kosten, want we tekenen nu geen blanco cheque, we toch voor die wijken een geweldige ontwikkeling op gang kunnen brengen?

De VOORZITTER: De heer Wonink.

De heer WONINK (D66): Ja, voorzitter, dank u wel. De ChristenUnie heeft net als bijna de hele oppositie dit jaar al tegen het bouwbudget voor de Siebe Jan Boumaschool, de Borgmanschool en de Oosterparkwijk gestemd, tegen de terreinaankoop voor de Borgmanschool in het Ebbingekwartier gestemd, tegen onderhoud aan gymlokaal in de stad ter waarde van 170.000 euro gestemd en tegen onderzoek naar nieuwe huisvesting van de GSV. Gaat u, mocht die motie die u nu indient het niet halen, nu ook tegen de nieuwbouw van MFA De Wijert te stemmen?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Twee dingen. U haalt een andere discussie, uit een heel ander verband en brengt die nu in deze discussie. Als wij tegenstemmen, doen wij dat niet zomaar, zo van: leuk een tegenstem, dat staat zo goed in de krant. Wij doen dat dan met redenen omkleed. Dat hebben wij destijds ook gedaan en ik verwijs u naar de woordvoeringen van toen waarom we dat gedaan hebben. We hebben nu een nieuwe situatie en ik zou D66 als sportpartij willen oproepen, waar we ook veel positieve berichten van zien, om te zeggen: wij zien in deze ontwikkeling iets heel positiefs voor sport in de stad, ook omdat we sport op een beter voorzieningenniveau willen brengen.

De heer WONINK (D66): Ja, vindt u nou serieus, in het geval dat u gaat tegenstemmen, dat u dan nog kunt claimen dat u een hart voor onderwijs hebt? Het onderwijs heeft toch ook gebouwen nodig, mevrouw Jongman?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): U probeert de discussie op onderwijs te brengen. Op zich vind ik dat een goede discussie ...

De heer WONINK (D66): Het gaat over een onderwijsgebouw.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Eens, maar er zit ook zeker een sportvoorziening in. En nu kunt u die delen. Het zat eerst bij elkaar geïntegreerd in een gebouw. Toen is dat niet gelukt en nu zie ik een nieuwe ontwikkeling. Ik heb net gezegd: mijn blij gedeelte staat als een huis, daar hoeft u niet aan te twifelen. Het minder blij gedeelte betreft het onderdeel sport. Daar hebben we eerder discussies over gevoerd, al jaren geleden. En dat minder blij gedeelte probeer ik nu te repareren tot een blijer gedeelte. Dus als u daarmee instemt, ben ik een heel blij mens.

De VOORZITTER: De heer Wonink, laatste punt.

De heer WONINK (D66): Nou, laatste punt. Ondanks dat 79% van de wijkbewoners elke maand buiten de wijk gaat sporten, is er volgens de oppositie een enorme vraag naar deze sporthal in de wijk. Nu zijn er talloze wijk sessies en inspraakavonden gehouden, het afgelopen jaar. Wijk sessie in De Wijert en ook inspraakavonden over deze MFA. Hoe vaak is deze kwestie nou nog ter sprake gekomen op die sessies? Hebt u daar enig beeld van?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ik ben niet bij al die sessies, want ik kan niet in al die wijken overal bij zijn. Ik wil wel dat het ook breder gezien wordt. Ik heb ook in de motie omschreven dat het ook gaat om de zuidelijke wijken, dus De Wijert, Helpman, Corpus den Hoorn, Hoornse Meer, neem Ter Borg er misschien ook bij en de Piccardthof. Dat zijn allemaal wijken die gebruikmaken van deze voorzieningen. En het gaat ons er ook om om het sportvoorzieningenniveau op een hoger level te

brengen, want er zijn genoeg sporters in de stad die naar Leek gaan of naar waar dan ook, omdat hier onvoldoende voorzieningen zijn, omdat de bezetting ontzettend hoog is. Dat wil zeggen: geen mogelijkheid om te sporten.

De heer WONINK (D66): Voorzitter, ik stel een vraag en ik concludeer dat de ChristenUnie daar geen antwoord op weet. Ik vind het toch wel een vraag van wezenlijk belang, want het gaat om draagvlak voor die wijk voor die sporthal. Hoe leeft dat nou? Wellicht dat het college zo meteen zijn licht op kan laten schijnen, want de telefoon moet toch roodgloeiend staan bij het college als er inderdaad zo'n roep is om die sporthal.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Nou, voorzitter, dan wil ik mijn licht er ook wel over laten schijnen. Ik ben vanaf 2008 zeker al bezig met dit dossier. Ik heb al die jaren gesproken met bewoners. Al die tijd heb ik heel veel berichten gehoord over behoud van die sporthal in De Wijert, dus dat u dat draagvlak niet ziet, dat is uw zaak, maar ik zie het zeker wel.

(Applaus vanaf de publieke tribune)

De VOORZITTER: Nee, nee, dat is niet de bedoeling hier. U bent welkom, zolang u uw aanwezigheid niet laat merken. In ieder geval niet op deze manier. De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil mevrouw Jongman bedanken voor de genuanceerde woordvoering. U zegt zelf ook: het is een langlopend dossier. Sinds 2008, 2009. Bent u niet met mij van mening dat wij als raad al veel eerder hebben vastgelegd wat wij willen van de MFA De Wijert? En dat het nu misschien niet het geëigende moment is om daar nog drastische wijzigingen in aan te brengen, als u begrijpt wat ik bedoel?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Nou, het is maar hoe je het bekijkt. Toen hebben we ook gestreden voor behoud van die sporthal. Toen kon het niet, want het was inpandig, drie etages, ik weet het niet exact meer, het kon gewoon niet. Maar nu is er een nieuwe situatie, waarbij het college zegt: er is een hoofdgebouw, daar doen we onderwijs in, de kinderopvang en de bibliotheek. Op een prachtige manier, dat heb ik onderstreept. Maar vervolgens zetten we die spelhal daarbuiten. Dat betekent dat er een nieuwe situatie is. Dat wil zeggen dat je in de spelhal, als je hem iets breder zou maken, ook bepaalde zalsporten kunt uitvoeren en dat zie ik als een kans en een uitdaging voor ons allemaal.

De VOORZITTER: De heer Honkoop.

De heer HONKOOP (VVD): Voorzitter, dank u wel. Dank aan mevrouw Jongman voor haar woordvoering. Wat wij ons nou hier de hele tijd bij afvragen: dit levert toch weer vertraging en extra kosten op, als je voor dit onderzoek gaat en vervolgens aan de hand daarvan iets anders wilt gaan doen? Hoe wil de ChristenUnie voor die extra kosten betalen? Dus boter bij de vis. Wordt er ergens bezuinigd? En vervolgens: hoe wil de ChristenUnie omgaan met weer vertraging? Dit speelt inderdaad al sinds 2008 en ik kan me voorstellen dat het streven toch is om hier ooit een keer een einde aan te maken.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Uiteraard, we willen overall een einde aan maken. Nou niet altijd, maar sommige dossiers willen we graag afsluiten. Dat ben ik helemaal met u eens. Ik denk dat we van dit dossier, dat al zo'n lange geschiedenis kent, zeggen: we zijn lang bezig en laten wij het ook goed afsluiten. Kijk naar het Forum, dat heeft ook wat langer geduurd, maar dan heb je ook wat. En volgens mij zie ik dat hier ook voor me.

De VOORZITTER: De heer Honkoop.

De heer HONKOOP (VVD): Ik wil wel even constateren dat de ChristenUnie nu zegt: kijk naar het Forum als voorbeeld. Nou ja, dat vind ik wat bijzonder.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Nou ja, dat is een andere discussie. Maar het gaat erom: op het moment dat zich een andere situatie voordoet, dan ga je kijken naar die situatie en zeg je: misschien kan ik mijn plannen aanpassen. Soms moet iets wel een eindstreep hebben, maar soms ben je nog niet bij de eindstreep en kun je beter halverwege de rit nog even een versnelling maken. En de kosten, daar gaan wij

het uiteraard over hebben. Het is niet zo dat ik nu een blanco cheque teken. Ik vraag ook om te onderzoeken wat het gaat kosten en om ons te informeren over de benodigde middelen. Het zij duidelijk dat wij daar voor zijn.

De VOORZITTER: Misschien is het goed als u de motie nu gewoon gaat indienen.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dat ga ik doen, voorzitter.

Motie 9: Sporthal De Wijert (ChristenUnie, SP, CDA, Stad en Ommeland, Partij voor de Dieren, Student en Stad)

De gemeenteraad van Groningen in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2018 besprekende het raadsvoorstel Realisatie Multifunctionele Accommodatie (MFA) De Wijert,

constaterende dat:

- er vanaf 2004 gesproken wordt over vervanging van sporthal De Wijert;
- de wijkbewoners altijd hebben aangegeven graag een sportvoorziening in de wijk te willen houden om te sporten en elkaar te ontmoeten;
- de realisatie van de topsporthal op het Europapark geen volwaardige vervanging is voor sporthal De Wijert, maar een toevoeging in algemene zin aan de behoefte aan goede en beschikbare sportaccommodaties;
- sporthal Europapark geen vervangende sportaccommodatie is voor de zuidelijke wijken De Wijert, Helpman, Corpus den Hoorn en Hoornse Meer en door de afstand tot die wijken als een fysieke barrière wordt gezien;
- de voormalige ALO in 2019 wordt afgestoten waardoor er minder capaciteit beschikbaar komt;
- de schoolsporthal van het Gomarus College op dit moment een bijna volledige bezetting kent en daarom in een behoefte voorziet, maar nog niet de functie heeft voor de wijk zoals sporthal De Wijert deze momenteel heeft;
- in het eerdere ontwerp ook gepleit is voor het realiseren van een nieuwe sporthal in De Wijert, maar die door de destijds gekozen inpassende oplossing niet gerealiseerd kon worden;
- nu de spelhal gescheiden van het MFA gerealiseerd gaat worden, er sprake is van een nieuwe situatie;
- het positief is dat in het kader van gezonder ouder worden er in onze stad groeiende behoefte is aan sporthallen;
- bewoners in De Wijert al jaren ijveren voor het behoud van hun sporthal;
- het college in de commissie Onderwijs en Welzijn aan heeft gegeven dat het bouwen van een sporthal tot dusver niet de opdracht was, maar wel zelf de breedte van de hal heeft aangepast ten gunste van basketbal;
- het college op de hoogte is van discussies uit het verleden, waarbij weliswaar een minderheid, maar toch een substantieel deel van de politieke partijen zich heeft uitgesproken voor behoud van sporthal De Wijert en dus bij wijziging van de plannen had kunnen voorzien dat de eerder gevoerde discussie over sporthal De Wijert deel zou gaan uitmaken van de beraadslagingen;

overwegende dat:

- er nu een kans ligt om in plaats van spelhal De Wijert te bouwen een nieuwe sporthal De Wijert te realiseren;
- korfbalvereniging NIC, die sinds jaar en dag met de wijk verbonden is en zich verbonden voelt, graag in De Wijert wil blijven;

is van mening dat:

- een nieuwe sporthal De Wijert een ideale mogelijkheid biedt voor een sportvoorziening die door onderwijs, wijk en sportverenigingen in Groningen-Zuid optimaal gebruikt kan worden, maar ook aanvullend is op de totale vraag naar sportaccommodaties in de stad;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar het bouwen van een sporthal in De Wijert in plaats van de in het raadsvoorstel voorgestelde spelhal en de raad zo spoedig als mogelijk te informeren over de mogelijkheden en de benodigde middelen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Het verdwijnen van sporthal De Wijert begon natuurlijk ooit met een zeer stroef draaiende sportcarrousel; een van de redenen destijds voor mijn fractie en ook die van de ChristenUnie om tegen te stemmen. Blij zijn wij ook altijd geweest met de lange adem van De Tamarisk en blij zijn wij natuurlijk ook met de groeiende wens van deze raad om die sporthal te behouden. De nieuwbouw van MFA De Wijert heeft inmiddels heel wat voeten in de aarde gehad, kostenoverschrijdingen en vertragingen. De wethouder ging er in de commissie met gestrekt been in en dat is natuurlijk zijn goed recht. Zijn kritiek was dat de raad de kaders nooit heeft gewijzigd, die de sporthal bepleit. De raad is echter altijd voorgehouden dat dit niet mogelijk was binnen het ontwerp. Een spelhal was opgenomen op de eerste verdieping en er moest ruimte zijn voor het schoolplein, zowel voor het onderwijs als voor de buurt.

Op 29 maart 2017 heeft het college toegezegd, naar aanleiding van een vraag van mijn fractie, om wanneer het ontwerp op de schop moet, te kijken naar extra optimalisaties. En die toezegging is gedaan. Vraag en antwoord waren echter wel gebaseerd op het feit dat er destijds geen sprake was van een loskoppeling van het ontwerp van het MFA in de spelhal, iets waar nu wel sprake van is. Daarom is de opvatting van mijn fractie dat de raad het volste recht heeft om alsnog onderzoek te laten uitvoeren naar een volwaardige sporthal voor De Wijert, een onderzoek naar een nieuwe thuishaven voor NIC korfbal, dat sinds jaar en dag met de wijk verbonden is en zich verbonden voelt. Een nieuwe impuls voor De Wijert op sportief vlak en op het vlak van gezondheid. Zeker met de kennis van nu, dat de sporthal De Wijert en de sporthal van het Gomarus College nu al weinig plek hebben voor de breedtesport, voor de zuidelijke wijken, voor NIC.

Dan had ik nu gehoopt op een interruptie van de heer Wonink. Die komt er niet. Dan geef ik hem zelf voor, in navolging op de antwoorden die mevrouw Jongman gaf op uw interruptie. Het lijkt erop, als de Eerste Kamer daarmee instemt voor de zomer, dat Groningen straks een stukje groter groeit en waarschijnlijk zal het aantal vierkante meters behoefte aan sport, spelhallen en zeker een sporthal gaan groeien. Dus er is wel degelijk meer aan de hand dan alleen De Wijert, Corpus den Hoorn, die behoefte hebben aan meer ruimte voor sporten. Daarom zijn wij mede-indiener van de motie sporthal De Wijert en hiermee schaaft Stad en Ommeland zich opnieuw achter de inwoners van De Wijert en staan wij pal voor NIC korfbal, De Slagvink en overige gebruikers.

De VOORZITTER: Nu komt de heer Wonink.

De heer WONINK (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Toch ook de vraag aan Stad en Ommeland: u hebt tot nu toe dit jaar tegen alle onderwijsvoorstellen gestemd. De nieuwbouwvoorstellen voor de Borgmanschool, nou, ik ga ze niet nog een keer allemaal opnoemen. Gaat u nu ook tegen dit plan stemmen, als deze motie niet wordt aangenomen?

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): U loopt volgens mij op de zaken vooruit. Ik heb natuurlijk nog steeds de hoop en de verwachting dat de motie gewoon wordt aangenomen. Ook wij hebben toen natuurlijk met redenen omkleed tegen dat voorstel gestemd, maar u slaat volgens mij ook nog een andere discussie over, namelijk dat er ooit sprake was van vervanging van sporthal De Wijert toen wij het nog hadden over Liquid City. Toen was er zelfs woningbouw gepland op deze locatie en is er geld gereserveerd voor de vervanging van die sporthal. Volgens mij is deze discussie al jaren aan de gang en is hij breder. Toen is er een andere keus gemaakt, maar er zijn wel verwachtingen gewekt in die tijd. Ik vind dat wij, maar dat heb ik altijd gezegd in mijn bijdragen over dit onderwerp, die verwachting ooit hebben gewekt. Er zijn toen andere keuzes in gemaakt, maar dat wil niet zeggen dat wij nu niet de gelegenheid hebben om weer een andere keuze te maken.

De VOORZITTER: Laatste puntje.

De heer WONINK (D66): Ja, voorzitter, dank u. Wat vindt u hier dan van? Deze spelhal is eigenlijk al wat groter dan hij zou worden. Hij is nu ook geschikt gemaakt voor basketbal. Daarmee wordt toch eigenlijk ook een goede sportvoorziening gerealiseerd in de wijk?

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja, dat klopt, maar volgens mij is ook duidelijk in de motie verwoord dat zo'n beetje de voltallige oppositie nog steeds de mogelijkheden ziet om verder te kijken dan onze neus lang is, om te kijken of er meer aan toe te voegen is. Het gaat ook alleen maar om een onderzoek. Het college kan het onderzoeken, naar onze mening, en zien wat er uitkomt en dan kunnen we opnieuw een afweging maken. En dat geldt volgens mij ook voor uw fractie.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Honkoop.

De heer HONKOO (VVD): Voorzitter, welkom bij Groundhog Day. Net als bij deze film uit 1993, heb ik bij dit onderwerp het idee in een soort tijdlus beland te zijn, waar telkens dezelfde argumenten gewisseld worden, verwachtingen gewekt worden en als puntje bij paaltje komt, komen we niet verder. De voorliggende motie stelt nu dat er een kans is om in plaats van de spelhal in De Wijert te bouwen een nieuwe sporthal te realiseren. Die kans zou er dan uit moeten bestaan dat het project toch een vertraging oploopt en duurder uitpakt. Dan kan het nog iets aangepast worden, dus nog wat duurder en nog wat later klaar. Dat wil zeggen onderzoek dat, en wat we met die extra kosten en vertraging doen, dat zien we dan later nog wel een keer. Voorzitter, wij zijn er niet voor. Wij zijn ervoor om wel nu die keuze te maken en om niet dit besluit nog verder voor ons uit te schuiven. We zijn ervoor om uit die tijdlus te stappen, zodat er ook een keer raadsleden opstaan in de toekomst die niet nog eens deze discussie hoeven te voeren zonder dat er nieuwe argumenten ingebracht worden.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja, vervelend dat de heer Honkoop het gevoel heeft in Groundhog Day te zitten. Ik heb die film gezien en die duurt wel heel erg lang. Maar u doet alsof de keuze heel lastig is, maar de gebouwen worden nu los van elkaar gekoppeld. Eerst was die spelhal voorzien in de volledige MFA, nu wordt hij ernaast gezet. In de commissie is daar ook een discussie over geweest. Het zou toch best mogelijk zijn om de MFA te bouwen, de bibliotheek, nieuw onderwijs voor De Tamarisk en dan even iets meer de tijd te nemen om te kijken of er meer mogelijk is op die plek ernaast, waar nu een spelhal komt en waar waarschijnlijk ook een sporthal zou kunnen? Vindt u niet dat u die ruimte zou moeten nemen?

De heer HONKOO (VVD): Ik ben heel erg voor beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, maar volgens mij is ook stilstand achteruitgang. 'Even iets meer de tijd nemen', we nemen al behoorlijk de tijd, er worden behoorlijke kosten gemaakt voor dit project. Als we nu weer een ronde gaan doen waarin we verder gaan nadenken, waarin we nog eens kijken of we het ontwerp op een of andere manier kunnen aanpassen, dan blijven we eindeloos bezig en ondertussen wordt er in werkelijkheid niets gerealiseerd. En ik hoor ook nog geen voorstellen hoe dit allemaal gefinancierd kan worden, als we toch weer iets anders willen. Ik hoor ook geen voorstellen wat we doen met die vertraging. Want 'even' wordt hier vrij makkelijk gezegd, maar het is geen kwestie van even. Dus nee, ik denk dat we dan eerlijk moeten zijn en ook niet de verwachting moeten wekken dat er iets anders aan zit te komen zonder daar geld voor klaar te hebben liggen, maar dat we dan gewoon eerlijk moeten zeggen: dit zijn de plannen, dit zat er al een paar jaar aan te komen en nu gaan we dat doorzetten.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Voorzitter, dank u wel. Ik ben wel benieuwd of de VVD van mening is of het, om dit soort dingen te wijzigen, alleen is voorbehouden aan het college. Want dat is er gebeurd. Er is opeens een bredere sporthal gekomen, die niet meer in het gebouw zit, zodat er gebasketbald kan worden. Dan vind ik niet dat u vreemd moeten opkijken dat de oppositie daar ook nog wat wensen bij legt, als dat kennelijk toch mogelijk is. En ten tweede zou ik willen zeggen dat de VVD blij zou moeten zijn dat er volksvertegenwoordigers in deze raad zitten die zich vastbijten in de wens van mensen om iets in hun buurt voor elkaar te krijgen. Dus dat arrogante toontje zou ik ook wat omlaag brengen.

De VOORZITTER: Ho, ho, ho.

De heer HONKOO (VVD): Nou, die laatste opmerking, daar houd ik me verre van. Dit soort wisselingen van woorden en deze manier van framen hebben volgens mij geen meerwaarde. Laten we alsjeblieft niet dat pad gaan bewandelen.

De VOORZITTER: Mijn voorstel is dat u elkaar op inhoud en niet op de toon beoordeelt.

De heer HONKOO (VVD): Dus dat over dat laatste. Als het dan vervolgens gaat over het mogen aanpassen van plannen: wij juichen het juist toe dat er door alle partijen meegedacht wordt over alle

plannen. Alleen is het wel zo dat je op een bepaald moment ook weleens besluiten neemt en dan moet je daar ook voor kunnen staan. Dat betekent niet dat je geen sportieve ambities kunt hebben.

De VOORZITTER: Akkoord. Dank u wel. Ik attendeer u allen erop dat dit gaat om een 1-minuutinterventie. En het lijkt er van geen kanten meer op. U moet even blijven staan nog, want volgens mij gaat mevrouw Jongman interrumperen.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, over dat het wat langer duurt. In 2004 had u met de PvdA een prachtige nota voor sporthallen in de stad. En van een aantal sporthallen hebt u toen ook gezegd: "Laten we liever iets goeds neerzetten, dan een half iets." Dus in 2004 was u daartoe bereid. Onder andere bij Selwerd, daar hebben we urenlang gesproken met oppositie en coalitie om eruit te komen. Dan zou u dat nu misschien net zo goed als in 2004 kunnen herhalen. Wat vindt u daarvan?

De heer HONKOOP (VVD): Wat ik daarvan vind is 'voortschrijdend inzicht'. En wat ik er ook van vind is dat we inmiddels veertien jaar verder zijn, dat dit nu voorligt, dat we hier al heel veel jaren aan werken. Op een bepaald moment sta je ervoor zoals je ervoor staat. Wij kunnen hier nu nog veertien jaar aan vastplakken; ik denk niet dat dit een goed idee is.

De VOORZITTER: Laatste puntje, mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, mijnheer Honkoop, dat snap ik niet. In 2004 hebt u voor Selwerd, de VVD liep daarbij voorop, gezegd: "Laten we hier een goede ontwikkeling maken en laten we extra tijd nemen." Dat is wat ik u vraag, waarom u dat in 2004 wel wilde en nou niet meer wilt.

De heer HONKOOP (VVD): Waarom wij in 2004 wel extra tijd wilden nemen, maar nu niet? Nou ja, volgens mij hebben wij sinds 2004 inmiddels behoorlijk wat extra tijd genomen. 14 jaar lijkt me een behoorlijke periode. We kunnen er ook 28 of 42 van maken, maar er is al lang hierover nagedacht, dit is nu wat er mogelijk is voor dit geld. Volgens mij is het nu een kwestie van keuzes maken.

De VOORZITTER: Oké. Volgens mij is dit punt nu omgedraaid en omgekeerd. De heer Sijbolts, voor zijn woordvoering?

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Nee, ik wilde graag nog een interruptie plegen.

De VOORZITTER: Nou, als het to the point is, graag.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): De heer Honkoop stelt dat er lang is nagedacht over iets, maar volgens mij moeten we constateren dat er vorig jaar iets is gebeurd. Er is heel lang nagedacht over iets wat niet mogelijk is gebleken. Laten we dan nu juist de tijd nemen om te kijken wat er nog extra mogelijk is.

De heer HONKOOP (VVD): Volgens mij moeten we ook constateren dat het geheel veel duurder is geworden en behoorlijk vertraging oploopt. Volgens mij kunnen we niet gaan voor nog iets duurder en nog meer vertraging. Ik denk dat we daar ook wel kanttekeningen bij kunnen plaatsen.

De VOORZITTER: Ik beschouw dit als afgerond. Wie gaat verder? Ja, de heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): Dank u wel, voorzitter. Nou, zoals u hebt gezien, dienen we een motie in samen met de ChristenUnie, Stad en Ommeland en SP over een onderzoek om te informeren of het toch mogelijk is om een sporthal te plaatsen. Nou, daar was de hele discussie al over en zijn al veel woorden over gesproken door mevrouw Jongman. Daar staan we ook volledig achter.

Maar het punt van het CDA is: wanneer je met een plan bezig bent en dat mislukt en er zijn redenen voor waarom dat mislukt, dan wordt er een nieuw proces naar voren gebracht om het eens helemaal tegen het licht te houden. En wat komt daar dan uiteindelijk uit? Dan komt er een gebouw uit dat er nu heel anders uitziet dan aanvankelijk werd gedacht. Dan had het eigenlijk – en dat is dan ook een beetje de verbazing die het CDA heeft – ook wel op de weg gelegen van het college om eens te kijken: wat hebben wij nu op tafel liggen? Kan het dan toch niet gerealiseerd worden, zoals de brede wens is vanuit de raad, al gedurende jaren en jaren? Wat ligt nu op tafel? Dat gesplitste gebouw. Daar kun je dus meer onderzoek

naar doen om te kijken of de sporthal toch mogelijk te maken is. Het is niet zo, zoals de wethouder heeft aangegeven in de commissie, dat de hele raad nu eenmaal voor die speelhal heeft gekozen. Nee, het was zo dat er heel duidelijke signalen waren dat er een volwaardige sporthal gemaakt kon worden. Je kunt je vasthouden aan: ik doe wat de meerderheid van de raad wil en daarom houd ik mij daar ook aan. Maar die verhoudingen zijn niet zo zwartwit. Dan had het, wat het CDA betreft, eigenlijk zo moeten zijn dat bij de nieuwe ontwikkelingen toch nog een discussie gevoerd zou moeten worden over wat er nu nodig is om die sporthal te maken. De wethouder heeft aangegeven: het kost misschien 1 miljoen à 2 miljoen euro. Dat weet ik niet. Dat willen we graag weten om daar een goede keus in te maken. Het gaat niet om kostenverhoging, maar het gaat om een investering in de wijk en daar zouden wij graag onderzoek naar willen. Vandaar dat wij de motie ook hebben ingediend. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Wonink.

De heer WONINK (D66): Ja, voorzitter, dank u wel. D66 zal de woordvoering uit de commissie niet herhalen, op misschien een zinnetje na. Dat is namelijk: hup, bouwen! Nog meer uitstel luidt hoe dan ook tot hogere bouwkosten en die ruimte biedt het al krappe budget voor onderwijshuisvesting simpelweg niet. Dat maakt de afweging vandaag volstrekt helder. Wij zijn voor vaart maken en we zijn tegen nog meer uitstel. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): Voorzitter, ik wilde nog een interruptie plaatsen. Ziet D66 echt niet in dat er nu een mogelijkheid bestaat om het ene eerder te bouwen dan het andere? En dat het helemaal niet zo is dat er daardoor een enorme vertraging moet ontstaan?

De heer WONINK (D66): Ja, voorzitter, hoe wij het zien: voor ons is de sporthal echt een gepasseerd station. Vertraging leidt hoe dan ook tot hogere bouwkosten. Een sporthal gaat waarschijnlijk ten koste van de buitenruimte van De Tamarisk en er is simpelweg geen dekking voor. Dus drie redenen om hier niet mee in te stemmen.

De VOORZITTER: Eerst de heer Lamers nog even.

De heer LAMERS (CDA): Voorzitter, ik zit nog niet zo heel lang in de raad, maar één ding is wel heel erg duidelijk: dat je als raad toch een bepaalde onafhankelijke rol hebt om te kijken naar wat er nu op tafel ligt. Ik heb heel sterk het gevoel dat de collegelijn gevolgd wordt en dat het juist met dit soort projecten zo is dat je af en toe een stap terug moet doen om te kijken: wat ligt hier nu op tafel? Dat zou je toch van een raad verwachten. Vindt u ook niet dat er nu een moment is geweest bij het nieuwe plan om te vragen: hoe kunnen we dat nou verder anders invullen? Hebt u zich dat nooit afgevraagd?

De heer WONINK (D66): Nee.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ik had in de eerste plaats van een collegepartij die ook de wijkwethouder voor De Wijert levert iets meer bijdrage verwacht. Daarnaast doet de heer Wonink het voorkomen alsof hij al weet wat de kosten zijn. Volgens mij hebben wij een stedelijk investeringsfonds waar we naar zouden kunnen kijken. Ik begrijp dat D66 ook niet bereid is om verder te kijken naar de mogelijkheden om dit idee te financieren, buiten het sportbudget of het onderwijsbudget?

De heer WONINK (D66): Waar wij ons wel zorgen over maken, is dat elk verder uitstel hoe dan ook leidt tot hogere kosten. En we zijn al heel veel geld kwijt aan dit project. Er zijn leerlingen, docenten en medewerkers van De Tamarisk die al heel lang wachten op die nieuwbouw. De bouwkosten zijn sinds 2012 met 39% gestegen. U wilt nu weer een nieuw onderzoek gaan starten; dan wordt de rekening straks weer een stuk hoger.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Voorzitter, de heer Wonink wekt nu een suggestie die feitelijk onjuist is. U zegt nu weer, net zoals in de commissie, dat je het niet los kunt koppelen. U zegt: “We moeten nu bouwen, die school.” Daar ben ik het mee eens. Maar volgens mij is het nog steeds zo dat je die school en de MFA best kunt bouwen en die spelhal even uitstelt en gaat onderzoeken wat daarvoor nog mogelijk is. U koppelt ze aan elkaar, maar volgens mij heeft het college zelf de keus gemaakt om beide los te koppelen.

De heer WONINK (D66): Nou, heel kort, want volgens mij is er wel degelijk een koppeling tussen die twee gebouwen. Ze staan namelijk op hetzelfde terrein. Dus op het moment dat u het ene gebouw groter wilt maken, wat met de sporthal zou gebeuren, zal het ten koste gaan van het andere gebouw. Dat vraagt om een integraal plan, een integraal ontwerp. En om dat te maken, is gewoon veel tijd nodig. U schuift het een beetje onder het tapijt, maar dat is gewoon de realiteit. De keuze die vandaag voorligt is: gaan we nu eindelijk voortmaken met de bouw of gaan we weer kiezen voor uitstel en hogere kosten? En dat is de keuze die de raad vandaag moet maken.

De VOORZITTER: De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De PvdA-fractie is van harte voorstander van het maken van een doorstart van de bouw van MFA De Wijert. We zien de MFA straks een centrale rol innemen in de wijk, na de wijkvernieuwing. Het wordt het nieuwe hart van de wijk en daarom is het wat ons betreft ook belangrijk dat er geen nader uitstel gepleegd zal worden en dat men daadkracht toont bij de tijd van de bouw. Het dossier heeft al een lange looptijd, met veel overschrijdingen en daarom zijn we voor de realisatie van de MFA De Wijert in de huidige vorm.

De VOORZITTER: De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Dank u wel, voorzitter. In 2013 hees ik mij in sportbroekje om samen met bewoners uit De Wijert te sporten voor een volwaardige sporthal. Ik was toen wellicht wat sportiever dan nu, maar ik herhaal nu dat pleidooi in een lange broek. Tijdens de commissievergadering reageerde de wethouder geïrriteerd op alle argumenten die net ook al zijn genoemd want, zo stelde de wethouder, een volwaardige sporthal was niet de opdracht van de raad. Ja, voorzitter, daar had de wethouder nog wel een punt kunnen hebben, ware het niet dat het evenmin de opdracht van de raad was om de nu geplande spelhal buiten de MFA te bouwen. Evenmin was het de opdracht van de raad om deze spelhal nog iets te vergroten, zodat er ook gebasketbald kan worden. Voorzitter, het kan niet zo zijn dat de coalitie vindt dat ze zelf wel plannen mag wijzigen, maar tegelijkertijd geïrriteerd reageert als fracties uit de raad dat willen. Kennelijk zijn de plannen aan te passen, zie het voorbeeld van de basketbalhal. Ik wil liever niet nog een keer in zo'n strak sportbroekje, dus pleit mijn fractie hier nogmaals voor een sporthal waar de bewoners van De Wijert al zo lang voor strijden. Iedereen die dat verrassend vindt, roep ik op om toch even ons verkiezingsprogramma na te lezen. Daar stond het gewoon ook in.

De VOORZITTER: De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik vind het toch een beetje suggestief van de heer Brandenburg. We hebben een brief gehad van het college na de mislukte aanbesteding en de raad heeft toen in meerderheid het college de opdracht gegeven om het programma van eisen aan te passen en dus te kijken naar een nieuwe configuratie, die wat soberder is. En het college heeft dit ook gedaan, dus de wens van de raad uitgevoerd. Deelt u deze analyse met mij?

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, behalve dat die nieuwe configuratie wat ons betreft ook een sporthal had kunnen zijn.

De VOORZITTER: Ik ga naar mevrouw Brouwer, GroenLinks.

Mevrouw BROUWER (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Zoals al in de commissievergadering is aangegeven, is GroenLinks blij met de nieuw te bouwen energieneutrale en gasloze accommodatie. Ook de bewoners zijn nauw betrokken bij de inrichting van het buitenplein. Mijn fractie vindt het geen goede zaak om De Tamarisk nog langer te laten wachten op een nieuw onderkomen. Ook daarin moeten we voldoen, als het om de inwoners van De Wijert gaat. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Dank u, voorzitter. Korthedshalve kunnen we ons volledig aansluiten bij de woordvoering van de heer Lamers van het CDA.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Wij begrijpen de wens van omwonenden voor een volledige sporthal in De Wijert en ik kan ook kort zijn. Wij sluiten ons geheel aan bij de woordvoering van de ChristenUnie en we staan ook op de motie.

De VOORZITTER: Het woord is aan de wethouder.

Wethouder SCHROOR: Ja, voorzitter, dank u wel. Even terug naar de volgorde van de discussie, want ik merk dat die in deze discussie wat door elkaar gehaald wordt. De discussie over de sporthal De Wijert is gevoerd, ik was daar zelf bij, met verschillende wethouders overigens in het verleden, voordat er sprake was van een ontwerp. Het ontwerp van een sportvoorziening op het gebouw, op de eerste verdieping, is pas later tot stand gekomen, nadat de discussie over al dan niet een sporthal geslecht was. Dus het is niet zo dat die discussie daarvoor heeft gelegen of deel heeft uitgemaakt van de discussie. De facto is er geen wijziging van dat besluit, door die sportvoorziening nu van de eerste verdieping af te halen en op een aparte plek neer te zetten, omdat de discussie naar de mening van het college over de sporthal en de wenselijkheid daarvan, daarvoor altijd slecht was. Ik snap best dat deze discussie weer terugkomt. Dat verbaast me niets; deze heeft ook veertien jaar geschiedenis, dus het zou opmerkelijk geweest zijn als er helemaal geen woord over gezegd was. Maar dat even ten aanzien van de volgorde.

Dan een paar inhoudelijke dingen. Als het gaat om de positie van de spelhal zijn er meerdere redenen waarom die nu los staat van het hoofdgebouw. Het is een geïntegreerd ontwerp, qua blokvolumes op het moment, zoals u zult begrijpen. Dat heeft te maken met: hoe groot is het en hoe ziet het er dan uit? Het is een combinatie van spelhal met school, buitenruimte, speelplaatsen en parkeervoorzieningen. Dat is het samenspel op deze kavel en daarmee is het een geïntegreerd ontwerp. Het voordeel van het los bouwen van deze spelhal, is dat we ook snel aan de slag kunnen. De sporthal wordt gesloopt, zoals u weet, zodra de opening geweest is van het Europapark. Dan kunnen we ook heel snel aan de slag met het onderdeel spelhal, zodat we de spelvoorzieningen in de wijk zo snel mogelijk weer op orde hebben, dat daar weinig tijd tussen zit. En dat is het voordeel van het los plaatsen van de spelhal voor de school en de wijk op deze locatie. En het is ook makkelijker aan te besteden, want er zijn specialistische bedrijven, speciaal gericht op dit soort voorzieningen – spelhallen zijn iets anders dan schoolgebouwen – waardoor we waarschijnlijk ook wat efficiencyvoordeel kunnen behalen en snel aan de slag kunnen. Maar ze staan als eerste op de rol. Dus elke discussie of onderzoek rond die spelhal versus sporthal zal dus het hele ontwerp vertragen. Het is een geïntegreerd ontwerp, dat in een andere fase wordt uitgevoerd.

Mevrouw Jongman vroeg om een onderzoek te doen naar de fysieke mogelijkheden en de kosten. Naar aanleiding van de commissie hebben we dat natuurlijk al gedaan via een hoofdlijnenonderzoekje en ik zal u zo meteen al antwoorden geven op die vraag. Dus dan kunnen we dit debat misschien daarmee versnellen, maar dat hangt natuurlijk ook van uw beoordeling daarvan af.

Nog even terug naar de reden waarom wij kiezen voor een spelhal, een dubbele gymzaal met een uitbreiding: we hebben natuurlijk met Sport050 en met collega De Rook veel contact gehad over de behoefte en de capaciteit. Die zijn ook door Mulier onderzocht in 2014. We hebben daar nog een keer naar gekeken en we zien gewoon dat er qua sporthalvoorziening geen behoefte is. Er zijn allerlei onderzoeken geweest en we hebben dat bekeken. Waar wel veel behoefte aan is, is het trainen voor sportverenigingen, bijvoorbeeld de basketbalvereniging, in dit soort voorzieningen. Toen hebben we gekeken: wat kunnen we dan redelijkerwijs met de budgetten die er zijn, ook vanuit sport050 gecombineerd met het aangevulde budget MFA De Wijert, nog maximaal doen om in ieder geval zoveel mogelijk binnensporten daar te faciliteren als trainingsfaciliteit? Toen zijn we tot de conclusie gekomen – en dat staat wat summier in de tekst, dus vandaar dat ik het nog maar even laat zien – dat wij aan beide zijden van de gymzalen een verlenging kunnen doen van 13 m × 32 m naar 14 m × 32,3 m per gymzaal, in totaal dus 28 m × 32,3 m, zodat die effectiever benut kan worden en daarmee dus ook voor basketbal en andere sportverenigingen in de avonduren beschikbaar kan worden gesteld. Dat is inderdaad een wijziging, dat klopt. En daar kun je op tegen zijn en dan zien we die motie wel tegemoet. Want dat is wel

een apart besluit, waarbij wij afwijken van de twee gymzalen die er in eerste instantie gepland waren. Maar dat kan nog wel binnen het budget dat we daarvoor hadden.

Dan naar draagvlak. Daar is ook naar gevraagd. We hebben in 2017-2018 34 wijkbijeenkomsten gehad met bewoners uit De Wijert. De hele Wijert. Daar zijn hun vragen gesteld over wat zij nou belangrijk vinden in hun wijk en daar is een top 10 uitgekomen. Dat ging over sport- en spelvoorzieningen in de buitenruimte. Ik kan u zeggen dat nagenoeg nooit de sporthal als wens vanuit de wijk en vanuit deze meetings op de agenda is gezet. Ik kan u ook zeggen dat ...

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Een vraag aan de wethouder over dat onderzoek en die bijeenkomsten. Het is natuurlijk heel mooi dat die bijeenkomsten zijn georganiseerd, maar zou het niet zo kunnen zijn dat bewoners in De Wijert de hoop hebben opgegeven, omdat de raad tot nog toe steeds iets anders heeft besloten? En dat ze daardoor op dat moment niet meer hierover begonnen zijn?

Wethouder SCHROOR: Voorzitter, wat bewoners daarbij dachten, daar kan ik u natuurlijk niet het antwoord op geven. Ik kan u alleen maar feitelijk de conclusies van die 34 wijkbijeenkomsten geven. Daarin is een sporthal nooit genoemd.

Dan hebben we nog een sessie gehad, 5 april jongstleden bij de VVE Van Lenneplan. Daar zijn vijftig bewoners geweest. Daar zijn expliciet deze plannen uitgelegd voor MFA De Wijert, inclusief de spelvoorziening. Ook daar zijn geen opmerkingen gemaakt over een sporthal. Er zijn alleen opmerkingen gemaakt als: "Mooi dat hij niet zo hoog is" en: "Hoe zit het met parkeren in de wijk?" Wel is er gevraagd naar de ontmoetingsfunctie, dat soort zaken. En het is juist mooi dat ook Nijdam van het Forum heeft aangegeven dat die bibliotheek een heel mooie centrale plek gaat vervullen in het ontmoeten, in het bij elkaar komen, koffiecorners, gezamenlijkheid en ga zo maar door in die wijk. Dus een dikke plus op dat punt. Dus 1: vanuit sport is hij niet nodig en 2: vanuit de wijk, en dan breed getoetst, is dat niet tot ons gekomen. De telefoon heeft niet roodgloeiend gestaan. We kennen wel het protest van een aantal inwoners dat ook een brief heeft geschreven vanuit de voorzitter van NIC.

De VOORZITTER: Misschien nog heel even dit laatste puntje. De heer Sijbolts is nog niet tevredengesteld, merk ik.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Nee, voorzitter, want deze wethouder is natuurlijk ook wijkwethouder van De Wijert en het verbaast mij in die zin dat deze wethouder niet voldoende sensitiviteit heeft gehad, blijkbaar, voor de gevoelens in deze wijk. Die had hij kunnen kennen. Die wist hij. Daar had hij rekening mee moeten houden, naar mijn mening, op het moment dat hij weer in gesprek ging met de wijk. U had als wijkwethouder in mijn ogen kunnen verwachten dat deze discussie opnieuw zou beginnen. Zou u mij kunnen uitleggen waarom hij daar onvoldoende rekening mee hebt gehouden?

Wethouder SCHROOR: Voorzitter, ik ga daar niet verder op in. Ik heb net aangegeven hoe wij vanuit ons gebiedsbudget en vanuit ons gebiedsteam in de wijk opereren. Dat is intensief, waaronder 34 bijeenkomsten in een wijk. Dat is volgens mij in geen wijk van Groningen ooit gebeurd, tot nu toe. In ieder geval niet recent. Daar is dit niet als onderwerp naar voren gekomen en voel ik mij dus ook gesterkt als wijkwethouder dat het onderwerp ook niet verder is uitgewerkt.

We hebben de hal dus vanuit sport niet nodig, we hebben de vraag vanuit de omgeving nauwelijks aangetroffen en dan is de situatie zo. Hoe zit het nou met de kosten en de plannen? De huidige spelhal heeft een bruto vloeroppervlak van 1031 m². Een sporthal wordt qua afmetingen in ieder geval anderhalf keer groter. Dat heeft te maken met zaalafmetingen, de komst van een tribune, een kantine, waar vereisten aan zitten en nog wat aanvullende faciliteiten. Dus ca. 1545 m² BVO. Extra parkeerplaatsen zijn nodig bij een sporthal. Ook daar zit een norm bij van twintig plekken, dat is ongeveer 500 m². Als je dat op het perceel intekent – want het is wel een beperkt perceel, zoals u weet – gaat dat per definitie ten koste van speelpleinen van de basisschool en de kinderopvang.

Dan de kosten. We hebben we vorige keer in de commissie iets genoemd. Dat was een beetje wat ik nog in mijn hoofd had zitten. We hebben daar wat specifiek naar gekeken. De raming is nu dat een sporthal met de uitgangspunten zoals ik die net noemde, ongeveer 2,5 miljoen à 3,5 miljoen euro meer gaat kosten dan het huidige budget. Nou, dat is de reden waarom wij als college zeggen: dat gaan wij niet in detail verder uitzoeken en terugrapporteren aan de raad. Deze eerste lezing, inclusief de behoefte-raming die we gedaan hebben vanuit sport en vanuit de wijk, geeft ons als college in ieder geval de kracht om te zeggen

dat wij geen behoefte voelen aan nader onderzoek op dit punt van de sporthal. Daarmee ontraden we dus de motie.

Dan tot slot, voorzitter, vanuit het belang van onderwijs is het echt van het grootste belang dat dit plan nu verder gaat. Het is zo dat Vcog lang heeft zitten wachten op deze locatie. Als wij nog langer wachten, dan bouwen wij een school voor nul leerlingen. Onzekerheid over zijn toekomst is voor een school heel erg slecht. We gaan daar binnenkort nog een paar discussies over voeren in Engelbert, Meerstad. Dus als het gaat om het belang van het onderwijs, van de kinderen in de wijk en het belang van deze voorziening daar, moeten wij nu echt tempo maken en hoop ik dat uw raad in meerderheid zal uitspreken dat wij dit plan verder moeten brengen.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman, nog een aanvullende vraag?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Een vraag, ja. Over die sport en de behoefte daaraan. Wat wij ook in de gesprekken met de sportkoepel en andere partijen merken, is dat die behoefte aan een extra sportvoorziening er wel degelijk is in deze stad, ook als je dan kijkt naar de toekomst. De wethouder beperkt het nu tot De Wijert, maar wij zien ook behoefte van andere wijken om daarnaartoe te gaan. En bewoners van de wijk De Wijert, maar ook van de omliggende wijken, zeggen: het is wel een heel eind fietsen met onze kinderen naar sportpark Europapark. Herkent u dat?

De VOORZITTER: Zullen we op dit punt even naar de wethouder Sport gaan?

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, wat mevrouw Jongman zegt, is natuurlijk wel waar. Er is natuurlijk wel een aantal plekken en verenigingen in de stad dat niet helemaal uitkomt met de planning. Maar waar dit ook over gaat is, en dat is denk ik ook wat de heer Schroor heeft willen zeggen: is er nog behoefte, als we kijken naar het aanbod, geobjectiveerd door het Mulier-onderzoek, aan deze sportvoorziening in Groningen-Zuid? En daarbij is het antwoord nee. Kijk, bij gelijkblijvende omstandigheden, als je dit voor marginale meerkosten zou kunnen doen en het zou passen, dan zou je dat misschien wel doen, maar er is niet zo'n dusdanig dwingende noodzaak dat we die voorziening absoluut daar moeten realiseren. Dat staat natuurlijk los van het feit – ik zie de mensen van NIC ook op de tribune zitten – dat een aantal verenigingen wel degelijk knelpunten ervaart en we zijn we ook druk bezig om te kijken hoe we die voor hen kunnen oplossen. Maar daar is deze voorziening geen noodzakelijkheid voor.

De VOORZITTER: Ik beschouw eigenlijk de beraadslagingen als geëindigd. Het is een 1-minuutinterventie, dus we moeten ook een beetje de indruk wekken alsof het daar nog een beetje in past. Er is een motie ingediend en ik stel u voor dat wij ons eerst buigen over de stemming over die motie. Is er behoefte aan stemverklaringen? Een lid van de raad zal niet meestemmen, dat is de heer Bolle.

15 voor, 22 tegen. De motie is verworpen.

Dan ga ik naar het besluit zelf. Is er behoefte aan een stemverklaring over het besluit zelf? Eerst mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, ik sprak in het begin over gemengde gevoelens. Natuurlijk is het heel jammer dat deze motie voor sporthal De Wijert het niet gehaald heeft. Aan de andere kant zijn we er erg voor om de bibliotheek daar te behouden en voor de komst van een nieuwe school. Dus met gemengde gevoelens zullen wij ondanks alles wat niet gelukt is, wel voorstemmen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): Daar sluit ik mij graag bij aan. We willen er niet voor zorgen dat er nog een grotere vertraging komt voor de school.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Brandenbarg.

De heer BRANDENBARG (SP): Ja, voorzitter, we hebben het nogmaals geprobeerd, maar we tellen ook onze knopen en we snappen dat de school er moet komen. Dus we zullen ook voor het idee stemmen, ondanks dat de sporthal er niet komt.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dat geldt ook voor mijn fractie, voorzitter.

De heer KELDER (PvdD): En ook voor mijn fractie.

De VOORZITTER: We brengen het voorstel in stemming. 37 voor, 0 tegen. Het voorstel is aanvaard.

7.h: Uitvoeringsagenda Topsport 2018+ (collegebrief 12 april 2018) + vragen CDA en antwoorden over de topsporthal (*van de agenda afgevoerd*)

7.i: Kredietaanvraag Aanpak Verkeersveiligheid (raadsvoorstel 26 april 2018, 6925108)

De VOORZITTER: Dit is, even voor wethouder De Rook die wat later binnenkwam, het eerdere punt 8c. Het is naar de 1-minuutinterventies gegaan, hoewel soms het verschil niet erg groot is. Wie mag ik hierover het woord geven? Niemand? De heer Koks heeft het woord. Eén minuut.

De heer KOKS (SP): Nou, voorzitter, zet de stopwatch. Daar gaan we. Sinds jaar en dag scoort verkeersonveiligheid hoog in de leefbaarheidsmonitor. Op aandringen van de bewonersorganisaties en de raad komt het college nu met extra geld en een aanpak van de belangrijkste knelpunten: verkeerstechnische oplossingen en wijkgewijs aan de slag. Wij steunen die aanpak helemaal.

Echter, de verkeersonveiligheid wordt voor een groot deel veroorzaakt doordat in 30 km-zones vaak veel te hard gereden wordt. Handhaving door de politie heeft een preventief en corrigerend effect, maar handhaving vindt nauwelijks plaats omdat de inrichting niet voldoet aan de politie-eisen. In een motie vraagt onze fractie samen met Stad en Ommeland, de ChristenUnie en het CDA om bij de inrichting of herinrichting van 30 km-zones, deze te laten voldoen aan de politie-eisen. We weten dat het vervolgens nog een hele klus wordt om de politie de handhaving te laten uitvoeren.

Tot slot, voorzitter: de actielijst van het college is mede gebaseerd op de inbreng van bewonersorganisaties. Het is van democratisch belang dat mensen weten wat het resultaat is van hun inspraak. Informeert het college de deelnemers aan deze hoorzitting? Dank u wel.

Motie 10: 30 km is 30 km (SP, Stad en Ommeland, ChristenUnie, CDA)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Kredietaanvraag Aanpak Verkeersveiligheid,

constaterende dat:

- in het voorstel het college de raad een aanpak voorstelt op 25 locaties de verkeersveiligheid te verbeteren, op 54 locaties een aanpak met bewoners te ontwikkelen en in de toekomst de inrichting van wegen aan te passen aan de functie;
- de hoge score van verkeersonveiligheid in wijken voor een substantieel deel veroorzaakt wordt door het overschrijden van de snelheidslimiet in 30 km-zones;
- het college dit wijdt aan het gedrag van automobilisten en dat ten goede wil keren door verkeerseducatieprogramma's;

overwegende dat:

- gedragveranderende acties een beperkt en tijdelijk effect hebben;
- de snelheidsovertredingen ten dele veroorzaakt worden doordat wegen en straten in 30 km-zones niet zodanig zijn ingericht dat snelheidsbeperking afgedwongen wordt;
- naast veilige inrichting en educatie, handhaving door de politie onmisbaar is in de snelheidshandhaving vanwege het preventieve en corrigerende effect;
- de politie slechts beperkt handhaaft, onder andere omdat in 30 km-zones de inrichting niet altijd voldoet aan de eisen die de politie stelt aan snelheidsbeperkende inrichting;

verzoekt het college:

- bij 30 km-zones in wijkvernieuwingsgebieden de inrichting van straten zodanig vorm te geven dat deze voldoen aan de politie-eisen aangaande handhaving;
- bij de (her)inrichting van bestaande of nieuwe zones te voldoen aan de politie-eisen;
- mocht vanwege welke reden dan ook niet voldaan kunnen worden aan het bovenstaande, de raad hiervan gemotiveerd op de hoogte te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het CDA zet zich in voor het dossier schoon en veilig en dit dossier verkeersveiligheid is een belangrijk onderdeel daarin. Het CDA vindt dat het college dat goed heeft opgepakt. Ook de dilemma's die daarin worden gekend en benoemd. De vraag: wat is nou verkeersveiligheid en is dat objectief vast te stellen? Of: hoe zit het met een gevoel van verkeersonveiligheid en onbehagen?

Het college heeft een inventarisatie gedaan en daaruit is een grote lijst naar voren gekomen, die een goed beeld geeft van de verkeersonveilige plekken. Daarover is ook een prioritering neergelegd en die wordt ook stapsgewijs opgepakt. Dus eigenlijk is dat allemaal prima. Maar wel binnen het beschikbare budget en wij hebben er als CDA ook vaker aandacht voor gevraagd om daar meer budget voor ter beschikking te stellen. Dat is ook de opmerking die het CDA nu maakt. Het CDA zou graag zien dat er meer geld ter beschikking wordt gesteld om toch die verkeersonveilige plekken aan te pakken. En een onderdeel dat we ook kunnen volgen van de Socialistische Partij, de motie die daar ligt: het is belangrijk, als er 30 km-zones zijn, dat ze ook als zodanig herkenbaar zijn, zodat je ze ook kunt handhaven. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik dank u. Ik gaf u het woord, omdat ik dacht dat het om een interruptie ging. Maar dit was uw woordvoering. De heer Koks heeft een motie ingediend. Het is verder helemaal geen probleem. We trekken het even recht, nu.

Wie mag ik het woord geven? De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Dank u wel, voorzitter. We kunnen ons vinden in de aanpak en prioritering en we zijn blij met de concreetheid van de plannen. We kunnen ons ook vinden in de drie sporen van de aanpak, want niet alles kun je halen uit statistieken en ongevals cijfers. Er zijn locaties in de stad die daar wellicht niet in voorkomen. Een voorbeeld is de situatie Peizerweg bij de spoorwegovergang: zeer onoverzichtelijk en daardoor gevaarlijk. Fietsers lossen dit op door verkeersovertredingen te maken, bijvoorbeeld door tegen het verkeer in te rijden op fietspaden die daar niet geschikt voor zijn, wat dus weer nieuw gevaar oplevert. Praat hier met de buurt over die dat ziet gebeuren en ook met de omliggende scholen, want daar komen veel van deze verkeersdeelnemers vandaan. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Grote complimenten voor het college dat op basis van harde criteria een selectie is gemaakt in die moeilijke keuze om knelpunten aan te pakken. Maar drie sprongen er wat mijn fractie betreft uit. Die hebben we ook genoemd in de commissie, maar toen was er geen tijd om antwoord op te geven. Het gaat om de Meeuwerderweg, waar het knelpunt wordt uitgesteld vanwege de Aanpak Zuidelijke Ring, de Korreweg vanwege het Oosterhamriktracé en dan hebben we nog de kruising Friesestraatweg die wordt uitgesteld vanwege de doorontwikkeling van de westelijke ring. Mijn vraag toen en die herhaal ik graag: zijn er toch geen no-regretmaatregelen mogelijk? Dat er toch iets gebeurt en dat we niet gaan wachten op die heel langdurige ontwikkelingen bij de aanpak van die verschillende delen van de ring. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Een mooi resultaat voor de mensen en de fracties hier in de raad die zich de afgelopen tijd sterk hebben gemaakt voor verkeersveiligheid. Ook mijn fractie is blij met extra budget en deze aanpak, met 25 belangrijk plekken. Wat mijn fractie betreft een goed voorstel en ik ben benieuwd naar het antwoord van het college op de vraag van de heer Ruddijs van zojuist. Dank u wel.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Ik kan mij eigenlijk wel aansluiten bij de vorige sprekers, met nog een toevoeging. De verklaring waarom wij onder de motie van de SP staan, is omdat ik in 2014 en 2117 eigenlijk een soortgelijke motie heb ingediend. Die heette toen 'Asfalt eruit, 30 km-zone erin'. Ik heb wel geconstateerd dat het niet altijd overal gebeurt, dus daarom vind ik deze motie zeker nog steeds van toepassing. Dus ik hoop dat deze dan in deze vorm wel wordt aangenomen.

De VOORZITTER: De heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch even wat mooie woorden wijden aan hoe we dit voorstel samen met de stad hebben kunnen opbouwen. We hebben een expertmeeting gehad en we hebben deze raadzaal vol gehad met vertegenwoordigers uit alle wijken. Dat was bijzonder leerzaam. Deze vertegenwoordigers zullen een groot deel van hun punten ook terugzien in dit voorstel. Ik denk dat de stad daar tevreden over mag zijn.

We hebben altijd prioriteit gegeven aan verkeersveiligheid bij scholen en we zien dit nu prominent op de agenda staan. Ook dat is bijzonder goed nieuws.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Even een korte vraag: is D66 het met ons eens dat ook de deelnemers uit de stad die hun ideeën hebben aangedragen, expliciet op de hoogte moeten worden gesteld van de uitkomsten van hun eigen inzet?

De heer RUSTEBIEL (D66): Ik ga ervan uit dat wij de contactgegevens hebben van de mensen die er geweest zijn en die kunnen we volgens mij dit voorstel gewoon mailen.

De VOORZITTER: Anderen nog? Mevrouw Van Gijlswijk? Het woord is aan de wethouder.

Wethouder DE ROOK: Ja, voorzitter, het is als wethouder altijd leuk om bij een voorstel complimenten van de raad te ontvangen. Ik ga even staan, want ik wil eigenlijk vandaag ook nog een klein moment benutten om die complimenten terug te geven aan de raadscommissie. Dit is namelijk een thema dat is opgepakt door de raad zelf, in eerste instantie. Met een hoorzitting, verschillende expertmeetings, gehouden met mensen in de stad en ik denk dat het een heel mooi voorbeeld is. Dit kwam echt vooraf aan dit programma. Ook dat geldt dat er extra is geregeld. Ik denk dat het een heel mooi voorbeeld is van, als er thema's zijn die je uit de stad oppakt als raadslid, het ook echt tot effect kan leiden. Ik ben het eens met de fracties die hebben gezegd dat hier een heel mooi programma ligt, waar we echt mee aan de slag kunnen. Het is ook zaak om daar nu wat tempo mee te maken, want een aantal van die knelpunten ligt er al heel lang. Dus we hopen dat we met de mensen in de omgeving zo snel mogelijk aan de slag kunnen gaan om nou echt resultaten te gaan boeken. Dus laten we dat vooral gaan doen. Volgens mij biedt het programma dat hier ligt daar ook alle aanleiding voor.

Er zijn nog twee vragen gesteld. In ieder geval vroeg de heer Koks om mensen die bij de hoorzitting betrokken zijn geweest, ook even te informeren over de aanpak. Wat er eigenlijk gebeurt is dat de raad het dossier met de hoorzittingen en alle correspondentie teruggeeft aan het college, zou je kunnen zeggen en het college er vervolgens mee aan de slag gaat om iedereen te informeren. Laten we dat gaan doen. Bijvoorbeeld in samenspraak met de gebiedsteams zouden we dat denk ik prima kunnen oppakken. Maar het is denk ik belangrijk dat ook die organisaties zien wat er met hun input is gebeurd.

Dan heeft de heer Ruddijs nog gevraagd: wat doen we nu in de tijdelijke situatie voor een aantal knelpunten dat misschien om heel logische redenen even moet wachten? Dat heeft er soms gewoon mee te maken dat je het dan in een keer goed kunt doen, het heeft soms met Werk-met-werk te maken, maar soms ook met knelpunten die gewoon door die grote projecten worden opgelost. Uw vraag was: wat doen we in de tijdelijkheid? Ik kan me voorstellen dat de geruststellende boodschap, over een paar jaar is het opgelost, niet voor iedereen even geruststellend is. Dus laten we ook daar kijken wat er kan gebeuren en dan stel ik voor om die tijdelijke maatregelen van spoor 1 onder spoor 2 te vatten, waardoor de gebiedsteams samen met de bewoners kunnen kijken wat ze in de tijdelijkheid zouden kunnen doen, terwijl we aan het wachten zijn op de aanpak die uiteindelijk de echte problematiek daar gaat oplossen. Dus dat zou mijn voorstel daarover zijn.

Dan rest mij nog om te reageren op de motie van de heer Koks van de SP. Ja, die aanpak om zoveel mogelijk bij straten die in een 30 km-zone liggen ook de inrichting daarbij te laten aansluiten, is een insteek die wij proberen te doen. Volgens mij hebben wij eerder, door vragen van de heer Ruddijs en anderen gezegd: dat is eigenlijk onze aanpak. Daar waar Stadsbeheer bijvoorbeeld aan de slag gaat, die kans benutten om meteen de straat goed te maken. De motie van de SP preciseert dat nog even richting de wijkvernieuwingswijken. Dat is misschien een nieuw accent. Volgens mij sluit het helemaal aan bij die aanpak. Ik denk ook – misschien denken de heer Koks en ik daar inhoudelijk wel hetzelfde over – dat je deze maatregel niet alleen zou moeten doen omdat hij de politie een argument uit handen slaat om niet te handhaven, maar dat je dit ook moet doen omdat het de kwaliteit van de straten en wijken ontzettend

verbetert, en ook de kwaliteit van het leven in die wijk een heel grote impuls kan geven. Dus ik zie dit als ondersteuning van het beleid dat het college heeft, maar het kan op zich geen kwaad om dat nog eens te onderstrepen en ons vragen om dat ook bij de wijkvernieuwingsplannen wat extra aandacht te geven. Dus wat mij betreft, voorzitter, is het oordeel over de motie aan de raad.

De VOORZITTER: Mijn voorstel is om het oordeel aan de raad nu te gaan vragen. Ik breng in stemming de motie '30 km is 30 km'. Is er behoefte aan stemverklaringen? De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja, dank u, voorzitter. Een heel mooie motie. De enige reden waarom wij aarzelden en er nog niet op stonden is dat wij dachten: is het niet overbodig, want we hebben dit eigenlijk al redelijk geregeld in de stad? Maar wij gaan voorstemmen, maar we staan er helaas niet op.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dezelfde overweging was in eerste instantie ook die van onze fractie. Is het niet al staand beleid? Ik hoor de wethouder zeggen dat dit gezien kan worden als een aanvulling. Ik twijfelde ook nog wat over de eenzijdige benadering van wat de politie ervan vindt, terwijl inderdaad de uitleg van het college zegt dat het ook breder gaat om leefbaarheid. Dus om die redenen zal mijn fractie voor deze motie stemmen.

De VOORZITTER: Nog meer stemverklaringen? Niet? Dan gaan we stemmen.
Mevrouw Chakor, bent u voor of tegen?

Mevrouw CHAKOR (GroenLinks): Voor.

De VOORZITTER: De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Ik breng in stemming het voorstel zelf. 38 voor, 0 tegen. Het voorstel is aanvaard.

De vergadering is geschorst tot 20.00 uur. Mensen, nog even blijven zitten. Ik begrijp dat de motie twee keer in stemming is gebracht. Er is even kleine vergissing gemaakt. Stel je voor dat wij het voorstel zelf zouden vergeten. Dus als u nog even gaat zitten, dan wikkelen we dit even goed af.

Het voorstel zelf. Is er behoefte aan stemverklaringen? Niet? Stemmen. 38 voor, 0 tegen. Het voorstel is aanvaard. De vergadering is geschorst tot 20.00 uur.

(Schorsing 18.55 uur – 20.00 uur)

8. Discussiestukken

De PLV VOORZITTER: Goedenavond allemaal. Dat de maaltijd u maar goed mag bekomen. Wij gaan verder met het inhoudelijke discussiedeel van de gemeenteraadsvergadering en we beginnen met het eerste agendapunt.

8.a: Bespreekpunten schimmelwoningen Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen (SP)

De PLV VOORZITTER: Mag ik de heer Dijk van de SP verzoeken?

De heer DIJK (SP): Voorzitter, twee weken geleden zaten onder anderen Doreen, Azza, Linda en Erica op de publieke tribune. Zij zagen hoe ze na maanden opboksen tegen de corporaties, steun kregen van meerdere politieke partijen. En voorzitter, ik kan u vertellen: het was voor hen best een drempel om de stap te nemen om naar de gemeenteraad te komen en die toe te spreken. Maar zoals men sterker wordt door strijd, zo groeit de moed bij onrecht. Nadien waren de huurders best tevreden over de steun van de meeste politieke partijen en van de wethouder. De wethouder gaf aan dat de gemeente met corporaties plannen gaat maken om problemen met schimmel, vocht en kou aan te pakken. Dit geeft hoop. Maar: "eerst zien, dan geloven", zei een van de huurders, achteraf terecht. Een week later nodigden de huurders uit Paddepoel Zuidoost Nijestee uit om zelf eens te komen kijken. Ze organiseerden een rondleiding door hun huizen, zodat de corporatie kon zien wat er moet gebeuren. Langs de tochtige kozijnen, via de schimmelslaapkamers naar de rottende vloerbalken. De huurders uit Vinkhuizen gingen vanmiddag bij Nijestee langs om een zwartboek met klachten te overhandigen. Nijestee nam dit zwartboek dankbaar in

ontvangst, omdat de klachten onvoldoende bekend waren bij Nijestee. Dit horen wij vaker terug van corporaties. Ik kom hier graag later op terug.

Deze tweede recente voorbeelden tonen de noodzaak van structurele oplossingen voor huurders in de wijken Paddepoel, Selwerd en Vinkhuizen aan. Maar ook in buurten zoals Beijum aan de Doornbosheerd en in De Wijert aan de Campenhuysenstraat, Reviusstraat en Spieghelstraat, is de nood voor onderhoud en renovatie hoog.

Voorzitter, de wethouder zei in de commissie dat er deze zomer een aanvalsplan tegen schimmelwoningen komt. De SP is tevreden met deze toezegging en volgens ons kan hier niet snel genoeg mee begonnen worden. De discussie over zeggenschap van huurders en de mate waarin huurders vertegenwoordigd worden, speelt al langer. Wat de SP betreft doen de huidige huurdersorganisaties hun uiterste best en wordt daar hard gewerkt. En met het opbouwen van een goede, sterke huurdersvereniging gaat veel tijd en energie gemoeid. Helaas krijgt de SP ook vele signalen van huurders die zich niet of onvoldoende vertegenwoordigd voelen en dat de huurdersorganisaties soms echt te dicht bij de corporaties zitten. Dat kan en moet anders en daarom komt de SP met een voorstel om de huurdersorganisatie onafhankelijker van de betreffende coöperatie te maken, door een stedelijke en onafhankelijke huurdersvereniging voor huurders en woningzoekenden op te zetten en die te ondersteunen met een fonds, waaruit huurdersorganisaties kunnen putten voor een onafhankelijk advies en ondersteuning.

De PLV VOORZITTER: De heer Schimmel.

De heer SCHIMMEL (D66): Dank u wel, voorzitter. Op zich begrijp ik het idee van de heer Dijk dat hij iets wil doen aan het onafhankelijker maken van die huurdersorganisaties en er ook voor wil zorgen dat zij in een betere positie staan om de belangen van de huurders te kunnen vertegenwoordigen richting de corporaties. Maar dan vind ik de vorm, dat u kiest voor een stedelijke extra huurdersorganisaties, bovenop de bestaande structuren toch een beetje raar. Het was volgens mij een PvdA'er die zei: "In gelul kun je niet wonen", een SP'er had het kunnen zeggen, en dan komt u nu met een voorstel om nog een extra structuur toe te voegen. Dat is toch niet helemaal wat ik van u verwacht. Kunt u dat uitleggen?

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik heb inderdaad zelf ook wel eens gezegd dat je in gelul niet kunt wonen. Maar het is wel zo dat als we met de huurders spreken die wij organiseren in verschillende wijken, de roep om een onafhankelijke stedelijke huurdersorganisaties bij die huurders heel groot is. Ik kom niet voor niets met dit voorstel. Ik zat gisteren nog in de Castor-, Pollux- en Morgensterflat in de huiskamer met huurders uit die flats en uit de Plejadenlaan en zij zeggen allemaal: "Er moet een onafhankelijke huurdersvereniging komen, stadsbreed, die dit soort concrete bezoeken aan huurders gaat brengen en in die wijken actief aan de slag gaat om mensen te organiseren."

De PLV VOORZITTER: De heer Schimmel.

De heer SCHIMMEL (D66): Als zij daar dan behoefte aan hebben, wat staat ze dan op dit moment in de weg om een dergelijke organisatie op te richten?

De heer DIJK (SP): Een klein beetje hulp en ondersteuning vanuit de gemeente en woningbouwcorporaties, bij wie ze niet op schoot gaan zitten. Of woningbouwcorporaties die gaan bepalen waar ze niet of wel over mogen spreken, want wat nu vooral het geval is, is dat daar goede, leuke mensen zitten, maar die zijn toch vooral heel veel bezig met begrotingen en jaarplannen van woningbouwcorporaties, in plaats van het controleren of zij hun werk goed uitvoeren.

En voorzitter, we kunnen meer doen om huurders mee te laten beslissen over hun woningen en het beleid van corporaties in de gemeente Groningen. Zo biedt de Woonwet de mogelijkheid voor een huurdersreferendum of een huurdersraadpleging. Volgens de SP moeten we hier gebruik van gaan maken, voorafgaand aan de prestatieafspraken voor 2019. We kunnen huurders bijvoorbeeld vragen over onderhoud, prijs, verduurzaming of de beschikbaarheid van sociale huurwoningen in Groningen. Daarbij betrekken we meer huurders, geven we meer invloed en het levert een schat aan informatie op voor de gemeente, huurdersverenigingen en de corporaties om mee aan de slag te gaan. In de commissie heb ik enkele partijen naar hun mening hierover gevraagd en ze reageerden hier redelijk positief op. Ik hoor ook heel graag wat de wethouder van dit idee vindt en of hij het een plan vindt dat verdere uitwerking behoeft, want dan zouden we daar graag mee aan de slag gaan.

In een stad waar een op de zeven gezinnen in armoede leeft en een op de vijf kinderen in armoede opgroeit, vormen hoge huren vaak een bedreiging in de bestaanszekerheid van Stadjsers. Tijdens de

wijkonderzoeken in de buurtbijeenkomsten die de SP organiseert, komen wij nog te vaak Stadgers tegen met lage inkomens die huren betalen die ver boven de aftoppingsgrenzen liggen. Oftewel huren die dermate hoog zijn dat zij over het hoogste deel van hun huur geen huurtoeslag meer ontvangen. De SP stelt voor om bij die huurders die lage inkomens hebben, de huren te koppelen aan de bestaande aftoppingsgrenzen. Dit verlicht niet alleen de armoede, het voorkomt ook dat huurders en gezinnen in hun bestaanszekerheid worden bedreigd.

Dan ga ik een beetje inkorten, want ik zie dat het vrij snel gaat, qua tijd. Voorzitter, de PvdA heeft aangegeven dat ze een huurderssteunpunt wilde gaan opzetten en daar met een initiatief toe komt. De SP steunt dat van harte. Tot die tijd kunnen huurders uit de hele stad terecht bij de SP hulp- en informatiedienst op maandag om 19.00 uur. Dan kunnen zij bezwaar indienen tegen de jaarlijkse huurverhoging en ze kunnen bezwaar indienen tegen achterstallig onderhoud. Op die manier kunnen wij huurders ook een plek bieden die deze klachten willen indienen. We zijn nu in negen à tien buurten actief met huurders. Heel veel meer lukt het onze partij even niet, dus ik hoop dat die huurders zich bij ons melden.

Tot slot; de politiek heeft de huursector veel te veel op afstand gezet. Aan onderhoud is de afgelopen jaren te weinig gedaan. De huren zijn veel te veel gestegen, terwijl de zeggenschap van huurders over hun woningen en de woningbouw is afgenomen. Nu het kabinet de energiebelasting voor huishoudens ook nog eens flink heeft verhoogd, en daar ook nog eens flink wordt bezuinigd op de huurtoeslag, worden huurders vijf keer gepakt. Het is tijd om hier iets tegenover te zetten, want een huis is meer dan een stapel stenen. Een huis is meer dan een object met marktwaarde op de begroting van een corporatie. Een huis heeft een leefwaarde, daar kom je thuis. Willen wij als gemeente de bestaanszekerheid voor een fatsoenlijk en betaalbaar dak boven het hoofd voor iedereen kunnen garanderen, laten we dan terugpakken wat van ons allemaal is, zodat wij hier samen met huurders een invloed op kunnen uitoefenen. Dank u wel.

Motie 11: Versterk onafhankelijke huurdersorganisaties (SP, Student en Stad, Stad en Ommeland, CDA, ChristenUnie)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende de Bespreekpunten schimmelwoningen Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen,

constaterende dat:

- de Woonwet ruimte biedt voor meer zeggenschap voor huurders, zowel over hun woningbouwcorporaties als de afspraken die huurdersorganisaties maken met gemeente en corporaties;

overwegende dat:

- de huurdersorganisaties versterkt en verbeterd kunnen worden;
- het goed adviseren en controleren van het functioneren van woningbouwcorporaties door huurders van grote waarde en noodzakelijk is;
- onafhankelijke ondersteuning en middelen de huurdersorganisaties hierbij kunnen helpen;

verzoekt het college:

- een plan te maken voor een stedelijke, onafhankelijke huurdersvereniging voor huurders en woningzoekenden uit de hele stad;
- binnen de middelen die beschikbaar zijn voor de prestatieafspraken de mogelijkheden te verkennen voor een fonds waaruit huurdersorganisaties kunnen putten voor onafhankelijk advies en ondersteuning;
- de raad hierover voor 1 september 2018 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 12: Maak huurprijzen passend bij inkomens (SP, Stad en Ommeland)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op 30 mei 2018 besprekende de Bespreekpunten schimmelwoningen Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen,

constaterende dat:

- huurders de afgelopen jaren de huren steeds verder hebben zien stijgen;
- steeds meer huurders te maken hebben met betalingsachterstanden en -problemen;
- corporaties in gesprek met gemeenteraadsleden aan hebben gegeven weer meer investeringsruimte te hebben;

overwegende dat:

- sociale huurwoningen veelal worden bewoond door mensen met lagere inkomens;
- veel minimegezinnen en -inkomens woonachtig zijn in een sociale huurwoning;
- veel huurders te maken hebben met een hoge huurquote (30% of hoger);
- huurders door betalingsachterstanden en -problemen niet in hun primaire levensbehoeften bedreigd mogen worden;

verzoekt het college:

- in de prestatieafspraken met de gemeente, huurders en corporaties op te nemen dat de huren in 2019 voor huurders met lagere inkomens worden gekoppeld aan de bestaande aftoppingsgrenzen¹;
- corporaties te verplichten de huren bij huurders met lagere inkomens te verlagen tot maximaal de bestaande aftoppingsgrenzen;

en gaat over tot de orde van de dag.

¹ Niet hoger dan € 597,30 (een- en tweepersoonshuishoudens) of € 640,14 (grotere huishoudens)

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Dijk. Wie mag ik dan het woord geven? Mevrouw Riemersma, Stad en Ommeland.

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): Dank u, voorzitter. Inderdaad: een goed dak boven je hoofd is wel een bestaansvoorwaarde om ook een goed, normaal leven te leiden. Helaas is dit in deze stad, die vaak sociaal wordt genoemd, niet voor iedereen weggelegd. We kennen de voorbeelden. De SP heeft een heel rijtje opgesomd in de raadscommissies over schimmelwoningen in Selwerd, wijzelf kennen voorbeelden in Hoogkerk in de Polmanstraat. Inmiddels is dat wel opgelost, maar die mensen hebben jarenlang in beroerde omstandigheden geleefd, terwijl ze wel de normale huur betaalden, huurverhoging moesten betalen, enzovoort. Dus dat is echt een wantoestand geweest die zijn weerga niet kent.

In deze stad zijn diverse projecten aan de gang, bijvoorbeeld in De Wijert. Dat werd ook al genoemd door de SP. Nu gaat het even over de houding van de verhuurders tegenover de huurders. Huurders worden heel slecht ingelicht over wat er aan de gang is. De ene keer krijgen ze een brief over: "Ja, we gaan renoveren", een week later wordt het: "Ja, misschien gaan we ook slopen." Weer een week later wordt het: "Verkoop is ook nog een optie." Dus dat zijn allemaal dingen waar mensen stapelgek van worden. Ze voelen zich niet meer prettig in hun eigen huis. Een eigen huis, dat toch een bestaansvoorwaarde is. Ik vind dat geen manier van doen van een sociale verhuurder. Daar moet echt een eind aan komen. Die communicatie is heel erg belangrijk en daar gaat ook een van de moties over waar wij onder staan.

Even kijken. Verder had ik nog iets over de scheefgroei tussen huur en koop. Er stond gisteren een stuk in de krant en dat was echt onthullend. Iedereen weet wel dat mensen die een huis kopen enorm bevoordeeld worden door het fiscale systeem, maar dat dit zo ver uiteenloopt als aangegeven werd. Eenzelfde situatie, een echtpaar met dezelfde inkomens, het een heeft een huurwoning, het ander heeft een koopwoning. Het verschil is 266 euro per maand in het voordeel van de koopwoningbezitters. Dat zijn toestanden waar gewoon een eind aan moet komen. Dat kan in deze stad niet bestaan. Dus we staan ook onder de motie die daarover gaat, dat de huur aangepast moet worden.

De PLV VOORZITTER: U hebt een interruptie van de heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja bedankt, voorzitter. Er moet een eind komen aan de situatie, maar wat stelt u dan precies voor?

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): Wij dienen de motie mede in van de SP over dat de huur aangepast moet worden aan de inkomens van mensen. Het water staat de mensen aan de lippen, die een te laag inkomen hebben ten opzichte van de huur, ondanks de huurtoeslag en al die dingen meer. Het is gewoon niet toereikend. De woonlasten stijgen. Dus dat stel ik voor.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): U wilt de huurkosten dus vergelijken met wat mensen maximaal kunnen betalen, maar u zegt: het moet eigenlijk gerelateerd worden aan wat mensen met een koopwoning betalen. Maar daar zit zo'n groot gat tussen, wat u misschien wel terecht zegt, maar dat is toch niet te realiseren voor woningbouwcorporaties? Dan hebben ze een enorm gat in hun begroting. Dan kunnen ze helemaal niks meer bouwen.

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): We kunnen als fractie moeilijk het fiscale systeem aanpassen. Helaas, want het is een doorn in onze ogen. Maar we kunnen wel plaatselijk wat doen om te proberen de huren te mitigeren, heet dat geloof ik, op een niveau dat het leefbaar wordt voor mensen, zodat veel mensen toch op een goede manier kunnen blijven wonen in een sociale huurwoning.

De PLV VOORZITTER: Dan hebt u nog een interruptie van de heer Schimmel.

De heer SCHIMMEL (D66): Nee, voorzitter, de heer Ubbens heeft een aantal heel correcte vragen gesteld.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Wie mag ik dan het woord geven? De heer Ubbens, CDA. Gaat uw gang.

De heer UBBENS (CDA): Bedankt, voorzitter. Ja, ik kan het heel kort houden. In de commissie heb ik ook al de SP-fractie gecompimenteerd voor al het werk dat ze hiervoor gedaan heeft. De wethouder heeft hier toen ook een goede woordvoering over gehouden en aangegeven dat hier echt werk van gemaakt zal worden. Dat is denk ik heel goed en we wachten ook, net als de SP-fractie, die aanpak af.

We hebben in de commissie ook aangegeven dat wij steun geven aan het idee om huurders toch beter te organiseren. Ik ben het niet helemaal eens met de suggestie die uit de vraag van D66 naar voren komt, dat mensen zichzelf wel goed kunnen organiseren. Het blijkt nu dat dit toch moeilijk is voor deze groep mensen. Die hebben toch enige professionele ondersteuning nodig en een huurdersorganisatie op stadsniveau kan daar zeker een bijdrage aan leveren. Daarom staan we op de motie van de SP.

Wat betreft de andere motie hebben wij wat vragen, omdat wij toch bang zijn dat de woningbouwcorporaties op het moment dat ze de huren fors moeten gaan verlagen voor bepaalde woningen, in de knel komen met hun begroting. Ik denk dat dit echt problematisch is, als je dat zou gaan uitvoeren.

De PLV VOORZITTER: U hebt nog een vraag van de heer Schimmel.

De heer SCHIMMEL (D66): Ja, over het eerste punt dat de heer Ubbens maakt. Kijk, ik ben het er ook mee eens dat het van belang is om huurdersorganisaties goed te ondersteunen, omdat een corporatie van nature iets meer juridisch onderlegd is en wat makkelijker haar belangen kan verdedigen. Bent u het met mij eens dat dit op tal van manieren kan en dat het niet per se met nog een extra overkoepelende stedelijke huurdersorganisatie zou moeten? Sterker nog, is dat misschien niet een beetje inefficiënte manier, als je ook gewoon direct de bestaande organisaties beter zou kunnen ondersteunen?

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Dat zou je kunnen doen, maar ik ben bang dat er toch enige vorm van versnippering optreedt, plus dat de ondersteuning van de bestaande huurdersorganisaties via de corporaties zelf gaat, wat toch niet altijd een onafhankelijke positie van die huurdersorganisaties garandeert. Ik denk dat je dan beter naar stedelijke huurdersorganisaties toe kunt.

De PLV VOORZITTER: De dank u wel, mijnheer Ubbens. Wie mag ik dan het woord geven? De heer Van der Laan, Partij van de Arbeid.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook namens de PvdA-fractie wil ik de SP-fractie complimenteren voor het gedane onderhoud. Daarnaast ook complimenten aan het college dat het dit zo voortvarend oppakt. Wij zijn voor goed wonen voor iedereen en daar hoort ook een goed onderhouden woning bij, dus we vinden het fijn dat het college nu actie onderneemt. Waarbij we wel willen zeggen dat die woningen natuurlijk primair van de corporaties zijn, dus we moeten ervoor waken dat de corporaties niet te passief worden en denken: nou, we laten het de gemeente wel oplossen. Want zo werkt het natuurlijk niet.

Dan ten tweede over de zeggenschap: wij zijn ook voor het versterken van zeggenschap, maar voelen tegelijkertijd ook wel iets voor hetgeen de D66-fractie heeft aangebracht, namelijk dat we er niet zo veel voor voelen om een stedelijke structuur op te tuigen. Daarnaast is het zo dat volgens mij de huurdersorganisaties zelf heel tevreden zijn over hun positie. We zien daarom op dit moment nog geen

aanleiding om hier zonder meer aan te morrelen. Waar het volgens ons aan schort is dat er heel veel huurders zijn die geschillen hebben met een verhuurder, met de corporatie, en daar concrete ondersteuning bij nodig hebben. Dat is ook precies wat wij willen oplossen met het initiatiefvoorstel dat we gaan schrijven. Volgens mij ligt daar nu bij ons de prioriteit. We zien daarom geen aanleiding om nu direct de huurdersorganisaties op de schop te nemen.

De PLV VOORZITTER: U hebt een interruptie van de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, voorzitter, misschien moet ik even een misverstand uit de wereld helpen. Wat mij betreft hoeven we niet de bestaande huurdersorganisaties per direct op te heffen, maar wat ons is opgevallen, is dat die onderzoeken van ons en de problemen die we daarbij signaleren, geenszins bekend zijn bij de woningbouwcorporaties en ook niet bij de huurdersorganisaties. Het leek onze partij nou een goed idee als we een stedelijke huurdersorganisatie opzetten die dit soort dingen ook gaat aanpakken. Dus als er meldingen over binnenkomen, dat die daarop afgaat en niet enkel en alleen bezig is met het in gesprek zijn met de woningbouwcorporaties over wat er dit jaar in de jaarbegroting en in de jaarplannen moet komen.

De PLV VOORZITTER: De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, mijnheer Dijk. Tegelijk constateer ik dat het nog steeds noodzakelijk is om ook op beleidsniveau te blijven doorpraten. U zegt: "Er zijn signalen die niet worden opgepakt." Dat is natuurlijk kwalijk, maar dat wil niet zeggen dat het dan maar het beste is om gelijk de hele structuur om te gooien en een nieuw stedelijk overkoepelend platform op te tuigen. Verder verwijs ik ook naar hetgeen ik net gezegd heb. Volgens mij is het meest urgente probleem geschillenbeslechting en wat ons betreft kijken we daarna verder.

Tot slot de laatste motie over de huren. We zijn voor betaalbaar wonen, maar we hebben zo'n vermoeden dat er misschien wat praktische haken en ogen aan deze motie zitten. Dus daarover wachten we graag even de beantwoording van het college af.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): Voorzitter, de PvdA moet het zich wel aantrekken dat er enorme onvrede is onder huurders, dat ze juist geen contact krijgen met hun eigen verhuurder, maar ook niet met de huurdersorganisaties. Dat is ook onze eigen ervaring. Die communiceren dus ook niet. Ik wil ze niet allemaal over één kam scheren, maar ze schurken wel erg aan tegen hun woningbouwcorporatie en hebben nauwelijks contact met de huurders. Dat moet toch juist de PvdA zich aantrekken en die moet proberen daar met ons een verandering in aan te brengen.

De PLV VOORZITTER: De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dank u wel, mevrouw Riemersma. Dat is ook precies waarom wij hard bezig zijn met een initiatiefvoorstel om oplossingen te bieden, daar waar huurders in de knel komen met hun woningbouwcorporatie of met een andere verhuurder. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Banach, Student en Stad.

De heer BANACH (Student en Stad): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan het kort houden. Ik ga niet mijn woordvoering van de commissie overdoen. Nog wel een keer een woord van dank richting de SP voor het gedane werk. De klachten die er nu zijn, zijn onvoldoende bekend bij de corporaties en er is een wens van de bewoners om toch iets van een huurdersvereniging op te tuigen die meer slagkracht heeft. En als dat inderdaad in een stedelijke variant zit, dan is dat wat ons betreft ook reden om dat plan te gaan maken.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Schimmel, D66.

De heer SCHIMMEL (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Laat ik ook beginnen met opnieuw het compliment maken richting de SP, want met het oorspronkelijke onderwerp had de SP hier natuurlijk gewoon een heel terecht punt. Als het gaat om achterstallig onderhoud, vocht, tocht en schimmel in sociale huurwoningen, dan is dat onacceptabel. Dan is het een taak van de corporaties om dat op te

lossen. Dat is een mening die de hele raad volgens mij deelt. En het is ook zo, dat is ook een punt dat ik nog wil benadrukken, dat ik er nog steeds van uitga dat ook de corporaties en de mensen die daar werken het niet prettig vinden dat een deel van hun huurders soms te lang in dat soort omstandigheden zit. Ik denk dat het wel belangrijk is om ons te realiseren dat de corporaties hier ook gewoon met de instelling in zitten om de buurtproblemen zo snel mogelijk op te lossen en dat hebben we ook gehoord, als we hebben geluisterd naar de insprekers die twee weken geleden op de tribune zaten. Sommigen vertellen hun verhaal, ze komen langs en die vochtplek wordt aangepakt. Maar ja, drie weken later zit die vochtplek er weer. Dat zijn dingen waar je tegenaan loopt. Daar kun je ook niet volledig de corporatie de schuld van geven. Maar toch terecht dat de SP die klachten heeft gebundeld en verzameld en dat duidelijk heeft gemaakt aan de corporaties en aan het college. Ik denk dat het ook terecht is dat de wethouder heeft aangekondigd dat er een plan van aanpak komt om deze problemen gewoon zo snel mogelijk op te lossen, wel met in het achterhoofd dat corporaties natuurlijk altijd keuzes moeten maken in hun middelen. Ik denk dat ze daar ook prima toe in staat zijn.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, ligt daar niet de crux in deze discussie? Als de woningbouwcorporaties middelen tekortkomen, waarom zijn wij er dan niet als gemeente om die corporatie die middelen te verstrekken die ze dan nodig hebben om die woningen aan te pakken?

De heer SCHIMMEL (D66): Dan ben ik heel benieuwd wanneer de heer Ubbens met een voorstel komt om daar extra geld bij te stoppen, omdat wij een budgetafweging hebben. Je kan het geld maar één keer uitgeven. Daar worden afwegingen in gemaakt op het moment dat wij de begroting hier met zijn allen vaststellen en als u daar een andere afweging in wilt maken, dan zie ik uw amendementen bij de begroting graag tegemoet.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Het zou zomaar kunnen dat we dat gaan doen, als dat nodig is. Maar dan stel ik wel vast dat wij inderdaad liever geld uitgeven aan gele steentjes in de binnenstad dan dat we schimmelwoningen aanpakken.

De heer SCHIMMEL (D66): Nou ja, laat ik hier niet de discussie over de gele steentjes gaan doen. Daar komen we vast nog wel een keer met zijn allen op. Laat ik zeggen dat de binnenstad leuk en leefbaar houden voor iedereen ook iets is wat waarde heeft. En ja, daar moet je soms afwegingen in maken. Ik denk dat je van dat geld trouwens ook niet heel veel woningen significant kunt verbeteren. Ik ga verder. De moties van de SP: ik heb daar in een aantal interrupties al een paar dingen over gezegd. Ik begrijp volledig de wens om de positie van huurdersorganisaties te versterken, maar wij zien er op dit moment niet zoveel in om daar nog weer een extra stedelijke structuur voor op te tuigen. Volgens mij heeft de wethouder dat in de commissie ook al wel aangegeven, dat hij bereid is om daarnaar te blijven kijken en in gesprek te blijven met de corporaties over hoe we die positie van huurdersorganisaties steeds verder kunnen versterken. Ook wij zullen daar in de prestatieafspraken dit jaar, maar ook de komende jaren aandacht voor blijven vragen.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, voorzitter, ik ben er wel van overtuigd dat dit noodzakelijk is en dat komt door gesprekken die wij met de huurders hebben gevoerd. Dat zei ik net al in mijn woordvoering. Dus ik ga u eigenlijk vragen: wat hebt u nodig om daar ook van overtuigd te raken?

De PLV VOORZITTER: De heer Schimmel.

De heer SCHIMMEL (D66): Als een groep huurders naar ons toekomt als gemeenteraad en zegt: wij willen dit graag, wij gaan dit met zijn allen opzetten, van onderaf. Dan ben ik best bereid om te kijken of dit een meerwaarde kan zijn, als het van onderop komt. In tegenstelling tot de heer Ubbens ben ik niet zo bang voor vormen van versnippering of versplintering. Ik denk dat we nu een aantal huurdersorganisaties hebben en als die een extra samenwerkingsstructuur willen oprichten, als ze individueel bepalen dat ze het op een bepaalde manier gaan aanpakken, waarbij er verschillende keuzes kunnen worden gemaakt,

denk ik dat die taak daar ligt. Ik denk dat het heel belangrijk is voor het slagen en het succes van huurdersorganisaties, dat die beweging van onderop komt, dat het iets is wat wordt gedragen door de huurders van een corporatie. Ik denk dat dit een noodzakelijke voorwaarde is om dit soort dingen succesvol te maken.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): En om hoeveel huurders moet het dan ongeveer gaan? Want dan gaan we dat gewoon regelen.

De heer SCHIMMEL (D66): Al is het maar een huurder, als die in gesprek wil, dan sta ik er altijd voor open. En ja, hoe groot die groep is, hoe groter de kans dat ik zeg: hier is zoveel draagvlak voor, dat zullen we dan maar doen.

De heer DIJK (SP): Ik dacht, noem eens een getal.

De heer SCHIMMEL (D66): Nee, mijnheer Dijk, u weet zelf ook wel dat ik geen getal noem. Ja, ik wil wel een getal noemen, maar nee, dat gaan we niet doen.

De PLV VOORZITTER: We gaan dit debatje afsluiten. We gaan naar mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel, voorzitter. Goed dat de SP het geadresseerd heeft in de raad en daar een duidelijk punt van gemaakt heeft, met ook een duidelijke beantwoording vanuit het college. In die zin bleven er nog wat punten over. Juist het punt dat de SP dit heeft moeten agenderen op deze wijze, bracht ons erop om steun te geven om die onafhankelijke huurdersorganisatie te gaan versterken met de motie zoals ze voorligt op nummer 11. Juist dat de SP het op deze manier heeft moeten doen, maakt blijkbaar dat er ergens iets niet helemaal goed verloopt in het contact tussen corporatie en bewoners. Daarom leek het ons een heel goed idee om dat op deze wijze vorm te gaan geven en daar een plan voor te gaan maken. Voor het overige heb ik geen aanvullende punten.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Brouwer, GroenLinks.

Mevrouw BROUWER (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dank ook nogmaals aan de SP voor het indienen van de brief, maar ook vooral voor het organiseren van bijeenkomsten met de bewoners. GroenLinks ziet natuurlijk ook de problemen rondom de schimmelwoningen en zoals al aangegeven in de commissie, lijkt er meer aan de hand te zijn dan alleen maar ventilatieproblemen. Het college heeft in de commissievergadering aangegeven, mede op verzoek van GroenLinks, de woningcorporaties uit te gaan nodigen om uitleg te geven wat er nu echt aan de hand is en hoe ze dit gaan aanpakken, zodat de bewoners weer gezond en veilig kunnen wonen. Wat mijn fractie betreft kan daar ook direct in meegenomen worden hoe het nu toch kan dat zij niet bekend zijn met de problemen. Waar stopt dat dan met de informatie en dergelijke? Tot zover.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. U hebt nog een interruptie van de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, ik zou GroenLinks willen vragen om op de motie in te gaan over die onafhankelijke huurdersorganisaties en het stedelijke niveau daarvan.

De PLV VOORZITTER: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw BROUWER (GroenLinks): Ja, dat is wat ik bedoel. Daar moeten we denk ik ook bij de woningcorporaties zijn. De SP gaf net heel duidelijk aan dat de problemen niet bekend zijn bij de corporaties en dan ben ik wel heel benieuwd om van de corporaties zelf te horen: hoe kan dat dan? De mensen komen met klachten. Waar blijven die klachten dan, als ze daar niet mee bekend zijn?

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Brouwer. Dan de heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel. Ook ik zal mijn woordvoering van de commissie niet herhalen. Iedereen heeft recht op een goed, gezond en betaalbaar huis en daarom zullen wij de moties van de SP steunen. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. De VVD nog. De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Ja, wij sluiten ons aan bij de woordvoering van D66. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dan gaan we nu naar het college. Wethouder Van der Schaaf, gaat uw gang.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, dank u wel, voorzitter. Net als velen van u al hebben gedaan – maar ik denk dat het goed is om het ook even vanuit de zijde van het college te doen en dat heb ik tijdens de commissie ook al gedaan – complimenteer ik de SP voor het agenderen van dit vraagstuk. Overigens niet alleen in die commissievergadering en nu; de SP heeft daar meerdere malen ook namens huurders aandacht gevraagd en dat heeft er zeker bij geholpen dat, ook al voor dit debat, zowel bij corporaties als zeker ook bij de gemeente dit thema op de agenda staat. Ik vond het ook wel mooi om te zien hoe een aantal mensen uit de wijken die het betreft, het woord deed in de commissievergadering op een heel goede manier. Natuurlijk was het ernstig, de problematiek en hoe die naar voren werd gebracht, maar ik vond het ook uit democratisch oogpunt een heel mooie bijeenkomst. Maar een die wel de urgentie aangeeft van wat er aan de hand is.

Wat ik al aangaf: het is niet zo dat wij pas in relatie gemeente-corporaties-huurdersorganisaties dit thema van schimmelwoningen, tocht, ventilatie, et cetera aan het bespreken zijn. Wij zijn daarvoor al gestart. Dat heb ik ook twee weken geleden in de commissie aangegeven, dat wij nu met gezwinde spoed en door dit debat met extra urgentie werken aan een soort antischimmel-aanpakplan, hoe je het maar wilt noemen, met een aantal facetten, samen met de corporaties, om dit probleem nu echt aan te pakken. Daarbij realiseren wij ons wel heel goed dat het natuurlijk niet van de ene op de andere dag is verdwenen. Het is ook niet van de ene op de andere dag ontstaan. Maar het heeft wel een aantal oorzaken, die natuurlijk te maken hebben met waar wij het toen ook al uitgebreid over gehad hebben, door de verminderde financiële slagkracht van corporaties die de afgelopen jaren is ontstaan. Weliswaar gaat het nu weer wat beter, er is wat meer geld, maar er dreigen weer nieuwe donkere wolken over hun financiële positie. Maar toch is er relatief weinig aan nieuwbouw gedaan, maar ook weinig aan onderhoud. Plus het feit dat we hier te maken hebben in de stad met een vrij grote groep woningen van een zekere leeftijd. Dat betekent dat dit probleem van schimmel echt een vrij grote omvang heeft gekregen en het heeft inderdaad, dat ben ik met iedereen eens die dat zegt, te lang geduurd voordat dit echt op de agenda kwam van de corporaties en ook hier op de politieke agenda. Natuurlijk praten we, en dat moet ook, veel over verduurzaming en uitbreiding van de sociale huurvoorraad, over de ongedeelde stad. Maar het gaat ook gewoon over de vele woningen die we hier in de stad hebben, waar mensen goed in moeten kunnen wonen.

Het debat hier gaat over twee punten: de aanpak van schimmelproblematiek; daarover heb ik in de commissie al veel gezegd. Een plan waarmee wij werken aan een meer eenduidige communicatie. Een eenduidige aanpak en ook een meerjarige planning van welke complexen we waar gaan aanpakken. En als het gaat om de financiële mogelijkheden, dat kwam ook even ter sprake, ben ik er zelf niet zo voorstander van, en ik denk mijn rechterbuurman al helemaal niet, dat wij nu als gemeente daar zelf iets financieel in gaan bijdragen. Ik vind echt dat dit de primaire taak van corporaties is. En om de financiële slagkracht van corporaties te verbeteren, moeten we toch echt, en dat doen we natuurlijk al jaren, naar de rijksoverheid kijken. Dit kabinet, maar ook het vorige kabinet heeft hierin acties gedaan die de mogelijkheden voor corporaties om te investeren, niet hebben verbeterd.

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, voorzitter, dat zeggen is één. Ik ben het met u eens dat de financiële slagkracht van woningbouwcorporaties is afgenomen en dat dit heeft geleid tot achterstallig onderhoud. En juist daarom pleit de SP nu ook voor een grotere, sterkere, stedelijke huurdersvereniging, die naast een tegenmacht voor woningbouwcorporaties, die misschien niet altijd even efficiënt werken en misschien niet altijd even goed de klachten van huurders binnenkrijgen, ook dat rijksbeleid kan aankaarten en van de problemen in de sociale huursector echt een groter punt kan maken dan dat dit nu gebeurt. Die schimmelwoning staat eigenlijk symbool voor het afbreken van de socialewoningbouwsector en ik verwacht eigenlijk van een wethouder Volkshuisvesting in een stad als Groningen dat hij zegt: ja, we

moeten inderdaad die huurdersverenigingen sterker gaan maken en naast een tegenkracht ook een ander geluid vanuit de stad laten horen.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, dat was de essentie van uw betoog net, dus ik kom echt op dat thema zeggenschap nog uitgebreid terug. En dan reageer ik ook op uw interruptie.

Dus even het punt van de schimmelaanpak afsluitend: wij zullen zo snel mogelijk, liefst nog voor de zomer, met een aanpak komen waarin we aan zullen geven samen met de corporaties, hoe we een marsroute kunnen hebben om langzaam maar zeker, of liefst snel maar zeker, dit probleem aan te pakken. Met name de wijze waarop corporaties met individuele huurders communiceren, om daar eenduidig in te zijn en die te verbeteren.

Dan het andere thema: zeggenschap. En dan begin ik ook gelijk even over de motie. Ook dat is een thema dat al langer speelt. Iedereen zegt dat in de zeggenschap van huurders ten opzichte van woningbouwcorporaties en de gemeente, een aantal dingen de afgelopen jaren goed is gegaan en steeds beter. Als je ziet hoe huurdersorganisaties zijn betrokken bij het maken van onze prestatieafspraken, denk ik dat we langzaam maar zeker een werkwijze hebben ontwikkeld waar we heel tevreden mee kunnen zijn. Maar wat we ook wel eerder met elkaar hebben geconstateerd, en daar heeft de heer Dijk helemaal gelijk in, is dat er toch wel een grote afstand zit tussen het meepraten over beleid en over programma's en gewoon directe problematiek die in complexen en huizen zichtbaar is. En dat het inderdaad veel te lang duurt voordat dit soort problemen echt op de tafel van een corporatiedirecteur terechtkomen. Naar het idee van het college heeft dat eigenlijk twee oorzaken. Aan de ene kant heeft het inderdaad te maken met de huurdersorganisaties, hoewel ik vind dat er door sommigen van u iets te negatief over de huidige huurdersorganisaties werd gesproken. Maar inderdaad, die huurdersorganisaties, en het is al jaren het geval, hebben niet meer die voelsprietten tot in de huizen, zoals dat pakweg dertig jaar geleden, in de jaren zeventig en tachtig was. Ik vraag mij altijd af of je dat zomaar terugkrijgt. De tweede reden is, en die heeft vooral met de corporaties zelf te maken, maar ook met de bezuinigingen die ze de afgelopen jaren hebben moeten doen, is dat zij met name in hun eigen apparaat de hoeveelheid mensen die echt in die wijken rondlopen, die echt dagelijks geconfronteerd worden met thema's die in de buurten en wijken spelen, ook flink hebben moeten afschalen en ook op die manier vanuit hun eigen organisatie die geluiden minder naar hen toekomen. En dat is een probleem. Dat probleem uit zich inderdaad bijvoorbeeld in het feit dat die schimmelwoningen niet op het vloerkleed komen, maar het is ook een probleem omdat het eigenlijk niet past in de geest van de Woningwet. In de Woningwet willen we graag dat huurders een stevigere positie innemen naast gemeente en corporaties in het maken van prestatieafspraken en het behartigen van belangen, in dit geval in de stad Groningen. Ik ben het met iedereen eens, ik ben het dus ook eens met alle constatering en overwegingen die in de motie staan, dan heb ik het over motie 11, dat we daarin verbeteringen moeten doen. Daar zijn we al over in gesprek met corporaties en ik merk ook dat bestaande huurdersorganisaties nou zelf een slag aan het maken zijn. Het idee dat ze vooral tegen de corporaties aan schurken en hen vooral napraten, mocht dat ooit het geval zijn geweest, dan is dat de afgelopen tijd flink veranderd. Dat merk ik gewoon in de gesprekken die ik met ze heb. Is dat dan voldoende? Ik denk het niet. Ik denk dat iedereen die zegt: "dat zou eigenlijk meer georganiseerd moeten worden dan nu", gelijk heeft. En er zijn verschillende suggesties gekomen. In deze motie staat iets over een stedelijke huurdersorganisatie. Daar ga ik zo even op in. De PvdA heeft een initiatief aangekondigd om eerder een huurderssteunpunt te maken, een beetje zoals we vroeger het Steunpunt Huren hadden. Dat is ook een beetje mijn probleem met deze motie, hoewel de geest van deze motie mij helemaal aanstaat en ook het probleem dat ze agendeert en waar we het mee eens zijn en waar we mee aan de slag zijn met de corporaties, dat hier een oplossing wordt voorgesteld waarvan ik me ernstig afvraag of dat nou de oplossing is voor de problemen die we constateren. We hebben bijvoorbeeld twee jaar geleden ook aan de huurdersorganisaties zelf gevraagd: hebben jullie behoefte aan zo'n stedelijke huurdersorganisatie? Toen hebben ze met uitzondering van huurdersorganisatie Lefier allemaal gezegd: nee, dan krijgen we weer een praatclub, een koepel boven ons of apart van ons. Dat is in wezen meer van hetzelfde. Daar is niets voor in de plaats gekomen of naast gekomen, dus iedereen die zegt: "nee, dat heeft niet gewerkt", heeft gelijk. Maar naar mijn idee zou er veel meer behoefte zijn aan wat je een steunpunt zou kunnen noemen, of een meer professionele club die individuele huurders en huurdersorganisaties zou kunnen ondersteunen in hun werk. En niet nog een organisatie die daarboven komt. Bovendien zou dat ook een beetje een miskennis zijn van – de naam is hier nog niet gevallen – de Woonbond die feitelijk landelijk zo'n functie al heeft en er wel degelijk in slaagt, zeg ik ook tot de heer Dijk, om de zaken voor huurders behoorlijk goed te behartigen. Dus mijn advies over de motie zou zijn ...

De PLV VOORZITTER: De heer Dijk wil eerst reageren.

De heer DIJK (SP): Ja, toch heel even over dat stedelijke. Ik weet dat de huidige huurdersverenigingen bij woningbouwcorporaties, op Lefier na inderdaad, dit plan niet per se zien zitten. Maar ik merk dat heel veel huurders dit plan wel zien zitten. Huurders die de laatste tijd niet terechtkonden bij de huurdersverenigingen en nogmaals, veel lof voor die mensen die dat werk doen, maar die klachten bereiken de corporaties niet, de huurdersorganisaties heel vaak niet en dan krijgen wij huurders die bij ons aankloppen en zeggen: “Wij willen eigenlijk heel graag een stedelijke huurdersorganisatie waar wij terechtkunnen om dit soort problemen met ons op te lossen.”

Wethouder VAN DER SCHAAF: Volgens mij heb ik net ook gezegd dat het goed zou zijn ter ondersteuning van zowel individuele huurders als huurdersorganisaties zelf, als we er wat naast organiseren. Daar spreken we op dit moment ook over met de coöperaties. Maar of dat een stedelijke huurdersorganisatie zou moeten zijn, dat is mij op dit moment echt een brug te ver. Zonder dat ik daarmee de geest van deze motie onderuit zou willen halen. Plus het feit dat ook de huurdersorganisaties – want er zijn net ook een paar dingen over gezegd – in principe onafhankelijk zijn van de corporaties. Die hebben ook zelf budgetten om onafhankelijk onderzoek te doen. Dus het is niet zo dat de structuur op dit moment het probleem is. Dus om binnen diezelfde structuur dan op stedelijk niveau nogmaals hetzelfde te doen, zou naar mijn idee het probleem niet oplossen.

De PLV VOORZITTER: U hoeft niet te zuchten, mevrouw Riemersma. Ik heb uw hand gezien, maar ik laat de wethouder even zijn zin afmaken. Mevrouw Riemersma, gaat uw gang.

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): Ja, dank u wel. Op papier is het allemaal hartstikke goed geregeld. Je hebt de Overlegwet en al die dingen meer, dat is fantastisch. Maar in de praktijk werken die huurdersorganisaties eigenlijk als een soort buffer tussen de huurders en de verhuurders, waardoor informatie en communicatie helemaal niet doorkomen. Zo werkt het nu.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Voorzitter, ik ben het echt niet met mevrouw Riemersma eens.

Mevrouw RIEMERSMA (Stad en Ommeland): Ervaring!

Wethouder VAN DER SCHAAF: Ja, maar ik heb ook ervaring en ik heb ook gesprekken met huurdersorganisaties. Misschien is dat een beeld van een paar jaar geleden, maar ik kan u verzekeren dat de positie die de meeste huurdersorganisaties in gesprekken, ook met de gemeente, innemen is dat zij niet functioneren als een soort doekje voor het bloeden of verdedigers van de woningbouwcorporaties, maar dat ze de kritische rol die ze moeten spelen met verve oppakken. Maar ik ben het ook met u eens dat het niet voldoende is. Maar het enige wat u voorstelt is om binnen diezelfde structuur – u zegt het zelf, op papier klopt het allemaal – die buffer, als het een buffer zou zijn, alleen nog maar te versterken. Ik ben het eens met het probleem: we moeten eraan werken en we moeten ook breder dat debat met verschillende opties met elkaar voeren. Ik denk dat we het zeker moeten voorbereiden, dus die toezegging kan ik zeker doen. Dan kunt u altijd nog de keuze maken wat dan de beste oplossing is. Maar om nu al een oplossing te kiezen gaat het college net iets te ver. Dus het advies van het college over deze motie is, ondanks de goede probleemstellingen: ontraden.

Dan motie 12. Die gaat over de huurprijzen. Laat ik zeggen dat individuele problemen van mensen die nog in een woning zitten boven de aftoppingsgrens en daardoor in financiële problemen komen, natuurlijk ook in Groningen bestaan. Het is wel zo dat mede door het beleid van de nieuwe Woningwet bij nieuwe verhuur al sowieso via het passend toewijzen er een woning wordt toegewezen die past bij het inkomen. Dus bij alle nieuwe gevallen wordt hier al in voorzien. Ook in Groningen, daar zijn we landelijk bijna koploper in, waar maar liefst 92% van onze sociale huurwoningen al onder die aftoppingsgrens zit. Dus ook hier het idee dat het een overbodige motie is, in de zin dat eigenlijk het beleid van de corporaties er al helemaal op gericht is om dit zoveel mogelijk te harmoniseren. En wanneer er in individuele gevallen sprake is – en dat is zo, hoor, dat ontken ik helemaal niet – van een situatie waarin iemand veel te veel verdient voor het huis dat hij bewoont, dan moeten we denk ik ook kijken naar maatwerk tussen corporatie en huurder en dat niet met een generieke prestatieafspraken hier regelen. Dus we ontraden de motie.

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Dijk, u hebt nog een opmerking?

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik had in mijn woordvoering ook nog gevraagd naar wat de wethouder vond van een eventueel huurdersreferendum over onderhoud, prijs, beschikbaarheid en verduurzaming.

Wethouder VAN DER SCHAAF: Het college heeft zich nog niet zo in dit fenomeen verdiept. Maar laten we het volgende doen: deze week nog, hebben wij weer een brief aan u gestuurd, die hebben we net vastgesteld als college, die hebt u denk ik nog niet ontvangen, waarin we het proces van de prestatieafspraken 2019 schetsen, met alle stappen die daarbij horen. Wij hebben ook al een bijeenkomst gehad. Ik kan me voorstellen dat we bij het bespreken van die brief ook eens gaan kijken wat de voors en tegens van dit idee zouden zijn.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, wethouder Van der Schaaf. Dan gaan we over tot stemming op de moties. We beginnen bij motie 11, dat is de motie 'Versterk onafhankelijke huurdersorganisaties'.

De heer SCHIMMEL (D66): Een stemverklaring?

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Schimmel, gaat uw gang.

De heer SCHIMMEL (D66): Ja, over de tweede motie, daar had ik niks meer over gezegd. Ik kan de redenering van de wethouder op dit punt volledig volgen. Eigenlijk verzoekt dit gewoon om bovenop het stelsel van sociale huur dat we al hebben, die huren ook nog eens inkomensafhankelijk te maken. Wij zullen tegen deze motie stemmen.

De PLV VOORZITTER: Anderen nog een stemverklaring? De heer Van der Laan.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Ik sluit me graag aan bij de stemverklaring van de heer Schimmel.

De PLV VOORZITTER: Anderen nog stemverklaringen? De heer Blom.

De heer BLOM (VVD): Ik sluit me ook aan bij de stemverklaring van de heer Schimmel.

De PLV VOORZITTER: Nou, dan kunnen we overgaan tot stemming, denk ik. Mevrouw Van Gijlswijk wil GroenLinks nog even horen, geloof ik. Maar we gaan over tot stemming op motie 11.

16 voor, 22 tegen. Dat betekent dat de motie is verworpen.

Dan motie 12. De motie 'Maak huurprijzen passend bij inkomens'. 9 stemmen voor, 29 stemmen tegen. Dat betekent dat deze motie is verworpen.

Er lag verder geen raadsvoorstel hier aan ten grondslag, dus we gaan gewoon over naar het volgende agendaonderwerp.

8.b: Parkeervisie 2018-2025 (raadsvoorstel 25 april 2018)

De PLV VOORZITTER: Fijn dat wethouder De Rook inmiddels ook is gearriveerd. Dit gaat namelijk over de parkeervisie 2018-2025. Wie van de raad mag ik daar als eerste het woord over geven? De heer Sijbolts, Stad en Ommeland.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Meer ruimte creëren voor leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en voor andere functies van de straat: groen- en speelruimte, ontmoetings- en leefruimte, hoeft wat mijn fractie betreft niet meteen een probleem te zijn.

Dit is een beetje een raar begin, besef ik nu. Maar dat is eigenlijk wat het college voorstelt met deze parkeervisie. Wat onze fractie betreft, hoeft dat niet meteen een probleem te zijn. Zelfs in de compacte stad is daar een groeiende behoefte aan.

Voor onze fractie staan de gezamenlijke belangen en wensen van onze inwoners altijd voorop. Dat betekent enerzijds dat parkeerplaatsen niet zomaar zonder meer kunnen verdwijnen en dat betekent anderzijds dat je de openbare ruimte niet altijd kan of moet claimen voor het parkeren van je auto. Dat zijn twee zaken die elkaar bijten. Twee zaken die de keuze vanaf deze plek, het stadhuis, bemoeilijken. Wijzigingen in het beleid moeten wat betreft Stad en Ommeland van onderop komen, vanuit de straten, vanuit de buurten. En straks natuurlijk ook vanuit de nieuwe dorpen.

Het college legt een aantal accenten voor, waarbij het proactief met de buurt aan de slag wil gaan om te kijken naar manieren waarop we met parkeren kunnen omgaan. Dat betekent wat mijn fractie betreft dat

we nu de visie vaststellen, op basis van deze visie gesprekken worden gestart, in elk geval waar nodig, met buurten en wijken en dat wijkgericht wordt gekeken naar de wensen van de wijken, buurten, straten en ondernemers en dat op basis van die uitkomsten een raadsvoorstel richting de raad gaat met daarin een breedgedragen maatwerkoplossing. Graag hoor ik onze interpretatie van deze parkeervisie bevestigd of ontkend door het college.

Het besluit om de parkeergarage Haddingestraat langer open te houden en niet als buurtgarage te bestemmen, verhoogt wat mijn fractie betreft de druk, met name voor bewonersparkeren in en rondom de binnenstad. Dit bijt dan weer de wens om juist in die binnenstad openbare ruimte te creëren voor de binnenstad en daar ook meer groen aan toe te voegen. Wat de fractie van Stad en Ommeland betreft, gaat het college om de druk die met name in dit gebied zit te verlichten, kijken naar een oplossing. Wij hadden natuurlijk zelf als fractie ook wat oplossingen bedacht. Wij zien die bijvoorbeeld in uitsluitend bewonersparkeren. Dat kan enerzijds de mogelijkheden ...

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Sijbolts, kunt u tot een afronding komen? Uw fractie raakte een beetje in tijdnood.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Oh jee! Dat is lang geleden. Dat hebben we natuurlijk in de commissie ook al besproken. Er is een probleem met handhaving, dus ik zou het college willen vragen om toch op een creatieve manier te bekijken om dat in te voeren. Graag een reactie van de wethouder daarop.

Ik heb nog een motie 'Buurtstallingen voor bewonersparkeren' en ik heb nog een motie 'Laad- en losplekken voor ondernemers in en rondom de binnenstad'. Die had ik graag wat breder ingeleid, maar dat kon helaas niet meer.

De PLV VOORZITTER: U hebt nog een vraag?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen?

De PLV VOORZITTER: Als hij heel kort is, mijnheer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Wij hebben natuurlijk die motie over laden en lossen al gezien. Past die niet beter bij de discussie over stadsdistributie? Is dit niet minder parkeren, maar meer stadsdistributie?

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja, dat heb ik ook in de motie gezet eigenlijk, maar ik wilde er wat extra aandacht voor, omdat ik toch wat ondernemers heb gehoord daarover die toch nog zorgen hebben. Dus u zou het kunnen zien als aanmoediging voor het college.

De PLV VOORZITTER: Nou hebt u toch nog iets toe kunnen lichten van uw motie.

Motie 13: Ruimte voor buurtstallingen (Stad en Ommeland, SP, ChristenUnie, D66)

De gemeenteraad van Groningen bijeen op 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Parkeervisie, 2018-2025,

constaterende dat:

- het college meer ruimte wil creëren voor leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit en voor andere functies van de straat: groen, speel-, ontmoetings- en leefruimte;
- het college meer maatwerk en flexibiliteit wil bieden, om te kunnen aansluiten bij behoeften, kansen en mogelijkheden op lokaal (gebieds)niveau, conform de Omgevingswet/The Next City;
- het parkeerbeleid en het Parkeerbedrijf er in de eerste plaats zijn om het functioneren van de stad te verbeteren;
- geld verdienen niet het doel is, maar naar integraal gebruik van de openbare ruimte kijken dat wel is;
- de gemeenteraad heeft ingestemd met het raadsvoorstel Herinrichting Binnenstad West/A-kerkhof en flankerende maatregelen om de Centrumgarage langer open te houden waardoor deze niet op korte termijn beschikbaar komt als buurtstalling;

overwegende dat:

- de druk op het parkeren in en rondom de binnenstad toeneemt;

- een groot deel van het gebied binnenstad begrensd wordt door de middellijn van de waterwegen Noorderhaven, Lopendediep, Spilsluizen, Turfsingel, Schuitendiep, Oosterhaven, verbindingkanaal, Zuiderhaven en der A;
- een groot deel van dit gebied is aangewezen als winkelgebied, waarbij autoverkeer is uitgesloten, dan wel dat er een verbod geldt om te parkeren en dat dit betekent dat slechts een beperkt deel van dit gebied gebruikt kan worden voor (bewoners)parkeren;

verzoekt het college:

- te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om gemeentelijke buurtstallingen voor bewonersparkeren voor het gebied binnenstad toe te voegen aan het parkeerbedrijf;
- daarbij behorende kosten en opbrengsten in kaart te brengen;
- mogelijke 'push- en pullfactoren' (aantrekkelijkheid) te verkennen om daarmee de mogelijkheden om aantrekkelijkheid te vergroten in kaart te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 14: Laad- en losplekken ondernemers binnenstad (Stad en Ommeland, ChristenUnie)

De gemeenteraad van Groningen bijeen op 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Parkeervisie 2018-2025,

constaterende dat:

- het college meer ruimte wil creëren voor leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit en voor andere functies van de straat: groen, speel-, ontmoetings- en leefruimte;
- het college meer maatwerk en flexibiliteit wil bieden, om te kunnen aansluiten bij behoeften, kansen en mogelijkheden op lokaal (gebieds)niveau, conform de Omgevingswet / The Next City;
- het parkeerbeleid en het Parkeerbedrijf er in de eerste plaats zijn om het functioneren van de stad te verbeteren;
- geld verdienen niet het doel is, maar naar integraal gebruik van de openbare ruimte kijken dat wel is;

overwegende dat:

- niet alle ondernemers in en rondom de binnenstad (passende) mogelijkheden hebben voor laden en lossen;
- het voorstel om maatwerk en flexibiliteit te bieden, om te kunnen aansluiten bij behoeften, kansen en mogelijkheden op lokaal (gebieds)niveau een mogelijke kans is om flexibel in te spelen op de laad- en losbehoefte van ondernemers in en rondom de binnenstad;

verzoekt het college:

- om in samenspraak met ondernemers in en rondom de binnenstad de behoeften in kaart te brengen;
- te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om te kunnen aansluiten bij behoeften, kansen en mogelijkheden op lokaal (gebieds)niveau om flexibel in te kunnen spelen op de laad- en losbehoefte van ondernemers in en rond om de binnenstad;

en gaat over tot de orde van de dag.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. De heer Blom, VVD.

De heer BLOM (VVD): Voorzitter, dank u wel. Ik zal niet mijn woordvoering uit de commissie herhalen, dat lijkt mij niet zo zinvol, maar ik zal mij beperken tot het indienen van een motie. De VVD is voor een aantrekkelijke stad en eerlijke tarieven. Wij hebben in het stuk gelezen dat het doel van parkeren niet is om daar geld mee te verdienen. Dat is geen doel op zich. Daarom zullen wij verzoeken in deze motie, die wij mede namens D66, PvdA en ChristenUnie indienen, real-time parkeren in te voeren. Dank u wel.

Motie 15: Betalen voor geparkeerde tijd op straat (VVD, D66, PvdA, ChristenUnie)

De raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2018, besprekende het raadsvoorstel Parkeervisie 2018-2025,

constaterende dat:

- betaald parkeren in de Stad Groningen op verschillende manieren mogelijk is door bijvoorbeeld een parkeervergunning of bezoekersspas aan te vragen of door middel van betaald parkeren op straat;
- er op straat voor een maximaal aantal uren geparkeerd mag worden¹;

- betalen voor werkelijk geparkeerde tijd op straat alleen mogelijk is via een mobiele applicatie, zoals Parkmobile en Yellowbrick;

overwegende dat:

- het parkeerbeleid en het Parkeerbedrijf in deze parkeervisie gericht zijn op het verbeteren van het functioneren van de stad;
- geld verdienen niet het doel is van het parkeerbeleid in deze visie, maar integraal kijken naar het gebruik van de openbare ruimte wel;
- de huidige betaalwijze voor betaald parkeren op straat ruimte geeft voor een relatief nauwkeurige inschatting van de benodigde parkeertijd;
- deze inschatting voor benodigde parkeertijd overbodig is bij het invoeren van real-time parkeren, door te betalen voor de werkelijke geparkeerde tijd;
- het betalen voor werkelijk geparkeerde tijd op straat meer recht doet aan het idee van een aantrekkelijke en bereikbare stad voor bezoekers en bewoners;

verzoekt het college:

- de mogelijkheid voor de invoering van real-time parkeren in Groningen nader te onderzoeken ten behoeve van efficiënt parkeren en de aantrekkelijkheid van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag.

¹ Variërend van een half uur tot twee à drie uur maximaal, afhankelijk van de locatie in de Stad en parkeerregime.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Blom. De heer Koks, SP.

De heer KOKS (SP): Hoeveel tijd heb ik nog?

De PLV VOORZITTER: Geen flauw idee. Heel weinig, denk ik. Er komt een check aan, momentje. 5 minuten en 25 seconden. Voor de hele fractie, hè. Niet alleen maar voor dit onderwerp, mijnheer Koks.

De heer KOKS (SP): Ja, ja, ja. Goed, voorzitter. Zoals wij in de commissie al hebben betoogd, vinden wij de parkeervisie het instrument om overlast van parkeren in de wijken waar geen vergunningsplicht is, te bestrijden. Wij constateren dat in de wijken waar betaald parkeren is doorgevoerd, de laatste jaren, de parkeeroverlast fors is verminderd en we denken dan ook dat het vergunningparkeren voor de hele stad onontkoombaar is. Natuurlijk vinden we het prima dat gebiedsgewijs bekeken wordt wat voor instrumenten er nog meer ingezet kunnen worden, maar zonder het onmisbare instrument van vergunningparkeren, zullen we die overlast in die nu nog vrije wijken niet kunnen bestrijden. We zijn er dus voorstander van om stapsgewijs dat vergunningparkeren door de hele stad door te voeren en een aparte discussie te voeren over hoe het dan met die tarieven zal gaan. We zullen geen moties daarop indienen, maar we kunnen wel zeggen dat, als dit vergunningparkeren niet doorgevoerd wordt door de hele stad, zodat de overlast bestreden kan worden, we tegen deze parkeervisie zullen stemmen. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Koks. Dan gaan we naar de heer Sijbolts. U hebt een vraag?

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Koks.

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Koks, wilt u nog even blijven staan? Ik vond het ontzettend prettig dat u alweer zo snel terug was, maar ja. De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Sorry, toen kwam ik door de bocht. U hebt het over het invoeren van betaald parkeren in de hele stad. Begrijp ik dat u daarmee ook Hoogkerk, Noordijk, Vinkhuizen, Lewenborg, enzovoort bedoeld? En ook de dorpen die er straks bijkomen? Moeten die mensen straks allemaal gaan betalen voor het parkeren van hun auto?

De heer KOKS (SP): Nee, als u goed opgelet hebt, heb ik niet het woord 'betaald parkeren' gebruikt, maar ik heb het woord 'vergunningparkeren' gebruikt. Dat is niet een-op-een hetzelfde. Dat op de eerste plaats. Op de tweede plaats hoeft echt niet, als straks Ten Boer er bijkomt, ook nog in Sint Annen of hoe dat ook heet, vergunningparkeren ingevoerd te worden. Daar zullen we absoluut genuanceerd naar kijken.

De PLV VOORZITTER: De heer Lamers, CDA.

De heer LAMERS (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het CDA is tegen deze visie, tegen dit voorstel. Deze visie brengt, naar de mening van het CDA, eigenlijk helemaal geen verandering in de huidige aanpak. Sterker nog, hij voegt eigenlijk weinig toe. Het CDA is namelijk altijd voorstander geweest om met wijken te spreken als er parkeerproblemen zijn en daar het gesprek over te hebben. Dat doen we eigenlijk nu al. Is er in de wijk draagvlak voor invoering van betaald parkeren, dan worden die gesprekken gevoerd. Er is dus niets nieuws onder de zon. Over draagvlak kom ik dadelijk nog wel even te spreken.

De PLV VOORZITTER: U hebt eerst een vraag van de heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dank u, voorzitter. Ik hoor het CDA zeggen: “wij praten toch met wijken en we doen het eigenlijk al gebiedsgericht”, maar hebt u niet ook de constatering gedaan dat het altijd gebeurt als er al een probleem is? Dus dat er geen kader is van waaruit je als bewoner al van tevoren weet waar je een beetje op kunt rekenen? Dat het steeds ad hoc is en dan opnieuw een heel proces ingaan is, dat dit de praktijk is van wat er nu in de stad aan de hand is?

De PLV VOORZITTER: De heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): Nou, in principe wel. De wijk bepaalt in die zin zelf of er een parkeerprobleem ervaren wordt en dan worden er gesprekken gevoerd om daar een oplossing voor te krijgen, zeg maar. Dus dat is eigenlijk ook het idee dat nu in de visie staat, om die gesprekken te voeren. Dat is dus geen verandering van wat we nu doen.

Wat deze visie eigenlijk nu wel doet, is het vergroten van de parkeerproblemen in de stad. Want de gevolgen worden ook bij de burger neergelegd. De auto moet zoveel mogelijk uit het straatbeeld verdwijnen, zoiets gaf de wethouder aan in de commissie, niet in deze bewoordingen, maar ongeveer wel van die strekking.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. De heer Lamers constateert dat de parkeervisie en het parkeerbeleid gebruikt zouden moeten worden, enkel en alleen op het moment dat er een parkeerprobleem is? Of denkt de heer Lamers dat je met parkeerbeleid juist ook andere dingen kunt bereiken: ruimte voor mensen, ruimte voor spelen, ruimte voor groen? Hoe ziet de heer Lamers dat?

De heer LAMERS (CDA): We hebben het over een parkeervisie, we hebben het niet over een groenvisie. Als je het over een parkeervisie hebt, dan heb je het over: hoe ga je om met parkeren in de stad? En dat is nu exact het punt dat het CDA wil maken. Op het moment dat je dat voorlegt, meer aandacht voor groen, enzovoort, dan betekent het dat er tegelijkertijd minder aandacht is voor parkeren op straat en dan vergroot je het parkeerprobleem, mocht dat er in de stad zijn.

De PLV VOORZITTER: Eerst nog even de heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Er is toch wel een relatie tussen als je op een plek geen auto meer neer kunt zetten, dat je dan andere dingen op die plek kunt doen? Er is toch een een-op-een verband tussen auto, parkeerbeleid en de mogelijkheden om andere dingen te doen?

De heer LAMERS (CDA): Exact. Dan ben je dus iemand die daar de auto heeft staan en dan moet die auto daar weg. En wie heeft dan het probleem? Dat is dus hetgeen het CDA aangeeft, dat het probleem bij de burger neergelegd wordt.

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja, voorzitter, even om te verifiëren. Ik hoor het CDA dus eigenlijk zeggen: de auto heeft altijd het primaat in de straat.

De heer LAMERS (CDA): Nee, dat hoort u niet goed. Maar ik zal in mijn woordvoering daar even wat meer woorden aan wijden, zodat u daarin bediend wordt. Laat ik het maar zo zeggen.

De PLV VOORZITTER: De heer Koks.

De heer LAMERS (CDA): We willen een toegankelijke stad zijn. Dat is ook een leefbare stad. Dat is ook een bereikbare stad. En dat is ook betaalbaar. In de visie wordt de auto in die zin neergezet als een soort last, die de toegankelijkheid of leefbaarheid in de weg zou staan. En natuurlijk mag je als college kiezen om meer groen te willen ten opzichte van autoparkeren. Maar wees dan ook wel eerlijk over de gevolgen daarvan. Dat is het punt dat het CDA wil maken. Want daar ontbreekt het in de visie aan. Wat zijn die gevolgen? Voor een autobezitter met een parkeervergunning die zijn auto uit het straatbeeld zou moeten halen, betekent dit dat hij die auto moet gaan stallen in een peperdure garage. Dat kan wel 2000 euro per jaar kosten. Extra. En wie gaat dat betalen? Wie kan dergelijke bedragen betalen? Als jij aangewezen bent op de auto, met een klein salaris en je woont in stad, dan heb je direct een probleem. Mensen met een hoger inkomen kunnen dat misschien wel allemaal betalen.

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja eigenlijk deel ik de zorg die de heer Lamers uit wel. Dat is iets waar mijn fractie ook over heeft getwijfeld. Wat trouwens nog niet zegt of wij wel of niet instemmen. Maar ik kijk iets anders naar de parkeervisie. Ik lees het zo dat wij per project waar problemen zijn in de stad, per gebied, kunnen beoordelen, als wij als gemeente in gesprek gaan, daar dingen ophalen, dat er een voorstel komt met maatwerk dat juist gedragen wordt. Waarbij de input geleverd kan worden door de buurt, door die straten waar die problemen wel of niet zijn. Bent u het dan niet met mij eens dat het juist een breed gedragen voorstel wordt, en dat de angst die u nu hebt, misschien wel een stuk kleiner is op dat moment?

De heer LAMERS (CDA): Ik denk dat juist de discussie met de wijk moeilijker gaat worden als je al neerzet dat er een bepaald beeld moet zijn zoals uit de visie blijkt. Wij vinden en zien dat, als je groen meer voorrang zou geven, dat direct gevolgen heeft voor de mens. Dan heb je een heel ander gesprek. Dan heb je misschien nog wel een moeilijker gesprek. En in de visie wordt juist aangegeven dat die gesprekken daardoor wellicht eenvoudiger zijn, maar dat zien wij helemaal niet. Het geeft wat ons betreft een grotere verdeeldheid in de wijk, waardoor die gesprekken veel moeilijker gaan.

De PLV VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Dat geloof ik ook wel, maar denkt u ook niet dat de fundamentele oorzaak is van overlast van parkeren in de wijken dat veel forensen, bezoekers en mensen van buiten en wijkvreemdparkerders onvoldoende gebruikmaken van de P+R en het openbaar vervoer, de fietspaden, enzovoort, die wij allemaal aanleggen? En dat we daarvoor moeten zorgen dat mensen, vreemdparkerders, juist van dat soort faciliteiten gebruik gaan maken? En dat we daarvoor een parkeervergunningstelsel op zouden moeten tuigen?

De heer LAMERS (CDA): Een aanpak als zodanig om ervoor te zorgen dat er een parkeerdruk weg gaat uit de stad is prima. Alleen, wat hier in de visie staat is dat er een bepaald beeld is van 'de openbare ruimte is voor iedereen' en dat betekent dat er wellicht een vergroening en meer leefbaarheid zit in die openbare ruimte, die voorrang heeft ten opzichte van de auto. Daar kun je voor kiezen, maar je moet wel eerlijk zijn over de gevolgen die dat heeft voor de mensen die in de stad wonen. Je zult maar in de stad wonen met een lager inkomen en er is ineens een plan dat breed gedragen wordt en je moet je auto ergens stallen. Dan is dat dus wel een probleem dat een-op-een bij deze persoon op de mat ligt, om het maar zo te zeggen.

In de commissie heeft de wethouder ook al gesproken over het feit: stel nou eens voor dat je gaat bouwen in een stad en daar worden geen parkeerplaatsen gemaakt, maar er wordt misschien gewerkt met een soort deelautoconcept. Ja, dat is allemaal mooi, maar dat kan alleen maar als je omliggend betaald parkeren gaat invoeren. Gewoon een voorbeeld. We zijn nu bijvoorbeeld bezig met het project voor het Reitdiep. Daar komt een flat. Stel je voor dat het parkeren daar niet geregeld wordt, maar dat er een deelautoconcept gaat plaatsvinden. Dan kan dat alleen maar als je dus in Reitdiep betaald parkeren gaat invoeren.

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja, maar is het dan niet het geval dat wij het bestemmingsplan vaststellen en daarin die parkeernorm opnemen? Dus dat we als raad altijd nog de mogelijkheid hebben dat, als dit een afwijking wordt van het beleid, wij zelf kunnen zeggen of we wel of niet die parkeernorm kunnen hanteren?

De heer LAMERS (CDA): Het is natuurlijk goed dat, als er uiteindelijk plannen komen, de raad daar nog zeggenschap over heeft. Dat is ook zo. We hebben het nu hier over een visie en die visie legt een bepaald beeld neer. Wat ik hier aan het doen ben, is proberen aan te geven waarom het CDA nu tegen deze visie is, tegen dit beeld dat hier neergelegd wordt.

De PLV VOORZITTER: Heel kort, de heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ik heb toch nog even de volgende vraag. Of de heer Lamers heeft het nog niet helemaal begrepen of hij maakt expres niet het verschil tussen betaald parkeren en vergunningparkeren. Is het niet in precies dat laatste voorbeeld zo dat het goed is dat de gemeente dan straks de mogelijkheid heeft om vergunningen te verlenen aan mensen in die wijk en vervolgens de mensen in die flat kan zeggen: u krijgt geen vergunning om daar te parkeren? De heer Lamers maakt er meteen van: dat is betaald parkeren. Maar dat is niet gezegd. Het is een manier om ervoor te zorgen dat juist die mensen in de wijk nog kunnen parkeren, en die mensen gewoon recht krijgen op het gebruikmaken van de openbare ruimte, met een vergunning. En die anderen niet.

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Lamers. Graag een kort antwoord en dan richting afronding van uw betoog, want u bent door uw tijd heen.

De heer LAMERS (CDA): Wie betaalt dat? De gevolgen van deze visie maken dat de gevolgen neergelegd worden bij de burger. En dat kan groot zijn, dat kan klein zijn. Het kan klein zijn met een vergunning, het kan groot zijn: stal je auto maar in een buurtgarage of een parkeergarage. En dat is de aandacht die het CDA vraagt voor de gevolgen van deze visie.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter?

De PLV VOORZITTER: Ja, ik ben bang dat de heer Lamers een wedervraag stelde aan u, dus ik moet u nu wel even het woord geven, maar de heer Lamers is echt door zijn tijd heen.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Heel kort. Is het niet zo dat een vergunning 0 euro kan kosten? Dat is dan toch precies waar wij het over hebben?

De heer LAMERS (CDA): Ja, het kan allemaal. Dat is het antwoord op uw vraag. Maar je kunt ook zeggen: ik ga ineens het parkeren heel duur maken in de stad. Dat kan ook, maar werkt dat dan?

Ik wilde nog iets zeggen over draagvlak en dat is tot slot. We hebben het wel vaker gehad over draagvlak en ook nu is het zo dat, als je het over draagvlak hebt, het ook nog eens diffuus is hoe dat draagvlak nu precies zit. Wie bepaalt nou welke veranderingen wanneer moeten komen? En omdat wij zien als CDA dat het door deze visie nog wat ingewikkelder gaat worden om uiteindelijk in de wijk die gesprekken te voeren, is het wel heel erg belangrijk om dat draagvlak feitelijk goed duidelijk te kunnen vaststellen. Daar vragen we dan ook aandacht voor.

Tot slot, voorzitter, het zal u niet verbazen dat wij tegen dit voorstel zullen stemmen.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Lamers. De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik pak even een punt eruit. Dat gaat over parkeren op eigen terrein. Er wordt in de bijlage al het aanwezige dilemma geschetst: enerzijds kan men de redelijke verwachting hebben dat mensen met genoeg ruimte hun auto op hun eigen terrein parkeren. Anderzijds zijn er onduidelijke grenzen in hoeverre de gemeente mag vragen de inrichting van het eigen terrein hiervoor te veranderen. In de tekst wordt het voorbeeld van een bloemperkje genoemd. Als mensen een bescheiden voortuin hebben en hierop groen hebben aangelegd, gaan ze daarmee de verstening tegen. Zo dragen ze een steentje bij aan de klimaatadaptie. Een voortuin weer betegelen, zodat de auto erop kan,

lijkt de Partij voor de Dieren niet de goede gang van zaken. Kan de wethouder toelichten waar het college hier precies de grens wil trekken? Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Ruddijs, Partij van de Arbeid.

De heer RUDDIJS (PvdA): Ja, dank u, voorzitter. Het liefst zou ik mijn hele woordvoering uit de commissie overdoen.

De PLV VOORZITTER: Dat doen we dus niet.

De heer RUDDIJS (PvdA): Nee, dat doen we niet. Maar mijn zin was nog niet klaar. Toen wij vier jaar geleden vroegen om de herijking van de parkeervisie, hoopten wij eigenlijk precies dat er zou liggen wat er nu ligt. Dus grote complimenten daarvoor. Wij denken echter dat het een integraal beeld geeft waarin de leefbaarheid in de straten van de stad centraal staat. Natuurlijk heeft de auto een plek. In deze stad heeft bereikbaarheid een plek, maar het zit in een goede balans. We zetten de goede instrumenten in, de goede kaders worden erbij geleverd. Het CDA maakte er een beetje een karikatuur van, alsof de bereikbaarheid en een beetje het autopesten centraal worden gesteld. Mijn fractie denkt helemaal niet dat dit het geval is. Daarom zijn we ook heel blij met de VVD-motie, die dat eigenlijk ook nuanceert. Het is geen kwestie van autootje pesten. Het is alleen leefbaarheid centraal stellen. En als je de auto ergens anders kunt bedienen, dus dat gefrustreerde gevoel dat je krijgt van: “ik betaal veel te veel, terwijl ik met real-time parkeren beter en preciezer kan betalen waar ik echt gebruik van heb gemaakt”, vinden wij dat een heel goed voorstel. Dus wij steunen die motie van de VVD, ook om de balans te houden tussen niet autootje pesten, maar wel voluit kiezen voor leefbaarheid. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Ook aan de PvdA-fractie de vraag: denkt u dat we er komen zonder een vergunningsplicht voor parkeren over de hele stad door te voeren? Al die maatregelen zoals bouwen bij bouwnormen en deelparkeren enzovoort, zijn allemaal wel aardig, maar denkt u dat dit voldoende zoden aan de dijk zet om de parkeeroverlast in de diverse wijken tegen te gaan?

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): Nou ja, je ziet dat vroeg of laat het hele deel van binnen de ring in de stad en het zuiden van de stad eraan moeten geloven, omdat daar de problematiek zich voordoet. Dit is eigenlijk ook vrij logisch in een dichtbevolkte stad, waarbij de helft van de mensen geen auto heeft, maar de andere helft wel, en dat geeft spanning. Dus in potentie zou je eigenlijk het hele stuk binnen de ring en eronder inderdaad als een risicogebied kunnen beschouwen. Daar zal betaald parkeren, of alle instrumenten die we hebben, in balans kunnen worden ingezet en dat vinden wij hartstikke goed. En het mooie is: daar is geen blauwdruk voor. Het gaat steeds om de mix van wat op dat stadsdeel het meest van toepassing is, en het meest adequaat is. Is dat een antwoord op uw vraag?

De PLV VOORZITTER: Geen wedervragen, graag. De heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): En is de PvdA-fractie het dan eens dat, wanneer je de auto ergens anders moet parkeren, in een parkeergarage, al die kosten voor deze bewoners zijn?

De heer RUDDIJS (PvdA): Ik ben heel blij met deze vraag, voorzitter. Hij maakt een soort karikatuur: je bent verplicht om een auto te hebben en dan ben je ook verplicht om hem op steenworp afstand in een peperdure garage te parkeren als er plotseling geen mogelijkheid meer zou zijn om hem als bewoner op straat te zetten. Ten eerste zijn de plekken in de stad waar je niet op straat kunt parkeren als bewoner zeer beperkt. Dat is inderdaad de binnenstad en de gebieden daaromheen. Vervolgens zijn er inderdaad verschillende alternatieven, waarvan we ook hebben gezegd dat je daar misschien ook met maatwerk mooie oplossingen voor kunt vinden. Maar in het uiterste geval zou het zelfs zo kunnen zijn dat je de auto op een P+R moet parkeren. Daar was ook een vraag vanuit mijn fractie over. Dan moeten die P+R-terreinen misschien wel – of het nu met camerabewaking is of in een andere vorm – beveiligd worden, zodat je zeker weet dat je daar veilig staat. Maar je ziet wel vaker in steden die een schaalprong maken,

dat je op een gegeven moment in sommige wijken niet meer iedereen het recht kunt geven om de auto in de eigen wijk te parkeren, tenzij je daar misschien inderdaad wat meer geld voor over hebt.

De PLV VOORZITTER: U had nog een vervolgvraag, mijnheer Lamers?

De heer LAMERS (CDA): Ja. Dat betekent dus alleen maar dat mensen die het wel kunnen betalen, dat wel kunnen hebben en dat mensen die het misschien minder kunnen betalen, ergens anders, weet ik veel waar, de auto op een P+R ergens achteraf neer moeten zetten.

De PLV VOORZITTER: De heer Ruddijs.

De heer RUDDIJS (PvdA): En nogmaals: u maakt een karikatuur. De situaties waar het zo extreem is, zijn op één hand te tellen in de stad. Voor het grootste deel van de stad is het schrikbeeld dat u schetst absoluut niet het geval. Dan kun je voor 60 tot 80 euro – wat is het? – een parkeervergunning op straat krijgen als bewoner, dus daar moeten we ook niet het schrikbeeld de stad insturen dat straks alleen de rijke mensen hun auto mooi in de parkeergarage kunnen zetten en dat mensen met een lager inkomen allemaal naar de P+R's worden gejaagd. Dat is geenszins het geval.

De PLV VOORZITTER: Ik ga naar de woordvoering van de heer Leemhuis, GroenLinks.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Zoals ik ook in de commissie heb gezegd: een ambitieus plan met progressieve uitgangspunten. Het uitgangspunt is: de openbare ruimte is van iedereen en het gebruik daarvan moet je reguleren. Zeker in een stad als Groningen, waar beperkte ruimte is. Ik zal niet mijn hele woordvoering herhalen. Ik heb een paar punten. De zorg die mijn fractie heeft, is het parkeren op eigen terrein en wat dit voor gevolgen kan hebben, juist voor het groen, omdat het vaak kan leiden tot betegeling van tuinen. En dat is ook een ontwikkeling die je niet zou willen hebben. Wij hebben ook vragen over de verdere uitwerking van die zaken als quota, die nulnorm en dat soort dingen, maar we wachten gewoon de voorstellen op dat vlak af. Dat was mijn woordvoering.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Lammers, Student en Stad.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Ja, dank, voorzitter. In de commissie waren wij al zeer positief over de uitgangspunten die in deze parkeervisie worden gekozen en worden genomen. Vooral dan het eerste uitgangspunt, dat de publieke ruimte in beginsel openbaar is.

Om aan te sluiten bij de discussie die hier al gevoerd wordt, zijn we het ook eens met de stelling die de heer Koks stelt, dat een groot deel van het probleem van parkeerdruk in de wijken komt door wijkvreemd parkeren. En met een vergunningstelsel weet je die mensen uit de wijk te houden. Nu krijgen wij een beetje het idee dat, voornamelijk vanuit het CDA, het idee wordt gewekt dat er met deze visie dan voor wordt gekozen om de vrijgekomen plekken te vullen met bomen en andere zaken, waardoor de parkeerdruk in de wijk eigenlijk gelijk blijft. Wij hebben het idee dat dit met deze parkeervisie absoluut niet het idee is. We kunnen natuurlijk niet het probleem van de parkeerdruk met een oorzaak vervangen door diezelfde parkeerdruk en diezelfde problemen door een andere oorzaak. Maar in beginsel zijn wij het er wel mee eens dat, als er plekken over zijn, als de wijk zoiets heeft van: met deze parkeervergunningen denken wij dat er plekken over zijn, ervoor gekozen moet worden om die plekken niet per se voor de auto te reserveren.

Zoals ook in de commissie al is aangegeven, is dit een brede visie die bepaalde uitgangspunten neemt en wordt bij de uiteindelijke invulling van elk parkeerplan onze mening nog gevraagd. Dus ook met de voorbeelden dat mensen gedwongen worden om in een parkeergarage te parkeren. Ik denk dat we de visie niet moeten afschrijven omdat dit tot de mogelijkheden behoort, maar dat we, wanneer dit soort parkeerplannen worden voorgelegd, die plannen op zichzelf moeten beoordelen en dan moeten beoordelen of ze aanvaardbaar zijn of niet. Concluderend zijn we positief over deze plannen. Dank u, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Jongman van de ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel, voorzitter. De auto heeft heel wat veranderingen doorgemaakt qua plek in de openbare ruimte en qua faciliteren in de stad, als je even zo terugkijkt.

Een plan dat het college nu even korthedshalve samengevat voorstelt, is: de straat is meer dan parkeren. Daarom vinden wij het goed dat er ook ruimte kan zijn in straten voor groen, spelen, fietsen of wat mensen maar verder willen om die ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid in de straten te verbeteren.

De discussie gaat heel vaak over betaald parkeren en dat klinkt heel vaak negatief. Daarom zouden wij willen – het college doet daar ook voorstellen voor – om die term toch wat positiever te maken. Heel veel mensen betalen, maar dat je weet waarom, dan heb je wel plek bij je huis, maar ook waarvoor. Het college doet voorstellen om de opbrengsten in je eigen wijk te kunnen uitgeven en dat is natuurlijk leuk. Als je bijvoorbeeld je eigen speeltuin of je eigen boom of wat dan ook daarmee zou kunnen financieren. Dus in principe zijn wij wel voor betaald parkeren in de hele stad invoeren, mits met inbreng van bewoners, dat die er wel over hebben kunnen meepraten. En mits ook niet op onzinnige plekken. Ik ga iets noordelijker dan de heer Koks: in Lellens is het bijvoorbeeld onzin om betaald parkeren in te voeren, maar ook in Onnen is het onnodig.

En verder zien wij elke keer die uitvoeringsplannen graag in de raad terugkomen, zodat we op dat moment er ook nog een oordeel over kunnen vellen.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Jongman. Dan gaan we naar D66, de heer Rustebiel.

De heer RUSTEBIEL (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Zoals u weet zijn we al enige tijd bezig met dit onderwerp. Ook in de motie over de Diepenring die we hebben ingediend, stelden we dat we met name moeten kijken naar het bezoekersparkeren. Daar hebben we immers prachtige garages voor. We moedigen het college dan ook aan om te blijven kijken hoe we op straat het verschil kunnen maken tussen bezoekersparkeren en bewonersparkeren, want daar ligt voor een belangrijk deel toch wel het succes van deze parkeervisie. Zelf ga ik in elk geval op het D66-congres een motie indienen om te kijken of we de gemeenten meer ruimte kunnen geven op dit gebied. Dat is met die scooters op het fietspad uiteindelijk ook gelukt, dus wie weet dat Den Haag ons die mogelijkheden wil geven. Dat maakt het parkeerbeleid voeren in de stad in elk geval een stuk eenvoudiger.

Zoals aangegeven zijn we erg enthousiast over de parkeervisie. De ruimte als vertrekpunt nemen, past bij een stad waarin die ruimte beperkt is. Die ruimte hoeft niet altijd per se automatisch voor de auto te zijn.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Rustebiel. Dan hebben we iedereen van de raad gehad en dan gaan we naar wethouder De Rook.

Wethouder DE ROOK: Ja, voorzitter, de openbare ruimte is openbaar en die is dus ook van iedereen. Dat is eigenlijk het belangrijkste uitgangspunt dat centraal staat in deze parkeervisie. Dat is misschien ook een van de meest wezenlijke dingen die dit beleid anders gaat maken dan dat van onze voorgangers. Namelijk door de discussie over parkeren, mevrouw Jongman zei het daarnet heel treffend, over meer te laten gaan dan alleen het parkeren. Omdat openbare ruimte veel meer is dan alleen het verdelen van vakken op een straat, al dan niet voor het stallen van auto's. Wat wij willen doen met deze visie is bij de discussie over 'hoe zien onze straten en onze wijken eruit?', ook een stem te geven aan de mensen zonder auto. En om ze ook een stem te geven bij de discussie: hoe gaan wij deze straten op een goede en mooie manier inrichten? We zien op dit moment dat de individuele keuzes die mensen maken, soms uit gemak, soms uit andere overwegingen, op bepaalde punten tot collectieve problemen leiden. De druk op de openbare ruimte neemt steeds verder toe. In de binnenstad is dat heel duidelijk. Het is ook in de commissie heel duidelijk onder woorden gebracht door de bewonersvereniging van het A-kwartier. Dit is geen visie die zomaar bedacht is, omdat we dachten: we maken nog eens een visie. Hij komt echt voort uit problematiek die dagelijks gevoeld wordt door mensen in de stad. Door mensen die balen van de drukte in hun straat, die hun bereikbaarheid, die zij belangrijk vinden, niet vinden in een eigen omgeving. Omdat ze hun auto niet kwijt kunnen doordat daar andere auto's geparkeerd staan, maar ook gewoon mensen die geen ruimte hebben om een fiets te stallen, buurten waar te weinig ruimte is voor kinderen om te spelen, waar we moeite hebben om de groenambitie die wij als gemeente ook hebben gestand te doen, omdat de auto en de bereikbaarheid daarmee nog steeds zo dominant een wissel trekt op onze stad.

Deze visie zegt niet dat dit allemaal meteen morgen maar afgelopen moet zijn. Maar deze visie werpt wel heel nadrukkelijk de vraag op: kan dat nou niet slimmer? Kunnen we dit nou niet op een manier doen waarbij we én de bereikbaarheid van de stad kunnen borgen, én tegelijkertijd meer recht kunnen doen aan de behoeftes die er in de stad ook leven, als het gaat over de leefbaarheid van straten en van wijken? Om dat evenwicht te balanceren, doet deze visie twee dingen. Namelijk eerst een heel duidelijke visie en ambitie uitspreken vanuit de gemeente. Wij vinden het belangrijk dat de openbare ruimte zoveel mogelijk openbaar wordt benut. Liefst zoveel mogelijk voor activiteiten die de leefbaarheid in wijken doen

toenemen. Dus dat is de ene kant, omdat dit ook duidelijk een geluid is dat wij vanuit de stad horen. En aan de andere kant zeggen wij ook: dat willen we met de stad doen. Wij duwen niemand iets door de strot. We gaan met wijken in gesprek over hoe we dat de komende jaren het beste kunnen doen. Daarbij veranderen wij van een beleid dat uitgaat van gelijke gevallen gelijk behandelen naar een beleid dat zegt dat we ongelijke gevallen ongelijk moeten behandelen. Elke wijk is anders. Elke wijk heeft een andere parkeeropgave en elke wijk heeft een andere behoefte en ook kansen die liggen op het gebied van de openbare ruimte.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer Koks.

De heer KOKS (SP): Voorzitter, een van die vrijheden, laat ik het zo maar noemen, die de buurten en gebieden krijgen, is het al dan niet doorvoeren of handhaven van vergund parkeren. Dan kun je dus de situatie krijgen dat de ene wijk kiest voor vergund parkeren en de andere wijk dat niet doet en daar andere leuke dingen voor bedenkt. Is het dan niet per definitie zo dat die aanpalende wijken elkaar in de weg gaan zitten? Dan zal de wijk waar geen vergund parkeren is een toevloed krijgen van wijkvreemd parkeren. Dat is het effect. Daarom denken wij dat vergund parkeren voor de hele stad noodzakelijk is.

De PLV VOORZITTER: De heer De Rook.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, het kan zo zijn dat die discussie zo loopt. Het is natuurlijk zo bij al die discussies die wij met wijken hebben, dat wij daar ook bij aan tafel zitten als gemeente en dat al die plannen ook hier gewoon weer terugkomen. Maar als die situatie ontstaat zoals de heer Koks schetst, namelijk dat wijken er zelf voor kiezen om niet te reguleren, waardoor ze heel veel verkeer aantrekken, dan is dat hun keuze. Dat is denk ik een onverstandige keuze, er is volgens mij ook geen wijk die de keuze heeft gemaakt om te zeggen: doe de vergunningen maar weg en laat de auto's maar komen. Dus ik heb voldoende vertrouwen in de gesprekken die wij met die wijken hebben om dat niet vanaf het stadhuis allemaal op te leggen, maar het gewoon met hen te bespreken, omdat we op dit moment zien dat wij naar wijken toe moeten met het verhaal: "We hebben eigenlijk maar één optie. Als u wilt dat wij wat aan het parkeren gaan doen, dan gaan wij betaald parkeren invoeren. Verder kunnen we eigenlijk niets." We zijn de afgelopen tijd wat gaan proefdraaien, wat gaan experimenteren, op andere tijden misschien, op iets andere manieren, maar eigenlijk voorzag het beleidskader daar niet in. En het mooie van deze beleidsvisie is dat die dat wel doet. Dus dat we meer maatwerk kunnen bieden aan die wijken om hun tegemoet te komen bij de specifieke behoefte die zij ervaren.

De PLV VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Ja, de wethouder maakt hier ook de fout, tenminste naar mijn idee, dat hij betaald parkeren verwacht met vergunningparkeren. Dat kunnen twee verschillende zaken zijn. En op de tweede plaats zegt u dat buurten er automatisch voor zullen kiezen om vergund parkeren te gaan implementeren. Als dat uw overtuiging is, dan kun je het net zo goed gelijk centraal vaststellen, anders is het een schijnkeuze.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, ik reageer meer op de hypothetische situatie die de heer Koks schetst, dat wijken niet zullen kiezen voor maatregelen die niet goed zijn voor hun wijk. Als ik de overtuiging heb dat bewoners het met de gemeente eens zijn, dan is het in ieder geval wel zo netjes om ze dat eens even te vragen.

De PLV VOORZITTER: Uw voorgangers van het college hebben vrij veel van de collegetijd opgebruikt. Dus ook voor u geldt: graag wat spoed in de beantwoording.

Wethouder DE ROOK: Dan ga ik verder met een aantal vragen dat gesteld is. De Stadspartij heeft een interpretatie gegeven aan deze visie, laat ik die in mijn eigen woorden even doen. Volgens mij zit daar niet heel veel licht tussen. De procedure die wij schetsen is dat we hier duidelijk bepalen wat wij als gemeente belangrijk vinden. Volgens mij is die noodzaak van meer openbare ruimte en kwalitatief beleefde openbare ruimte, waarvan wij als gemeentebestuur zeggen dat we dat belangrijk vinden. En we zoeken met deze visie het optimum met wijken om dat hand in hand te laten gaan met de bereikbaarheid van die wijken. Ik heb daarmee geen enkele illusie dat wij dan klaar zijn als we deze visie hebben vastgesteld, dat de discussies met de wijken lopen als een zonnetje, dat we het binnen een jaar overall

hebben uitgerold. Er komen nog moeilijke gesprekken achter vandaan, maar dit geeft ons in ieder geval de bagage om die gesprekken aan te gaan en ook met een duidelijk beeld over wat wij willen. Die verschillende gebiedsplannen komen hier allemaal nog weer terug. Die kunt u ook beoordelen en er zullen ongetwijfeld nog steeds dilemma's uit voortkomen, maar dan bent u als raad in staat om uw eigen opvatting over die dilemma's kenbaar te maken. Het college zal dat ook doen en dan kunnen we op basis daarvan gezamenlijk bepalen hoe wij verdergaan bij die verschillende wijken. En ook de wijkbewoners hebben dan zowel in de gesprekken aan de voorkant als bij de raadsdiscussie weer de mogelijkheid om u als raadsleden daarover te vertellen wat zij daarvan vinden. Maar daar heb je twee dingen voor nodig: enerzijds een visie, een duidelijk beeld van wat je zelf wilt als gemeente. En tegelijkertijd ruimte binnen die visie voor anderen, om wellicht iets anders te kunnen vinden en op die manier op zoek te gaan naar maatwerk, dat werkt in alle wijken en gebieden die wij in de stad hebben.

Voorzitter, deze visie rijkt ons een aantal handvatten aan om de parkeeropgave op te lossen met meer respect voor de openbare ruimte. De verdeling van de ruimte wordt daarmee dus ook meer dan een discussie tussen autobezitters en geeft ons meer instrumenten voor maatwerk en flexibiliteit.

De heer Sijbolts heeft ook nog gevraagd naar het handhaven. Of wij daar op een creatieve manier mee om willen gaan. Dat doen wij volgens mij altijd, dus als de heer Sijbolts vraagt om het creatief op te pakken, is dat volgens mij iets wat wij doen. We hebben dat gesprek over handhaving hier vaak, maar ik denk niet dat deze oproep iets wijzigt aan de manier waarop we daar mee bezig zijn. In onze optiek is die eigenlijk al vrij creatief.

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Het ging mij niet om creatief handhaven, het ging mij erom of het college creatief wil kijken of het mogelijk is om alleen bewonersvergunningparkeren in te voeren. Of dat kan en hoe dat kan.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, dan is de vraag net iets specifieker, inderdaad. Daar zijn we mee bezig om te kijken of dat lukt. Een van de richtingen is zoals de heer Rustebiel schetst: meer ruimte van het Rijk om bijvoorbeeld die inkomsten in eigen zak te steken, maar misschien zijn er ook andere mogelijkheden, omdat we wel zien dat het in en om de binnenstad een maatregel is die op vrij veel draagvlak kan rekenen en ook tegemoetkomt aan de doelstellingen die wij als gemeente hebben.

Ja, dan de woordvoering van het CDA. Volgens mij zijn we het over een aantal dingen niet eens. Er zit denk ik een tegenstrijdigheid in de woordvoering van het CDA, die enerzijds zegt: "Er staat eigenlijk niet zoveel in deze visie" en vervolgens vooral bestond uit allerlei elementen van de visie waar men het niet mee eens is. Volgens mij kan het niet allebei waar zijn. Maar wat mij daarbij vooral opviel, was dat de visie van het CDA ervan uit lijkt te gaan dat er nu geen probleem zou zijn. Het beeld van het college is anders, namelijk dat er in veel wijken en veel straten wel een probleem is, getuige alleen al die wijken waar wij de afgelopen maanden, de afgelopen jaren, betaald parkeren hebben ingevoerd op verzoek van bewoners. En dat is nog los van alle vragen die bij ons binnenkomen over het vergroenen van straten, over het herinrichten van straten en het verbeteren van de leefkwaliteit.

De PLV VOORZITTER: De heer Lamers.

De heer LAMERS (CDA): Nee, het CDA heeft niet gezegd dat er geen probleem zou zijn; het CDA heeft alleen gezegd dat deze visie ervoor zorgt dat de problemen van parkeren toenemen, zeker als je duidelijk in kaart hebt wat de gemeente dan wil met die openbare ruimte. Dan neemt die problematiek toe. Dat is wat het CDA zei.

De PLV VOORZITTER: Wethouder De Rook.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, als deze visie haar werk goed doet, zal ze vooral leiden tot het afnemen van parkeerproblemen, omdat ze mensen meer alternatieven aanreikt dan dat wij nu doen in het anders oplossen van hun parkeerbehoefte. En wellicht ook met het faciliteren van deelauto's of elektrische auto's. Deelauto's, waarvoor al een pilot loopt, op verzoek van bewoners in de Professorenbuurt, die er juist voor zorgen dat er veel minder auto's geparkeerd hoeven worden in die wijk. En al die bewegingen die er in de stad zijn rondom dat thema, andere bereikbaarheid, op een andere manier voorzien dan met de auto voor de deur in de straat, daar werken wij aan mee. En als we meer mensen kunnen verleiden tot het vertonen van ander gedrag, hebben we daar volgens mij als stad ontzettend veel baat bij.

Voorzitter, een andere discussie die het CDA opriep is: wie moet dat nou eigenlijk gaan betalen? De kosten zouden wat het CDA betreft niet terecht moeten komen bij de burger. De stelling van het college is echter dat ze op dit moment bij de burger terechtkomen en dan wel bij álle burgers. Ook bij de parkeerplaatsen, waarbij we eigenlijk zien dat de tarieven die mensen daarvoor betalen, lang niet kostendekkend zijn. Dat betekent dat wij vanuit de gemeenschapskas er geld bij leggen om in die parkeerbehoefte te voorzien. En dat is eigenlijk wel gek. Het college zegt juist: we moeten de kosten, de indirecte en de feitelijke kosten van het parkeren in de stad, niet afwentelen op al die burgers, waarbij alle mensen, dus ook alle mensen zonder auto, meebetalen aan de kosten. Veel rechtvaardiger is het om de mensen die gebruikmaken van die openbare ruimte, zoals we dat ook doen bij terrassen of reclameborden of al dat soort zaken, te laten betalen. Iedereen die de openbare ruimte gebruikt in de stad, betaalt daar een bijdrage aan. Dus waarom zou dit bij parkeren nou in een keer zo onlogisch zijn?

Dus wat het college met deze visie wil doen, is eigenlijk het afwentelen van alle kosten die met parkeren te maken hebben in de openbare ruimte, niet alleen afwentelen op alle burgers, maar toch voornamelijk kijken naar de mensen die zelf een auto hebben en die keuze daarvoor dus gemaakt hebben.

Voorzitter, de Partij voor de Dieren heeft nog gevraagd naar parkeren op eigen terrein. De heer Leemhuis sloot zich daar volgens mij bij aan. Dit is nou duidelijk zo'n voorbeeld waarbij je, als je van visie naar uitvoering gaat, daar veel meer duidelijkheid in zou moeten hebben. Wat wij doen met deze visie, is dat we zien dat in verschillende straten en wijken waar mensen een eigen terrein hebben, maar toch de auto's op straat hebben staan, we vragen: kan dat nou niet slimmer? Kunnen die mensen niet gewoon hun eigen terrein gebruiken? Maar tegelijkertijd is het natuurlijk waar wat de heer Kelder en ook de heer Leemhuis zeggen: dat moet er niet toe leiden dat wij in weerspraak met andere programma's die we bij de gemeenten hebben, mensen verplichten om het gras uit de tuin te halen en de auto er maar op te gaan zetten. En hoe we dat precies gaan doen, hoe we dat dilemma ook een beetje kunnen beslechten, dat is echt een van de dingen die in de uitvoeringsnota's nader aan de orde moet komen. We moeten ook oppassen voor rigiditeit bij dit soort maatregelen. Er zijn bijvoorbeeld ook mensen die een bus hebben, omdat ze een beperking hebben. Ja, die kan net niet op je eigen terrein passen. Dat moet er niet toe leiden dat de gemeente dan zegt: zet die bus maar gewoon in de tuin, ook al past hij niet. Je krijgt geen vergunning voor de openbare ruimte, want je hebt immers een klein opritje.

De PLV VOORZITTER: Ik kan geen vragen meer toestaan, mijnheer Sijbolts. Geen vervolgvragen.

Wethouder DE ROOK: Ja, voorzitter, dan kom ik eigenlijk via de ChristenUnie misschien uit bij het voorstel van de heer Koks van de SP. De heer Koks stelt eigenlijk voor om vergunningparkeren in de hele stad door te gaan voeren. Misschien ligt dat scenario niet eens zover bij ons weg. In verschillende wijken die binnen de ring liggen, voeren we op dit moment gesprekken met de gemeente over betaald parkeren, omdat men ziet dat daar de parkeerdruk toeneemt. Het waterbedeffect is reëel. Alleen, als die gesprekken op dit moment al plaatsvinden, dan is de vraag waarom wij zonder op een goede manier te toetsen of er ook echt draagvlak is voor die maatregel, nu vanuit het stadhuis moeten opleggen dat er al betaald parkeren wordt ingevoerd. Wij kiezen voor een andere procedure, door dat samen met wijken te doen, te toetsen of er draagvlak is voor die maatregel en dan pas overgaan tot het invoeren daarvan. Dus als ik dan het dilemma pak dat mevrouw Jongman daarbij schetste: wij willen wel vergunningparkeren overal, maar er moet wel draagvlak voor zijn, dan kom je eigenlijk via die nuancering, via de visie van de SP en via dit dilemma van mevrouw Jongman, toch weer uit bij de koers die het college voorstelt. Wij staan er open voor om vergunningparkeren in te voeren in de hele stad en we stellen ook voor om het in de hele stad te doen, maar wij effectueren het alleen maar als er draagvlak voor is. En daar moeten we dan verder mee aan de slag. Dus ik kan de heer Koks niet helemaal tegemoetkomen. Wat wij wel doen is de vergunningstitel overal invoeren, maar wat wij niet gaan doen, omdat het ook raar is, is bijvoorbeeld op plekken als Dorkwerd mensen laten betalen voor de parkeervergunning voor een auto. Volgens mij biedt deze visie ook de ruimte voor wat de heer Koks wil, alleen bouwen wij nog een stap in die zegt: wij willen ook eerst horen wat de wijken in de buurten daar zelf van vinden, voordat wij tot invoering overgaan.

Voorzitter, ik hoop dat deze visie, ondanks alle vragen die er voor de uitwerking uiteraard liggen, op steun van uw raad kan rekenen, omdat ze er in de geest van onze Next City-boodschap echt voor zorgt dat wij de maatregelen nemen naar de toekomst, die de leefbaarheid voor onze stad hand in hand laat gaan met de bereikbaarheid en de gastvrijheid die we als stad ook willen uitstralen.

De PLV VOORZITTER: Als u dan heel kort nog even de moties van een oordeel zou willen voorzien?

Wethouder DE ROOK: Mijnheer Van Keulen, zou ik de moties van u mogen ontvangen? Ik heb hier de motie 'Realtime parkeren' van de VVD. Nou, de visie straalt uit dat we meer flexibiliteit en maatwerk willen bieden. Volgens mij sluit dit daarbij aan. Dit is overigens bij parkeergarages veel eenvoudiger te doen dan bij het parkeren op straat, maar met allerlei ontwikkelingen die er nu zijn, sensortechniek, zien wij best wel mogelijkheden om dit in de toekomst nauwkeuriger te kunnen doen. Bijvoorbeeld door misschien wel een link te kunnen maken met handhaving. Als je door een sensor kunt zien hoelang een auto ergens staat, kun je én per minuut afrekenen én zien wanneer een auto er te lang staat. Op die manier kun je dus veel meer duidelijkheid bieden naar de gebruiker hiervoor. Daar sluit deze motie volgens mij bij aan. Een onderzoek, daar zijn we van harte toe bereid, dus het oordeel is aan de raad.

'Laad- en los plekken in de binnenstad' heb ik hier, motie 14 van Stad en Ommeland en ChristenUnie. Die sluit eigenlijk naadloos aan bij wat we al aan het doen zijn. We hebben een klankbordgroep over de binnenstad. Die is vorige maand geïnstalleerd en die doet eigenlijk al precies wat deze motie ons vraagt. Dus niet nodig, maar als de raad behoefte heeft om het nog eens te onderstrepen, kunt u daar natuurlijk toe besluiten. Dus oordeel aan de raad.

En de eerste is 'Ruimte voor buurtstallingen'. Ja, dit is een van de opties die bij het pakket zou moeten horen. Als wij bijvoorbeeld constateren in een wijk dat de behoefte aan openbare ruimte groter is dan het aantal parkeerplekken dat gerealiseerd kan worden, zou daar misschien bij kunnen horen dat wij ons buurtstallingenarsenaal moeten gaan uitbreiden, waarbij dit het voordeel heeft ten opzichte van de particuliere markt, dat wij op deze manier beter kunnen sturen en dat we de tarieven beter in eigen hand kunnen houden. Dus dat sluit denk ik ook aan bij de geest van deze visie en daarom wil ik deze motie ook aan het oordeel van de raad overlaten. Volgens mij ben ik er zo dan doorheen.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, wethouder. We gaan over tot stemming. Allereerst ligt voor motie 13, dat is de motie 'Ruimte voor buurtstallingen'.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, een stemverklaring?

De PLV VOORZITTER: Jazeker, mijnheer Leemhuis. Gaat uw gang.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie is benieuwd naar de antwoorden op de vragen die in motie 13 gesteld worden. We weten nog niet precies wat we er dan mee doen, maar we willen die onderzoeken zeker zien. Dus die gaan we steunen.

Motie 14, ja, een beetje niet op zijn plek, maar wethouder De Rook heeft in zijn toelichting wel uitgelegd dat het eigenlijk ondersteuning is van het huidige beleid. Mijn fractie zou ook wel iets meer willen zien over samenwerking van ondernemers en dergelijke en de mogelijkheden van regulering. Maar om die redenen zullen we dat ook steunen.

De fractie van GroenLinks gaat motie 15 over real-time parkeren niet steunen, omdat in de visie van GroenLinks het parkeren in de binnenstad juist beperkt zou moeten worden, omdat die ruimte voor andere dingen nodig is. En het stimuleren van parkeren in de openbare ruimte staat daar haaks op. Hoewel, op zich, als dit alleen voor parkeergarages zou gelden, zou de fractie van GroenLinks er wel mee kunnen instemmen. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Nog andere stemverklaringen? De heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Wij zullen voor motie 13 en 14 stemmen. Bij motie 15 hadden wij eigenlijk dezelfde gedachtegang als mijn voorganger van GroenLinks. Echter, wij beslissen om voor die motie te stemmen, omdat we in het licht van de parkeervisie, waarin we ook hebben aangegeven zoveel mogelijk instrumenten te hebben om het parkeren zoveel mogelijk als maatwerk in te vullen, denken dat dit iets zou kunnen zijn wat zou kunnen bijdragen aan een gereedschapskist.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Motie 13, daar staan we op, dus dat is helder. Motie 14 vinden we met de toelichting van de wethouder een overbodige motie, dus daar zullen we tegenstemmen. Motie 15, daar zullen we voorstemmen. Nou, dat vinden we gewoon een goed verhaal. Je betaalt waarvoor je daadwerkelijk gebruikmaakt. Dat vinden we prima.

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Koks, bedankt. Nog andere stemverklaringen? Nee? Dat is niet het geval, dan gaan we nu over tot stemming op motie 13. Houdt u nog even de aandacht vast, want we hebben straks ook nog een ander onderwerp te gaan. De SP mist nog wat? Oké, dank u.

Motie 13, 'Ruimte voor buurtstallingen' is aangenomen met unanieme stemmen.

Dan gaan we naar motie 14. Dat is de motie 'Laad- en losplekken ondernemers binnenstad'.

Daar geen unanimiteit, maar wel aangenomen met 32 stemmen voor en 6 tegen.

Dan motie 15, 'Betalen voor geparkeerde tijd op straat'. Ook die motie is aangenomen, met 34 stemmen voor en 4 tegen.

Dan moeten wij nog even stemmen over het raadsvoorstel zelf. Een stemverklaring? De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Voorzitter, wij zullen tegenstemmen, vanwege de reden dat wij er onvoldoende van overtuigd zijn dat deze parkeervisie het wijkvreemd parkeren tegen zal gaan.

De PLV VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u, voorzitter. Ik ben blij dat de wethouder onze interpretatie van deze visie heeft kunnen bevestigen. Daarnaast zouden wij graag nog iets willen doen aan de tarieven, maar daar hadden we geen tijd meer voor. Dat gebruiken we dus voor de collegeonderhandelingen in november. Wij zullen dus instemmen met het raadsvoorstel.

De PLV VOORZITTER: Andere stemverklaringen op het raadsvoorstel parkeervisie? Dat is niet het geval. Dan is de stemming geopend.

Het raadsvoorstel is aangenomen met 29 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

8.c: *(is 7i geworden)*

8.d: Shortlist duurzame warmtebron Noordwest (collegebrief 9 mei 2018)

De PLV VOORZITTER: We gaan naar het laatste agenda-onderwerp voor vanavond. Houd nog even moed. Het gaat over de Shortlist duurzame warmtebron Noordwest. De gasten van de raad gaan vertrekken. Dank voor jullie aanwezigheid. Hartstikke goed dat jullie nog blijven. Wie mag ik het woord geven over deze collegebrief? De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. In deze shortlist worden er al enkele kanttekeningen geplaatst bij de duurzaamheid van biomassa. Het is goed om te lezen dat biomassa dus ook in de ogen van de onderzoekers niet geheel oncontroversieel is. Toch worden de haken en ogen blijkbaar niet genoeg zwaarwegend gevonden om biomassa uit de shortlist te houden. In de tekst wordt genoemd dat een duurzame bron van biomassa bijvoorbeeld knip- en snoeiafval uit de omgeving en aanliggende gemeentes is, wanneer de aangroei in een gelijk tempo gaat als het gebruik. Het aantal warmte-eenheden waar wij over praten kunnen in Groningen en omstreken, daar kunnen wij natuurlijk niet tegenop snoeien. Bij het importeren van biomassa verder uit het land of zelfs uit het buitenland, wordt wel het transport benoemd als factor die het gehalte van duurzaamheid omlaag trekt. Er wordt echter voorbijgegaan aan het feit dat in het buitenland de aangroei natuurlijk ook niet gelijk opgaat met het gebruik. Noord-Amerikaanse biomassabossen die worden gekapt, groeien niet in hetzelfde tempo terug als waarin wij ze hier opstoken. De bomen die worden terug geplant, nemen slechts een fractie van het broeikasgas op die grotere, gekapte bomen opnamen. Hier wordt in de modellen geen rekening mee gehouden.

De PLV VOORZITTER: U hebt een interruptie van de heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Ja, ik heb toch wel een vraag aan de Partij voor de Dieren. Kijk, het mooie is dat wij aan de voorkant worden betrokken bij dit hele gebeuren. Er waren eerst een heleboel mogelijkheden, nu zijn ze beperkt tot drie. U geeft nu een soort college aan de wethouder over hoe het zit in de wereld. Dat vind ik een beetje vreemd. We hebben nu drie mogelijkheden. Daar kunnen we even naar kijken, maar u doet net alsof er heel iets raars is gebeurd. Dat begrijp ik niet helemaal.

De PLV VOORZITTER: Wat is uw vraag?

De heer LOOPSTRA (PvdA): We zijn gewoon bezig, er is ook een voorkeursvariant, dus ik snap uw betoog niet helemaal.

De PLV VOORZITTER: Mijnheer Kelder, doet u ermee wat u wilt.

De heer KELDER (PvdD): Ik hoor geen vraag. Biomassa zal wat de Partij voor de Dieren betreft absoluut niet twee plusjes mogen krijgen voor duurzaamheid, want het is op deze grote schaal geen daadwerkelijk duurzame optie.

De PLV VOORZITTER: U hebt een interruptie van de heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. De redenering van de Partij voor de Dieren als het gaat om biogas of biomassa, kan ik eigenlijk heel goed volgen. Alleen is het probleem wel dat we een leveringscontract hebben afgesloten en dat er toch een alternatief moet komen voor het mislukken van het geothermieproject. Wat is dan straks uw alternatief?

De heer KELDER (PvdD): Ik kom straks, op het einde van mijn verhaal, daarop terug. De opmerking van een van de aanwezige buurtbewoners bij de commissie, slaat hierbij dan ook de spijker op zijn kop: hoeveel bossen blijven er over als we massaal voor biomassa kiezen? Wij staan niet alleen in onze kritiek.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Dank u, voorzitter. Waar komt u tot de conclusie dat wij massaal voor biomassa kiezen als wij dit project zouden gebruiken?

De heer KELDER (PvdD): Ik zei dat het een citaat was van een bewoner.

De heer UBBENS (CDA): Ja, maar er zijn heus wel genoeg duurzame bronnen van biomassa in de provincie te vinden denk ik, om deze bron van warmte te voorzien. En mocht dat niet kunnen, dan hebben we nog altijd een ander alternatief. Dus waarom zou u het op dit moment al afschrijven, terwijl er misschien best een duurzame, met onderbouwing ...?

De heer KELDER (PvdD): Nee, ik zeg niet dat we het moeten afschrijven. Ik zeg alleen dat we daar kritisch in moeten zijn en dat we niet de bossen in Amerika moeten kappen om maar te voorzien in onze vraag.

Wereldwijd hebben onderzoekers en wetenschappers hun zorgen geuit over de schade die biomassa toebrengt aan de natuur en het klimaat. Daarom dienen wij een motie in om de uitwerking van biomassa als de businesscase uit te sluiten van verdere planvorming.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Nou begrijp ik het dus niet meer. U zegt net dat u het niet wilde uitsluiten en dat er best mogelijkheden zijn om duurzame biomassa te gebruiken. En nu zegt u: "Ik wil het wel uitsluiten van de verdere businesscase."

De heer KELDER (PvdD): In het eerste stuk van mijn woordvoering noemde ik dat er dus wel biomassamogelijkheden zijn als snoeiafval en dergelijke van de stad. Dat soort dingen zijn er mogelijk. Alleen, een businesscase waarin je opnieuw gaat kijken of je hout kunt importeren uit Amerikaanse bossen, is natuurlijk van de zotte. Dat is wat ik bedoel.

De PLV VOORZITTER: De heer Van der Glas.

De heer KELDER (PvdD): Wat zegt u?

De PLV VOORZITTER: U hebt een interruptie van de heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): En als uit de businesscase nou zou blijken dat er wel voldoende geclassificeerde biomassa aanwezig is in de provincie Groningen? Dan is het toch zonde als je die mogelijkheid niet doorberekent?

De heer KELDER (PvdD): Als dat zo zou zijn, ja. Maar ik weet dat het niet zo is, wat u zegt. Maar ja, dat kunt u wel nagaan. Er worden wat struikjes gekapt in het Noorderplantsoen. Wij klagen er als partij al wel over dat er veel groen verdwijnt, uw partij ook, maar u kunt op uw vingers natellen dat het groen dat gekapt wordt, dat snoei-afval in de stad, niet voldoende is om aan deze vraag te voldoen. Dat is toch logisch?

De PLV VOORZITTER: De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Ik heb juist een businesscase nodig om die conclusie te kunnen trekken. Daarom zou ik hem graag willen zien.

De heer KELDER (PvdD): Nou, daarin kunnen we van mening verschillen.

Dan heb ik nog een punt over het biogas. Het is heel gek dat er in de stukken geen kritiek op biogas is te bespeuren. Waar in de tekst over restwarmte nog te lezen valt dat de duurzaamheid van het proces waarbij restwarmte wordt gewonnen ter discussie kan worden gesteld, wordt er bij biogas niets over genoemd. In principe is er niks op tegen als bijvoorbeeld het gft-afval wordt vergist door Attero of de Suikerunie. Maar dat is niet het enige wat er in de meeste gevallen in de biovergisters gaat. Grote biogasinstallaties elders in het land zijn voor een groot deel afhankelijk van mestvergistings. In deze shortlist staan deze zogenaamde monovergisters ook als optie. Bij het vergisten van mest in monovergisters is het van belang dat de mest zo vers mogelijk is. Voor een maximaal rendement aan biogas moeten de dieren permanent op stal staan. De mest wordt verschillende keren per dag aangeveegd. Mest verzamelen uit een weide rendeert nu eenmaal niet. U zult begrijpen dat koeien de kans op voldoende weidegang ontnemen, zodat wij hun mest kunnen opstoken, iets is waar de Partij voor de Dieren zich niet achter kan scharen. Daarnaast is in onze ogen energie die afhangt van het voortbestaan van de vervuilende, intensieve vee-industrie, niet duurzaam noch toekomstgericht.

De PLV VOORZITTER: De heer Loopstra. Hebt u een vraag?

De heer LOOPSTRA (PvdA): Ja. Mag ik concluderen dat u dus al een keuze hebt gemaakt? Want u sluit dus al twee mogelijkheden van de shortlist uit. Klopt dat?

De heer KELDER (PvdD): Min of meer, ja.

Ook hier zetten wij dus onze vraagtekens bij de hoge duurzaamheidsscore van biogas. Wij dienen daarvoor een motie in.

Het grootste struikelblok voor veel van de andere oplossingen lijkt de gemiddelde Nederlandse elektriciteitsmix te zijn. In deze tekst staat dat deze grijze stroom de duurzaamheid, bodemwarmte en waterwarmte en restwarmte naar een onvoldoende brengt. Het is natuurlijk heel gek dat de gemiddelde elektriciteitsmix hier steeds als ijkpunt wordt aangehaald, terwijl we in Groningen met de gaande ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie en nu dus ook windmolens in de gemeente, als het goed is binnen enkele jaren zelf kunnen zorgen voor groene energie, om andere warmtestromen verder op te warmen naar de benodigde hogere temperaturen. Wat betreft de Partij voor de Dieren zouden we de oplossing dan ook in dit veld moeten zoeken. Niet in de biobased oplossingen, die op korte termijn misschien het makkelijkst te realiseren zijn, maar waar je met langjarige leveringscontracten weer jaren aan vastzit. Ik heb twee moties. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: U hebt nog een interruptie van de heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, ik had nog een vraag gesteld en daar zou de heer Kelder nog op terugkomen. Maar dat is nog niet gebeurd. U hebt nu twee opties afgeschreven. U zou met alternatieven komen, maar ik hoor ze niet. Er blijft dus nog maar één optie over, die op zichzelf nog niet garandeert dat er ook voldoende warmte kan worden geleverd, als het gaat om de contracten die al zijn afgesloten.

De heer KELDER (PvdD): Wij hebben eerder vandaag uitgebreid gesproken over windenergie. Er is ook nog zoiets als zonne-energie. Dat zijn in onze ogen de duurzame bronnen en de meest duurzame mogelijkheden. Wij willen daar gewoon op insteken. Dat is onze insteek.

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, dan spreken we dus eigenlijk over een soort 'Power to Heat', waarbij de techniek pas – lees ik in dit onderzoek – ongeveer vanaf 2030 gereed is. Het lukt ons dan toch niet om ons aan de contracten te houden?

De heer KELDER (PvdD): Ik begrijp uw vraag niet precies.

De heer LUHOFF (D66): Nou ja, om met die elektriciteit die warmte te genereren, om samen met de omgevingswarmte te zorgen dat je ook leveringszekerheid hebt gedurende het hele jaar, is een deel van die techniek pas in 2030 gereed. Hoe doen we het tot die tijd?

De PLV VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Nou, ik weet niet of ik hier per se een kant-en-klare oplossing heb. Ik heb in ieder geval een betoog gehouden waarin ik een aantal dingen wil benoemen die genoemd worden als duurzame energie, maar die in onze ogen niet duurzaam zijn. Ik heb eigenlijk twee dingen uitgesloten waarvan ik zeg: we moeten geen biomassa importeren uit een ander land en we zijn wel voor biogas, maar dat mag niet afkomstig zijn van de bio-industrie, van de vee-industrie. Dat zijn de uitsluitingen die wij willen maken.

De PLV VOORZITTER: Komt u maar gauw met de moties.

Motie 16: Door de biomassa het bos niet meer zien (Partij voor de Dieren, SP, Student en Stad)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende de collegebrief Shortlist Duurzame Warmtebron Noordwest (collegebrief 9 mei 2018),

constaterende dat:

- in de Shortlist voor een Duurzame Warmtebron biomassa wordt genoemd als een van de drie verkiesbare opties voor de korte termijn;

overwegende dat:

- het zeer onwaarschijnlijk is dat in de regio genoeg biomassa geproduceerd kan worden om aan de energievraag van Noordwest te voldoen;
- het transport van biomassa uit het buitenland zeer vervuilend is;
- het RIVM stelt dat de stook van houtige biomassa een serieuze toename van fijnstofuitstoot veroorzaakt en de gezondheid schaadt;
- de CO₂-uitstoot van biomassaverbranding twee keer zo hoog is als de CO₂-uitstoot van stoken op aardgas;
- het overgrote deel van de biomassabossen niet gecertificeerd zijn en de toegenomen vraag van biomassa leidt tot meer houtkap;
- onder andere Zembla heeft aangetoond dat afspraken over laagwaardig hout en resthout in de praktijk niet te handhaven zijn;
- het doel van WarmteStad om alleen biomassa te gebruiken van 'verantwoorde bronnen' ook niet te handhaven is;
- de KNAW stelt dat de stook van hout geen effectieve manier is om de uitstoot van broeikasgas te verlagen;
- biomassa dus niet te beschouwen is als een daadwerkelijk duurzaam alternatief;

verzoekt het college:

- biomassa niet verder uit te werken in een businesscase als een mogelijke optie voor een duurzame warmtebron voor Noordwest;

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 17: Mestvergisting is niet duurzaam (Partij voor de Dieren, SP, Student en Stad)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende de collegebrief Shortlist Duurzame Warmtebron Noordwest (collegebrief 9 mei 2018),

constaterende dat:

- in de Shortlist voor een Duurzame Warmtebron biogas wordt genoemd als een van de drie verkiesbare opties voor de korte termijn;
- WarmteStad noemt dat biogas alleen van verantwoorde bronnen afkomstig mag zijn;
- in de Shortlist monovergisting/koeienmestvergisting als optie wordt genoemd voor biogas;

overwegende dat:

- mestvergisting ons land afhankelijk maakt van de intensieve en grootschalige veehouderij voor warmte en stroom;
- de veehouderij zelf zeer veel energie verbruikt en dat het vergisten van mest weinig energie oplevert en dat er op grote schaal voedselgewassen moeten worden meevertigd voor een hoger rendement;
- die veehouderij zorgt voor een slechte luchtkwaliteit en mede verantwoordelijk is voor een hoge uitstoot van broeikasgassen en zo bijdraagt aan de klimaatverandering;

spreekt uit dat:

- energie gebaseerd op de intensieve veehouderij niet als duurzaam te beschouwen valt;

verzoekt het college:

- biogas op basis van mestvergisting uit te sluiten van de businesscase en niet verder uit te werken; en gaat over tot de orde van de dag.

¹ <https://nos.nl/nieuwsuurartikel/2183175-is-mestvergisting-de-oplossing-ofboerenbedrog.html>

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. De heer De Greef, SP.

De heer DE GREEF (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het grote doel van WarmteStad is dat we onze CO₂-uitstoot verminderen om te voorkomen dat de aarde 2°C opwarmt. Dat we voorkomen dat we het kantelpunt bereiken, waarbij het smelten van de poolkappen ontstaat. We moeten voorkomen dat we het punt bereiken dat de verdere opwarming niet meer te voorkomen is. Daarom is elke euro die we investeren in niet-groene oplossingen weggegooid geld, wat de SP betreft. De heer Kelder van de Partij voor de Dieren heeft net een heel mooi betoog gehouden waarom biomassa niet goed is. Daar wil ik me graag bij aansluiten. En dan het vervolg, want wat wel helpt is het verminderen van energiegebruik en het investeren in echt groene oplossingen. Die mogelijkheid wordt de raad nu geboden. Als we vol inzetten op het mogelijk maken van een lagetemperatuurwarmtenet, komen de oppervlaktewarmte, de ondiepe bodemwarmte, het gebruik van zonneboilers, warmteopslag, warmteopvang van bedrijven als Suikerunie, kartonfabriek Eemshaven een stuk dichtbij. Isoleren van alle gebouwen die we in eerste instantie op het warmtenet aansluiten. Zonnepanelen op het dak, zodat we die aangenomen motie uit januari – weet u nog wel? – een praktisch vervolg kunnen geven. Daarna kunnen we het warmtenet ook uitbreiden tot mogelijk zelfs 30.000 woningen, stelt het stuk van het college. Elke euro die we aan isoleren en lagetemperatuurwarmtenet uitgeven, brengt én de CO₂-uitstoot naar beneden én volledig groene oplossingen binnen handbereik. Daarom steunt de SP de moties van de Partij voor de Dieren om biomassa en biogas van de shortlist te halen. En in onze motie willen wij inzetten op het echte groene alternatief.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja, dank u, voorzitter. Eigenlijk dezelfde vraag die aan de Partij voor de Dieren is gesteld: waar haalt u het dan vandaan dat het een per se niet-duurzame oplossing is om voor biomassa of biogas te kiezen?

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Nou, u kunt bijvoorbeeld een heel interessante documentaire zien van Zembla, van vorig jaar. Maar u kunt ook een advies lezen van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen over biomassa. Die stelt dat meestoken van hout leidt tot niet-innovatieve oplossingen, dat het onzeker is of de CO₂ wordt verminderd en dat het geen effectieve manier is van het verlagen van uitstoot van broeikasgassen.

De heer UBBENS (CDA): Ja, maar u kunt net zoveel onderzoeken lezen waaruit blijkt dat er wel degelijk manieren zijn om op een duurzame manier biobrandstof en biomassa in te zetten. Dus waar haalt u die wijsheid vandaan? Ja, blijkbaar van de Zembla-uitzending, maar er zijn ook uitzendingen waaruit blijkt dat het wel duurzaam is. Daar hebben we nou juist die experts voor ingehuurd, zodat wij dat niet zelf hoeven af te wegen hier in de raad.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Voorzitter, bronnen van onafhankelijke wetenschappers, daar vertrouw ik maar op. Wat ik nog wel wil zeggen, is dat uit ambtelijke navraag is gebleken dat het voor het warmtenet dat we nu aanleggen, mogelijk is om heel snel over te schakelen op het laagste warmtenet. Wat de SP betreft zetten we daar dus de komende jaren op in en niet zoals dit college, op middelen verbranden. De vraag is wel of dit college en de zogenaamde groene partijen voldoende ambitie hebben voor het vergroenen van Groningen. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer De Greef. De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen? Ik heb voor u een andere vraag dan die ik aan de Partij voor de Dieren heb gesteld, als het gaat om het afschrijven van biomassa en biogas. Ik ken de SP ook als een partij die opkomt voor een lagere energierekening. Ik vroeg me af hoe de SP, wanneer het gaat om alleen gebruikmaken van omgevingswarmte en alleen inzetten op het isoleren van huizen, zorgt dat die elektriciteit of warmterekening ook laag blijft.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Nou, voorzitter, volgens mij, als je minder energie gebruikt, kost het je minder. Dus daar heb je de winst al zitten.

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, wie betaalt dan de kosten voor het warmtenet?

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Voorzitter, ons voorstel is tweeledig. Het isoleren maakt mogelijk dat wij zo snel mogelijk op het laagtemperatuurwarmtenet overgaan. Wij willen dat dit op de shortlist komt te staan, dat die mogelijkheid dat we zo snel mogelijk – en volgens mij is dat in lijn met wat uw fractiegenoot zei over de windmolens, dat we nog sneller kunnen – op die laagtemperatuurwarmte gaan zitten en is het essentieel dat we die woningen isoleren. Laten we het geld niet weggooien door het op te stoken, maar laten we het stoppen in iets waar we over tien jaar nog iets aan hebben. Dank u wel.

Motie 18: Alle ballen op isoleren en laagtemperatuur-warmte (SP, Partij voor de Dieren)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 30 mei 2018, besprekende de collegebrief Shortlist duurzame warmtebron Noordwest,

constaterende dat:

- twee van de drie warmtebronnen op de shortlist CO₂ blijven uitstoten;
- het houdbare toekomstperspectief voor het warmtenet een laagtemperatuurwarmtenet is;

overwegende dat:

- biomassa en biogas geen duurzame warmtebronnen zijn;
- het doel van het warmtenet is om de CO₂-uitstoot te verminderen;
- geschat wordt op termijn 30.000 huizen te kunnen verwarmen met een laagtemperatuurwarmtenet;
- elke euro die in niet-groene bronnen wordt gestopt, weggegooid geld is;

verzoekt het college:

- aan de shortlist een optie toe te voegen waar isolatiemaatregelen en het zo spoedig mogelijk realiseren van een laagtemperatuurwarmtenet het streven is;

en gaat over tot de orde van de dag.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer De Greef. Wie dan? De heer Van der Glas, GroenLinks.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, uit de voorstellen die hier voorliggen voor een tijdelijke warmtevoorziening, kunnen we wel de conclusie trekken dat iedere variant een suboptimale oplossing blijkt ten opzichte van geothermie. Door de verplichting warmte te leveren, ontkomt WarmteStad er niet aan om dan een minder optimaal alternatief te kiezen. Ik lees dat het criterium 'duurzaamheid' in de weging de waarde 'gemiddeld' krijgt. Dat vindt mijn fractie wat licht. Als duurzaamheid zwaarder gewogen wordt, dan valt de variant met warmte uit oppervlakte minder gunstig uit, vanwege het grijze stroomgebruik. Deze stroom kan toch ook groen zijn? Dat lijkt misschien een beetje technische vraag, maar ik heb daar ambtelijk navraag over gedaan, en er zit wel degelijk een politieke component in. Vandaar dat ik nu ook de vraag even aan de wethouder stel.

Tot slot zijn biogas en biomassa alleen dan duurzaam, als deze van gecertificeerde bronnen afkomstig zijn. Dat staat ook in de brief. Iedere andere bron zou voor GroenLinks dan ook geen alternatief zijn. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, wat vindt GroenLinks ervan dat over tien jaar alle geld dat we aan zogenaamde duurzaam hout hebben opgestookt, compleet weg is? En hoe stelt u dat in relatie tot het isoleren van woningen, wat over tien jaar nog wel een effect heeft?

De PLV VOORZITTER: De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Voorzitter, ik heb met enige verbazing het verhaal van de heer De Greef net aangehoord en ik vind het als milieukundige een typisch geval van 'wel de klok horen luiden, maar niet weten waar de klepel hangt'. Want we hebben een warmteverplichting en natuurlijk moeten huizen aan de lage energie, de lage temperatuur. En natuurlijk moeten de huizen zoveel mogelijk geïsoleerd worden. Maar op dit moment hebben we gewoon een warmtecontract en een warmteverplichting en moeten we kijken naar een op-een-na-duurzaamste bron, die we daarvoor moeten gebruiken. En parallel daaraan zullen we inderdaad ook andere maatregelen moeten nemen, maar het is niet of/of, het is en/en.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Dus voorzitter, gaat GroenLinks Amerikaanse bossen opstoken in ons warmtenet?

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Alstublieft, voorzitter! Ik heb in mijn woordvoering gezegd: geen Amerikaanse bossen. Er bestaat zoiets als een derde generatie biomassa. Dan praat je over reststromen. Stromen die op geen enkele manier afkomstig zijn van niet-duurzame bronnen zoals bossen in Noord-Amerika en Rusland.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, voorzitter, wat de SP betreft is dat puur wensdenken. Onderzoeker Martijn Katan van de Universiteit Wageningen zegt dat het onherroepelijk is, met de grote vraag aan biomassa in Europa, dat het uit Amerika en Canada komt.

De PLV VOORZITTER: De heer Van der Glas.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): En ik kan u een rapport aanleveren waarin staat wat de Natuur- en Milieufederaties in Nederland acceptabel vinden. Biomassa als bron voor warmteproductie en daarin is nog heel veel mogelijk.

De PLV VOORZITTER: Is dat nu een toezegging aan de hele raad? Moet ik dat zo zien, dat u dat rapport doet toekomen? Ja? Prima, staat genoteerd. Dan gaan we naar de heer Ubbens, CDA.

De heer UBBENS (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik kan het eigenlijk heel kort houden, want ik heb de brief gelezen en de shortlist die eruit voortkomt. Ik heb er wel vertrouwen in dat een bedrijf als Ecofys zo'n analyse goed kan uitvoeren en dat er dan drie varianten overblijven, waarmee verder wordt gewerkt. Het lijkt mij prima, met alle kanttekeningen die erbij te plaatsen zijn. Ik denk dat een discussie uit 2015 van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen hier nu weer overdoen, waar een heleboel reacties op zijn gekomen, eigenlijk geen zin heeft. Ik vertrouw erop dat die discussie ook is meegewogen in de expert opinion van Ecofys en dat wij hier dat als raad niet een beetje dunnetjes moeten zitten overdoen.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Ubbens. Dan gaan we naar D66, de heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Op basis van het rapport van Ecofys is wat ons betreft goed onderbouwd waarom de opties biogas, biomassa en omgevingswarmte de shortlist hebben gehaald en de overige opties niet. Maar goed, alle drie de opties zijn dan technisch haalbaar en waarschijnlijk ook betaalbaar, maar het blijft goed dat WarmteStad ook blijft kijken naar Power to Heat, naar waterstof en naar de transitie naar een laagtemperatuurwarmtenet. Want dat biogas en biomassa niet noodzakelijkerwijs duurzaam zijn, wordt door WarmteStad zelf en door Ecofys ook ruim onderkend en dat hebben we ook al eerder besproken. Zolang biomassa wordt gebruikt van afvalmateriaal, dat hoe dan ook ontstaat, is het wat D66 betreft een prima oplossing. Maar de vraag is natuurlijk of dit ook op lange termijn haalbaar is, aangezien er veel onduidelijkheid is, ook over de leveringszekerheid. Bovendien is het duidelijk dat biogas en biomassa een bovengrens hebben qua schaal. Je kunt maar een deel van je energievoorziening uit biomassa halen, zolang groei en verbruik maar in balans blijven. Toch, als we in het achterhoofd houden dat wij als gemeente een aantal contracten hebben afgesloten om geothermie mogelijk te maken, waarvoor we nu op een of andere manier warmte moeten gaan opwekken, dan is het verdedigbaar om ook nu te kijken naar biomassa en biogas. Toch nog, ook wat ons betreft, de nadrukkelijke voorkeur voor het gebruik van omgevingswarmte. Dat is ook meer in de geest van het oorspronkelijke project, zeker wanneer een substantieel deel van de benodigde warmte uit water te halen valt. Dat is eigenlijk indirect zonne-energie natuurlijk, plus een deeltje aardwarmte. Het is, voor zover er gebruik wordt gemaakt van natuurlijke omgevingswarmte, in theorie natuurlijk ook beter schaalbaar. Voorzitter, het bewaart dat de benodigde warmtepompen door de grijze elektriciteitsmeter van Nederland het project als geheel minder duurzaam zouden maken, is natuurlijk terecht. Maar dit is relatief eenvoudig op te lossen door lokaal groene stroom in te kopen.

De PLV VOORZITTER: U hebt een vraag van de heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, voorzitter. Is D66 bereid om verder te denken over het zo spoedig mogelijk mogelijk maken van een laagtemperatuurwarmtenet?

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Nou, hoe dan ook, als we het hebben over isoleren en kijken naar lage temperatuur, is dat sowieso ook nodig. Ik heb al eerder aangegeven dat het goed is dat het college bij een warmtenet wil blijven kijken naar Power-to-Heat, naar waterstof en naar dat laagtemperatuurwarmtenet. Natuurlijk moet je daar zo snel mogelijk naartoe gaan. Tegelijkertijd moet je realistisch zijn: voor 2030 lukt het niet om dat allemaal maximaal in te zetten en is het heel goed dat we nu ook kijken, want we kijken nu en we nemen volgende maand een beslissing, welke opties met een businesscase ook realistisch zijn voor de korte termijn.

Voorzitter, dan nog even over lokale groene stroom en die stroommix. Wij zijn blij dat het kabinet al heeft aangekondigd om in 2025 twee kolencentrales te sluiten en ook de laatste drie in 2030, waardoor die huidige, grijze elektriciteitsmix op den duur sowieso al zou moeten vergroenen. Dus ook dat probleem wordt op iets langere termijn opgelost.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef nog.

De heer DE GREEF (SP): Ziet D66 mogelijkheden om woningen vergaand te isoleren, zodat we het laagtemperatuurwarmtenet eerder in kunnen gaan zetten dan dat nu wordt voorspeld?

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Ik denk niet dat het verstandig is om het beter te weten dan Ecofys dat schrijft in het rapport.

De PLV VOORZITTER: We gaan naar mevrouw Jongman-Mollema van de ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter, voor deze volledige aankondiging. Alternatief voor geothermie: wat ons betreft een beetje hetzelfde als wat het CDA zegt. Er zijn zoveel experts die ernaar gekeken hebben. In die zin wilden wij in eerste instantie de voorgestelde shortlist volgen, want inhoudelijk kan ik ook niet alles beoordelen en is er op van alles wel van alles te zeggen. Maar dat wij dat op een goede manier voor de toekomst willen, maakt wel dat we er nu iets anders in staan dan we erin stonden bij geothermie. Toen hadden we heel veel enthousiasme en hadden we eigenlijk een soort voorsprong. Eigenlijk is dat een beetje een remmende voorsprong geworden. Daarom denk ik dat, wat we gaan kiezen voor de toekomst, wel iets moet zijn waarbij we misschien niet weer de kop boven het maaiveld steken, maar dat we echt bekijken of het haalbaar is en ook betaalbaar is, in dit geval. Verdere ontwikkelingen wachten wij daarin graag af.

De PLV VOORZITTER: Dan de heer Blom, VVD.

De heer BLOM (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Mooi en nodig dat WarmteStad hier zo voortvarend mee verdergaat en dat er nu een shortlist ligt. We zijn benieuwd naar de verdere uitwerking. Verder sluiten we aan bij de woordvoering van CDA en ChristenUnie. Dank u wel.

De PLV VOORZITTER: Dan gaan we naar de heer Lammers, Student en Stad.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Dank u, voorzitter. Voorzitter, de volgende stap richting een alternatief voor het warmtenet ligt voor ons. Een van die alternatieven die genoemd worden, is biomassa. Biomassa is als alternatieve energiebron omstrede. Sec is biomassa een groene bron, omdat de CO₂ die verbrand wordt geen CO₂ is die miljoenen jaren geleden is geproduceerd en is opgeslagen, maar CO₂ is die slechts tientallen jaren geleden in een boom is opgeslagen. Per saldo zou er dus geen extra CO₂ toegevoegd worden aan de CO₂-cyclus van de aarde. Dit in tegenstelling tot bij het verbranden van fossiele brandstoffen. Het grote probleem van biomassa is echter dat het als groene energiebron niet houdbaar is. Het is een bron die niet de oplossing kan zijn voor de energietransitie. Al is het alleen maar omdat wij in Nederland nooit de hoeveelheid biomassa kunnen produceren om hier de energietransitie op te baseren.

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Dank u, voorzitter. Ja, een beetje, ik wil haast zeggen vermoeiend. Op zich is het natuurlijk prima als u deze opmerking nog een keer plaatst, maar het gaat er toch ook niet om dat wij alle ballen op biomassa zetten op dit moment? Dat gaat toch om een onderdeelje van de energietransitie, om dit warmtenet van warmte te voorzien, niet om heel Nederland op biomassa over te zetten?

De PLV VOORZITTER: De heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Ik begrijp die redenering, maar het is toch een vreemde redenering. Dit hele project, dit warmtenetproject, dit geothermieproject, hebben we allemaal ingezet om te verduurzamen, om onze stad duurzaam te maken. En nu kunnen we een keuze gaan maken voor een bron die eigenlijk niet duurzaam is.

De heer UBBENS (CDA): Hij is wel duurzaam. We hebben gewoon biomassa en dat kunnen we op die manier inzetten. Niet om heel Nederland erop te zetten, dan moeten we de bossen gaan kappen en dat wil je niet, want die groeien niet in dezelfde tijd terug. Maar we hebben gewoon reststromen die we kunnen inzetten en die zullen er ook altijd blijven. Dus waarom zouden we dat nu niet gewoon doen?

De heer LAMMERS (Student en Stad): Nou ja, laat ik zeggen dat het op die manier dan net zo duurzaam is als gewoon gas blijven gebruiken. Want het gewone gas gaan we uit de grond blijven halen. Dat gaat toch verbrand worden. Waarom gebruiken we dat dan niet?

De PLV VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Omdat dat gas fossiele brandstof is, die extra CO₂ in de atmosfeer toevoegt, die anders in de aarde kan blijven zitten. Dan voeg je dus niets toe in het circulair gebruik van biomassa. Die neemt ook de CO₂ op, dus dan doe je per saldo niets.

De PLV VOORZITTER: De heer Lammers. We raken wat verstrikt in de techniek, zo.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Ja, dat denk ik ook, maar dat is een beetje het onderwerp. Ik denk dat het CDA aan mijn punt voorbijgaat: het feit dat we net zo goed ander gas kunnen gebruiken en het feit dat het gebruik van biomassa niet de toekomst heeft. Ook daar moeten we weer vanaf. En daarom lijkt het ons niet verstandig om als stad afhankelijk te worden van een bron die we in de toekomst niet kunnen blijven gebruiken.

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, de zin mocht wel even afgemaakt worden hoor, maar mijn vraag is: als Student en Stad voorstelt om geen gebruik te maken van biogas of biomassa, wat is Student en Stad van plan met de afvalreststromen? Heeft ze daar andere toepassingen voor bedacht?

De PLV VOORZITTER: De heer Lammers.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Voorzitter, ik denk dat met de reststromen afval van alles gedaan kan worden. Maar wat wij niet willen is dat onze stad afhankelijk wordt van het gebruik van biomassa als energiebron. Maar de vraag stellen wat er dan moet gebeuren met de afvalstromen; ik weet niet precies wat er allemaal gedaan kan worden met de afvalstromen.

De PLV VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, je kunt verschillende dingen doen met die afvalstromen, maar uiteindelijk blijft er maar één optie over en dat is het omzetten in energie en warmte. Volgens mij is dat een heel duurzame en prima oplossing.

De PLV VOORZITTER: Dat was geen vraag. Mijnheer Lammers, gaat u verder.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Ja, ik ga verder. Zoals gezegd: het lijkt ons niet verstandig om als stad afhankelijk te worden van een bron die geen toekomst heeft. Juist nu, nadat we decennialang, zo niet eeuwenlang maar van alles in brand hebben gestoken, zonder erover na te denken wat dit gaat betekenen voor de planeet op de lange termijn. Het lijkt ons van belang dat wanneer we die energietransitie willen realiseren, we dit met toekomstbestendige energiebronnen gaan doen. Dit is dan misschien wel de fundamentele valkuil van de energietransitie. We willen snel, we moeten snel. Moeten we dan maar keuzes gaan maken die we eigenlijk niet zouden moeten maken? Op dit moment geeft Student en Stad aan al voor te sorteren en in beginsel niet te kiezen voor biomassa. Vandaar dat we op de motie van de Partij voor de Dieren staan.

De PLV VOORZITTER: Kunt u gaan afronden? U bent door uw tijd heen.

De heer LAMMERS (Student en Stad): Nou ja, dat is het belangrijkste punt dat ik wil maken. Dus bij dezen, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Lammers. Even kijken. Ja, de heer Loopstra hebben we nog niet gehoord hè? De heer Loopstra, Partij van de Arbeid.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dank u, voorzitter. Gelukkig dat er door het college en WarmteStad experts zijn ingeschakeld om onderzoek te doen naar alternatieven voor geothermie, want als ik zo de raad beluister, komen wij er zeker niet uit. Ik hoor wel tien verschillende meningen. Daarom sluit ik me ook graag aan bij de woordvoering van de heer Ubbens van het CDA, bij wat hij hierover heeft gezegd.

En verder heb ik gebruikgemaakt van de mogelijkheid om vooraf vragen te stellen aan de wethouder. Dat heb ik maandag gedaan en ik denk dat het niet nodig is om die nu te herhalen, dus ik wacht straks op mijn antwoorden. Dank u, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: Dank u wel. Anderen nog het woord? De heer Sijbolts?

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja, ik heb geen tijd meer volgens mij.

De PLV VOORZITTER: Nee, dat klopt.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dus ik sluit mij aan bij het CDA en de ChristenUnie. Dank u.

De PLV VOORZITTER: Dan gaan we naar het college. Wethouder Gijsbertsen.

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, dank u wel. Misschien is het goed om te beginnen met waar we staan en waarom en hoe. U hebt de shortlist gekregen. Ik denk dat het goed is om nog duidelijk te maken dat we in een ongelooflijk snel proces zitten. We proberen voor de zomer in elk geval een besluit te nemen over welke bron wij in eerste instantie verder in de businesscase gaan uitwerken en die tot een investeringsbesluit moet leiden. Wij hebben dat gedaan vanuit dezelfde ambitie die aan het begin van het project bestond, toen het nog om aardwarmte ging. Dus ik moet zeggen dat elke suggestie of rechtstreekse uitspraak dat nu groen niet meer bovenaan zou staan of niet meer duurzaam zou zijn, niet klopt. Daar is gewoon absoluut geen sprake van. Duurzaamheid en alle andere uitgangspunten die uw raad aan het begin van het proces rond het warmtenet heeft vastgesteld, al die punten staan gewoon nog steeds bovenaan en die criteria zijn ook allemaal leidend voor welke bron we uiteindelijk verder gaan uitwerken. Ik denk ook dat het goed is om even die realitycheck te maken dat we natuurlijk met een overgang te maken hebben. Het is niet zo dat wij nu overstappen naar één andere bron, die tot in lengte van eeuwen deze stad van warmte gaat voorzien. Een energietransitie is precies wat het woord zegt: een transitie. Er zullen ook verschillende bronnen een rol bij spelen. Het kan ook zijn dat in een eerdere fase andere bronnen aan de orde zijn dan in de latere fase. Wat ons nu te doen staat, in eerste instantie, is om in de komende twee jaar te komen tot een bron, waarmee wij ervoor kunnen zorgen dat die eerste fase van het warmtenet, de contracten die we hebben gesloten met name met corporaties, maar ook met kennisinstellingen en anderen, gestand kunnen doen. En dat we een belangrijk deel van deze stad op een goede manier van duurzame warmte kunnen voorzien. Ik zeg dan ook in de richting van de ChristenUnie dat wij inderdaad kiezen voor bewezen techniek. Dus in die zin ben ik het met u eens dat we ervoor zorgen dat we met de technieken die we kiezen ook een beetje zekerheid organiseren. Aan de andere kant, het feit dat wij nu met een warmtenet begonnen zijn en dat we als stad vooroplopen op hetgeen het Rijk ons oplegt, om plannen te maken voor het aardgasloos maken van deze stad, is nog steeds een vooruitstrevende en voorlopersagenda. Ik zou daar ook vooral aan vast willen houden.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, de wethouder is er erg trots op dat wij een voorlopersagenda hebben en dat wij snel toe willen naar een echt groen systeem. Vindt hij het dan niet heel zuur dat hij genoeg moet nemen met een minder volwaardige oplossing als biomassa voor de komende tijd?

De PLV VOORZITTER: Wethouder Gijsbertsen.

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, in de eerste plaats neem ik nog helemaal nergens genoeg mee. U hebt een shortlist gekregen, daar gaan we verder met u over in gesprek, aanstaande dinsdag, over wat de achtergronden daarvan zijn. Ik moet zeggen: waar ik een beetje zuur van word is het beeld dat geschetst wordt van biomassa als bron, alsof het één eenvoudige oplossing betreft en het allemaal uit Amerika of Canada moet komen, zoals de SP suggereert. Helemaal niets van waar. Dat hoeft helemaal niet. En gebaseerd, met alle respect op een Zembla-uitzending. Volgens mij hebben wij in deze raad een discussie met elkaar te voeren die gebaseerd is op stevige informatievoorziening. Daar hebben we ook in geïnvesteerd. Ik ben ook blij dat veel van die fracties dat gezien hebben. En ik vind het van belang dat uw raad ook op een goede manier kan beoordelen wat precies de voor- en nadelen zijn van de verschillende bronnen, wat de effecten zijn op het gebied van duurzaamheid, wat de effecten zijn op het gebied van de betaalbaarheid voor onze inwoners, voor de zekerheid van levering en voor al die andere doelen die we

met elkaar hebben gesteld. Dan is er een aantal vraagstukken. Jazeker. En daar kom ik dan nu ook graag op.

De Ecofys-analyse geeft een aantal punten aan. Die geeft eigenlijk aan: als je het allemaal op een rij zet, die longlistopties, en je kijkt naar wat we met elkaar te doen hebben, dan springen er, zeg ik tegen GroenLinks, hoe je uiteindelijk ook de wegging van de criteria precies vormgeeft, altijd diezelfde drie varianten uit. Dat levert nog steeds vragen op.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, dank u wel. Ik probeer het nog een keer. Zou de wethouder niet veel liever deze bronnen als biomassa en biogas overslaan, zodat we met het geld dat we daar nu in zouden steken, bijvoorbeeld huizen konden isoleren? Zodat we daar echt over tien jaar nog iets aan hebben en dat niet al het geld in rook is opgegaan, verdampt is, dat soort dingen?

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, de SP-fractie herhaalt telkenmale haar eigen vraag uit de eerste termijn en ik kan de SP-fractie garanderen dat ik die ga beantwoorden. Dus als u even met mij meeleeft, dan krijgt u uw antwoord op uw vraag.

Wat zegt Ecofys nou over die bronnen? Deze drie zijn eigenlijk de bronnen die we verder zouden moeten gaan uitwerken, maar natuurlijk zitten er vraagstukken rondom die bronnen. Er zitten vragen, bijvoorbeeld bij biomassa, rondom de duurzaamheid. Dan maakt het uit over welk soort biomassa we het hebben. Op het moment dat je het hebt over agrarische biomassa, of als je het hebt over biomassa uit het buitenland, als je het hebt over biomassa die je zelf nog moet produceren, is dat allemaal iets anders dan wanneer je werkt met biomassa die al beschikbaar is, waar het gaat om resthout bijvoorbeeld. Dat is een andere duurzaamheidsuitkomst die dat oplevert. Dus wat biomassa is, maakt nogal wat uit. Ik zou ook de fracties die nu zeggen: "Biomassa, ik wil er niets mee te maken hebben", willen oproepen om eerst het proces even verder door te lopen. Dinsdag is er een bijeenkomst waarin u ook verder ingelicht wordt over alle ins en outs van biomassa, biogas en omgevingswarmte. Waar hebben we het dan over? Wat zijn de voor- en nadelen? Hoe duurzaam is dat nou eigenlijk? Wat kun je doen, wat voor keuzes kun je maken, want dat kun je, waarmee je de duurzaamheid van verschillende opties ook beïnvloedt en wat is dan uiteindelijk, aan het eind van de rit, de keuze waar je op uit zou moeten komen? Volgens mij verdient u het ook, bent u het aan zichzelf verplicht, om op een goede manier die discussie met elkaar te organiseren en te doorleven. En wat dan uiteindelijk de conclusie is en wat dan het oordeel is over de wens om biomassa wel of niet te gebruiken, of het echt nodig is of dat er alternatieven zijn, of er misschien een tijdelijke noodzaak is of dat het helemaal niet meer hoeft, dat kun je volgens mij op dat moment op een heel goede manier afwegen. Ik vind dat met de informatie die u nu hebt, eerlijk gezegd wat beperkt om de conclusie nu al te trekken.

De PLV VOORZITTER: De heer De Greef.

De heer DE GREEF (SP): Ja, voorzitter, maar is dit niet juist het moment waarop wij kunnen zeggen: we willen dit wel op de shortlist hebben staan, dit zijn de keuzes die wij verder willen laten uitwerken, en deze keuze, dat is een politieke keuze die wij maken, willen wij niet verder laten uitwerken. Dat is nu toch het moment? Daarom heb ik aan de noodrem getrokken om het toch vandaag te bespreken. Daarom zitten we hier nu nog, want anders was die trein doorgedenderd en dan hadden we er niets meer over kunnen zeggen.

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, dat is niet juist. U hebt namelijk heel veel te zeggen over dit proces, maar wij staan ondertussen natuurlijk niet stil. Dus wat u hier hebt liggen, is een analyse die we hebben laten maken, die aangeeft dat op het moment dat je een businesscase wilt maken die haalbaar is, als je je contacten wilt nakomen, en als je dat duurzaam en sociaal wilt doen, dat er dan eigenlijk drie alternatieven zijn en dat is dan ook nog een verzameling van alternatieven eigenlijk, die daarin kansrijk zijn en die verdere uitwerking behoeven. Dat is eigenlijk de conclusie die in de brief staat, zoals u die hebt gekregen. En wat wij nu aan het doen zijn en waar u dinsdag over wordt bijgepraat, is bekijken: wat levert die uitwerking dan op? Wat is dan de werkelijke realiteitswaarde van die verschillende alternatieven en wat zijn de voor- en nadelen van verschillende alternatieven? En waar zou dit dan vervolgens toe moeten leiden? En daarbij bent u weer volledig aan zet. U bent aan zet dinsdag in een informatieve sessie, u krijgt nog een brief van het college over de stappen die wij zetten, in juli staat de keuze van de bron als raadsvoorstel, als we het allemaal halen, in deze enorme vaart bij u op de agenda.

Dus u bent volop aan zet. En ook in de discussie over biomassa en of we dat wel of niet zouden moeten doen.

Ik denk dat het goed is om vervolgens het punt te nemen van de motie over de lage temperatuur. Natuurlijk willen wij naar lagetemperatuurwarmte. Absoluut! Dat is al vanaf het begin van het project rond aardwarmte aan de orde. Dat is ook waarom we met corporaties in gesprek zijn. Dat is waarom we een masterplan maken om de corporatiewoningen te verduurzamen. Maar dat is niet morgen klaar. En we hebben ook recentelijk nog gezien wat een enorme investering het gaat vergen om echt voor de woningen waar we het hier over hebben, waar een hogere temperatuurvraag is, de slag te maken naar lage temperatuur. Dat gaat gewoon jaren duren. En in de tussentijd willen wij wel van het aardgas af. Dat betekent dat je nu stappen moet zetten en dat zijn we nu aan het doen. En natuurlijk is het zo dat we heel graag zo snel mogelijk de overgang willen gaan maken. Daar zijn ook al onze andere inspanningen met corporaties op gericht, om naar lage temperatuur te kunnen gaan, want u hebt helemaal gelijk, op het moment dat dit kan, ontstaan er ook meer mogelijkheden, meer duurzame bronnen, en ik denk ook dat het eindbeeld sowieso zal zijn dat er meerdere duurzame bronnen voor het warmtenet beschikbaar zullen zijn. In de loop der tijd zullen ook andere bronnen daarvoor beschikbaar komen.

Dan het punt over de stroomvoorzieningen en hoe duurzaam dat nu is. D66 heeft volledig gelijk als hij zegt: “Dat is nu weliswaar aan de hand, dat het qua duurzaamheid achterblijft in de score, omdat Nederland nu eenmaal veel grijze stroom heeft”, maar we weten ook dat uiteindelijk dat groenestroomaandeel gaat stijgen. Dat gaat zeker gebeuren. En daar komt bij, dat is eigenlijk de vraag die GroenLinks stelt, dat we natuurlijk in deze omgeving ook het een en ander doen. Nu is het zo, dat heeft met de regelgeving te maken, dat op het moment dat wij een directe koppeling willen maken tussen de groenestroomvoorziening en onze bron, die dan met de warmtepomp en omgevingswarmte verbonden zou zijn, het dan binnen een straal van 10 km allemaal moet plaatsvinden. Dus dat is de opgave dan, dat heeft met rijkswetgeving te maken. Kunnen wij binnen de 10 km-omgeving groene stroom opwekken, zodat wij inderdaad dat onduurzame element, dat in die omgevingswarmte en die warmtepomp oplossingen zit, gaan tackelen? “Ja, dat zou mooi zijn”, zie ik GroenLinks zeggen en dat zou ook een van de dingen zijn waar we ook dinsdag met u verder over in gesprek kunnen gaan.

Dan, voorzitter ...

De PLV VOORZITTER: Wellicht tijd voor de moties?

Wethouder GIJSBERTSEN: Ja misschien wel hè, want volgens mij heb ik de vragen wel beantwoord. Oh nee, de vragen van de heer Loopstra natuurlijk. Ik heb ze inderdaad netjes ontvangen, waarvoor dank, Partij van de Arbeid. De PvdA heeft gevraagd: de optie van het Van Starckenborghkanaal, dat was een van de voorbeelden van die omgevingswarmtemogelijkheden, waarvan wij nu – daar zult u dinsdag meer van horen – inmiddels al denken dat eigenlijk een andere vorm van omgevingswarmte kansrijker is: zijn er nog andere voorbeelden van? Ik kan u zeggen dat eigenlijk het hele Ecofys-rapport is gebaseerd op ervaringen van andere projecten, en referentieprojecten. Daar heeft Ecofys, ook door zijn brede ervaring, dat rapport op gebaseerd. Dus het antwoord op uw vraag, in een korte zin is ja. En wij denken, dat had u ook gevraagd, niet aan andere kanalen.

Dan de vraag die u ook hebt gesteld: in de omgevingswarmte wordt ook nog de vorm van bodemwaarde genoemd. Dat gaat dus over ondiepe aardwarmte, op zo’n 600 m diep. Dus niet over de lagen waar wij eerder over gesproken hebben. Niettemin is dat aardwarmte. Dat is iets voor de toekomst, wat een interessante bron zal zijn en blijven. Ik verwacht eerlijk gezegd niet dat die terugkomt op korte termijn voor dit project.

En dan een idee van de kosten, hebt u gevraagd. Daar werken wij natuurlijk nu aan. U krijgt de globale businesscases eerst te zien en uiteindelijk landt dat natuurlijk in een integrale businesscase in het najaar. Tot zover, voorzitter. Dan ga ik gauw naar de moties.

De motie over biogas, daar heb ik nog niet zoveel over gezegd, maar ik kan in die zin de Partij voor de Dieren geruststellen, want wij onderzoeken, als het over biogas gaat, alleen maar het productiegas. Dus het gaat niet over het type biogas waar u in deze motie over spreekt. In die zin is ze overbodig of is het oordeel aan de raad, want wij zoeken niet naar die vorm van biogas. Wij zijn in de opties alleen naar industrieel biogas aan het kijken.

Dan de motie van de SP. Die heb ik eigenlijk al beantwoord. Het kan ook niet. U kunt wel zeggen: “Wij willen nu naar lage temperatuur”, maar dat kost jaren om te beginnen. In de tweede plaats: wie gaat dat dan doen? Het zijn vooral de woningcorporaties, kennisinstellingen, en andere vastgoedbeheerders. Die moeten dan die investeringen allemaal doen. Dat gaat natuurlijk niet gebeuren. Dat hebben we ook niet in eigen hand en ondertussen hebben we wel aan contracten te voldoen, die gebaseerd zijn op hogere

temperaturen. Dus we hebben gewoon met elkaar te leveren. En het goede nieuws is: op het moment dat je dat doet op hoge temperatuur en je vervolgens later met hetzelfde systeem nog steeds kansen hebt door die lage temperatuur, je juist ook meer bronnen kunt aansluiten. Dus volgens mij doen we eigenlijk al helemaal wat de SP wil, maar deze motie zou ik willen ontraden.

Dan de motie over biomassa. Ja, dat spreekt denk ik voor zich, ik zou die willen ontraden. Wacht u de discussie af die we hebben. Wacht u ook af hoe reëel biomassa überhaupt uiteindelijk wordt gewaardeerd op allerlei gronden. Wacht af over welke soort biomassa we het wel zouden hebben, onder welke condities. Wacht ook af wat het alternatief is, want we hebben met elkaar hier wel iets te doen. We hebben het inmiddels over wind en zon en aardwarmte gehad. Allemaal ingewikkeld en volgens mij willen we ook geen kolencentrale meer in leven houden. Dus ze zullen toch met elkaar iets moeten. Dus ik zou zeggen: wacht die discussie af en u hebt alle kans om die afweging later ook nog te maken. Tot zover, voorzitter.

De PLV VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil iets vragen aan de wethouder. Met name over die biomassamotie dan: u zegt dat er dinsdag een expertbijeenkomst is en u zegt: "Wacht het af." Het staat nu wel ter bespreking. Stel dat wij nu besluiten dat we even afwachten en we trekken die motie voorlopig even in, wat zijn dan onze mogelijkheden om, nadat we de kennis hebben vergaard, hier alsnog iets mee te kunnen doen?

Wethouder GIJSBERTSEN: Voorzitter, wij gaan niet verder met een keuze voor een bron, zonder dat die aan u is voorgelegd. U krijgt in juli een raadsvoorstel over de keuze voor de bron. Als die dan vervolgens u niet zint, stel dat het biomassa is in een vorm die u niet zint, dan kunt u dan bijvoorbeeld tegenstemmen. Dus in die zin bent u volledig aan bod, alleen zijn wij natuurlijk in het proces juist heel erg bezig om u zoveel mogelijk te informeren, vandaar dat u deze brief al hebt, zodat u op deze manier van al die stappen op de hoogte wordt gesteld.

De PLV VOORZITTER: Dank, wethouder Gijsbertsen. Dan de heer Kelder nog?

De heer KELDER (PvdD): Ik wil even een minuut schorsen om met beide motie-indieners te overleggen.

De PLV VOORZITTER: Uw redt het niet in één minuut. Ik zeg dat u er twee krijgt, maar dan bent u ook weer terug.

(Schorsing 22.18 uur – 22.20 uur)

De PLV VOORZITTER: Heel goed. Keurig aan de tijd gehouden. We gaan verder. De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Nou, we merken allemaal dat biomassa een interessante discussie oplevert, waarin de meningen nog behoorlijk uiteenlopen. De wethouder geeft ook aan dat er nog mogelijkheden zijn, dat er een verdieping kan zijn, aanstaande dinsdag, en we hebben daarom besloten met zijn drieën, om deze motie voorlopig in te trekken, zodat we dan met elkaar ook kunnen kijken of we ergens consensus kunnen vinden.

De PLV VOORZITTER: Voor alle duidelijkheid: het gaat over motie 16, die u nu voorlopig wilt intrekken.

De heer KELDER (PvdD): Het gaat over motie 16, ja.

De PLV VOORZITTER: Motie 16 is ingetrokken. Goed. Dan gaan we nu over tot stemming op motie 17. Zijn er nog stemverklaringen? Ja, motie 17 en 18, doe het maar in een keer. De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Wij zouden graag verschillende varianten tegen het licht willen houden, waarin alle alternatieven zijn onderzocht. Motie 17 sluit dat nu al uit. Dat vinden wij te vroeg. En motie 18 zullen wij ook niet steunen.

De PLV VOORZITTER: Goed. Nog andere stemverklaringen? De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Ja, wij worden door het college aan de voorkant meegenomen in dit proces. Dan lijkt het mij vrij voorbarig om nu al met moties te komen. Dus wij zullen de moties niet steunen.

De PLV VOORZITTER: Nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan we nu over tot stemming op motie 17, 'Mestvergisting is niet duurzaam'. Mevrouw Riemersma, wilt u nog meestemmen of zullen we hem stoppen?

De motie is verworpen met 31 stemmen tegen en 7 voor.

Dan gaan wij door met stemming op motie 18, 'Alle ballen op isoleren en laagtemperatuurwarmte'.

De motie is ook verworpen met hetzelfde aantal, 31 tegen en 7 voor.

Dit was geen voorstel, dit was een collegebrief. U spreekt er dinsdag in de commissie verder over, technisch.

9. Sluiting

De PLV VOORZITTER: Ik dank u hartelijk voor uw aandacht en aanwezigheid, voor het geduld en voor het volhouden in deze warme, hogere temperaturen. De vergadering is gesloten.

(Sluiting 22.22 uur)